

**TEKNOLOJİK GELİŞMELER KARŞISINDA BANKA
MUHASEBESİ İŞLEM SÜRECİ VE OTOMATİK
VEZNE MAKİNESİ (ATM) İŞLEMLERİNİN
MUHASEBELEŞTİRİLMESİ**

Selda CEYLAN

Yüksek Lisans Tezi

Danışman: Yrd. Doc. Dr. Tülay TELLİOĞLU

Eylül, 2010

Afyonkarahisar

T.C.
AFYON KOCATEPE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İŞLETME ANABİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

**TEKNOLOJİK GELİŞMELER KARŞISINDA BANKA
MUHASEBESİ İŞLEM SÜRECİ VE OTOMATİK VEZNE
MAKİNESİ (ATM) İŞLEMLERİNİN
MUHASEBELEŞTİRİLMESİ**

Hazırlayan

Selda CEYLAN

Danışman

Yrd. Doç. Dr. Tülay TELLİOĞLU

AFYONKARAHİSAR 2010

YEMİN METNİ

Yüksek Lisans tezi olarak sunduğum “Teknolojik Gelişmeler Karşısında Banka Muhasebesi İşlem Süreci ve Otomatik Vezne Makinesi (ATM) İşlemlerinin Muhasebeleştirilmesi” adlı çalışmanın, tarafımdan bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurmaksızın yazıldığını ve yararlandığım eserlerin Kaynakçada gösterilen eserlerden oluştuğunu, bunları atıf yapılarak yararlanmış olduğumu belirtir ve bunu onurumla doğrularım.

17 / 09 /2010

Selda CEYLAN

TEZ JÜRİSİ KARARI VE ENSTİTÜ ONAYI

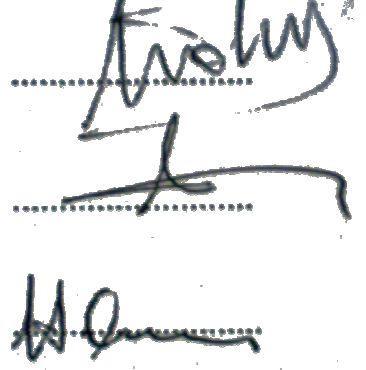
JÜRİ ÜYELERİ

Tez Danışmanı : Yrd.Doç.Dr.Tülay TELLİOĞLU

Jüri Üyeleri : Yrd.Doç.Dr.Ali Rıza KAYMAZ

: Yrd.Doç.Dr.Harun CANSIZ

İMZA

The image shows three handwritten signatures in black ink, each written over a horizontal dotted line. The first signature is for Yrd.Doç.Dr.Tülay TELLİOĞLU, the second for Yrd.Doç.Dr.Ali Rıza KAYMAZ, and the third for Yrd.Doç.Dr.Harun CANSIZ.

İşletme Anabilim Dalı Tezli Yüksek Lisans öğrencisi Selda Zaralı CEYLAN'ın “**Teknolojik Gelişmeler Karşısında Banka Muhasebesi İşlem Süreci ve Otomatik Vezne Makinesi (ATM) İşlemlerinin Muhasebeleştirilmesi**” başlıklı tezini değerlendirmek üzere 17.09.2010 tarihinde, saat 14:00’da Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Sınav Yönetmeliğinin ilgili maddeleri uyarınca yukarıda isim ve imzaları bulunan jüri üyeleri tarafından değerlendirilerek kabul edilmiştir.

Doç.Dr.Mehmet KARAKAŞ

MÜDÜR

YÜKSEK LİSANS TEZ ÖZETİ

TEKNOLOJİK GELİŞMELER KARŞISINDA BANKA MUHASEBESİ İŞLEM SÜRECİ VE OTOMATİK VEZNE MAKİNESİ (ATM) İŞLEMLERİNİN MUHASEBELEŞTİRİLMESİ

Selda CEYLAN

**AFYON KOCATEPE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İŞLETME ANABİLİM DALI**

Eylül 2010

TEZ DANIŞMANI: Yrd. Doç. Dr. Tülay TELLİOĞLU

Teknolojik gelişmelerin, her alanda olduğu gibi bankacılık alanında da hayatımızı oldukça kolaylaştırdığı bir gerçektir. Teknolojinin gelişmesi ile bankalarda işlem süreci kısalmıştır. Daha çok makine, daha az insan gücüyle işlem yapılması sonucu hata oranı düşmüştür. Muhasebe birimi, teknolojik gelişmeler öncesi işlemler açısından oldukça meşakkatli ve uzun süren işlemleri içerirken, çalışılacak en zor birimlerden bir durumundaydı. Teknolojik gelişmeler sonrasında ise işlemlerin otomatik olarak sistem tarafından yapıldığı ve bankanın çalışılacak en rahat birimlerinden biri haline gelmiştir. Ortaya çıkan yeni bankacılık uygulamaları ile banka işlemleri, hem müşteriler hem de banka personeli açısından yadsınamayacak kadar kolay hale gelmiştir. Günümüzde vazgeçilmez hale gelen teknolojik ürünler merakı gelecek günlerde yeni ürünlerin doğmasına ve teknolojik ürün yelpazesinin gelişmesine olumlu katkılarda bulunacaktır.

Anahtar Kelimeler: Teknoloji, Bankalardaki yenilikler, Teknoloji ve Banka

ABSTRACT

BANK ACCOUNTING PROCESS AGAINST TECHNOLOGICAL PROCESSES AND ACCOUNTING OF AUTOMATIC TELLER MACHINE OPERATIONS

Selda CEYLAN

**AFYON KOCATEPE UNIVERSITY
THE INSTITUTE OF SOCIAL SCIENCES
DEPARTMENT OF ADMINISTRATION**

SEPTEMBER 2010

ADVISOR: Asst.Prof. Dr. Tülay TELLİOĞLU

Before people know technology, accounting realized by writing the data manually in notebooks, since the smallest changes to be made that affect all the dependent variables, these variables related to the dependent variables in this process would be made again. Information system emerging and coming into our lives, all transactions are made in cyberspace, the data are processed, stored, and the results are removed, the transaction process shortened, the productivity process shortened, the productivity has increased, and the margin of error almost to zero, the process has become more reliable. And also, with the emergence of new applications, the banks need less staff and the load on the operation of bank reduces. Since people's using these technologies lead to people's removing from the banks, banks have experienced anxiety to find a new way to attract the customers to the bank.. Today, technologic products interest that become indispensable will contribute to the emergence of new products and new range of technological products positively.

Key Words: Technology, Innovations in banking, technology and banking

İÇİNDEKİLER

YEMİN METNİ	i
TEZ JÜRİSİ VE ENSTİTÜ MÜDÜRLÜĞÜ ONAYI	ii
ÖZET.....	iii
ABSTRACT	iv
İÇİNDEKİLER	v
ŞEKİLLER LİSTESİ.....	x
KISALTMALAR DİZİNİ	xi
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM

GENEL TANIMLAR VE BANKADAKİ TEKNOLOJİK GELİŞMELER

1. VERİ – BİLGİ VE SİSTEM KAVRAMLARI.....	2
1.1. VERİ – BİLGİ İLİŞKİSİ.....	2
1.2. BİLGİNİN GETİRDİKLERİ	3
1.3. İYİ BİLGİNİN ÖZELLİKLERİ	3
1.4. SİSTEM VE ÖĞELERİ	4
1.5. BİLGİ SİSTEMLERİ	5
1.6. BİLGİ SİSTEMİNİN TARİHSEL GELİŞİMİ.....	6
1.7. BİLGİ SİSTEMLERİNİN AVANTAJLARI VE DEZAVANTAJLARI	7
2. TEKNOLOJİK GELİŞMELER.....	9
2.1. TEKNOLOJİNİN TANIMI VE GELİŞİMİ	9
2.2. BANKACILIK SİSTEMİ VE TEKNOLOJİ	10

2.3. TÜRK BANKACILIK SİSTEMİNDE TEKNOLOJİK GELİŞMELER	11
2.4. TEKNOLOJİNİN AVANTAJLARI	12
2.5. TEKNOLOJİNİN DEZAVANTAJLARI	12
3. MUHASEBE BİLGİ SİSTEMİ HAKKINDA BİLGİLER	14
3.1. MUHASEBE BİLGİ SİSTEMİ	14
3.2. MUHASEBE BİLGİ SİSTEMİNİN İŞLETME YÖNETİMİ'NDEKİ YERİ VE İŞLETMEYE KATKISI	16
4. BANKALAR VE BANKA MUHASEBESİ	18
4.1. BANKANIN TANIMI	18
4.2. BANKACILIĞIN TARİHÇESİ	19
4.3. TÜRKİYE'DE BANKACILIK SEKTÖRÜNÜN GELİŞİMİ	20
4.4. BANKALARIN SINIFLANDIRILMASI.....	20
4.4.1. Sermaye Kaynakları Bakımından Bankalar.....	20
4.4.1.1. Özel Sektör Bankaları.....	20
4.4.1.2. Kamu Bankaları	20
4.4.1.3. Karma Sermayeli Bankalar.....	20
4.4.2. Sermaye Sahiplerine Göre Bankalar	21
4.4.2.1. Milli Bankalar	21
4.4.2.2. Yabancı Bankalar.....	21
4.4.3. İşkolları Bakımından Bankalar.....	21
4.4.3.1. Ticaret Bankaları	21
4.4.3.2. İhtisas Bankaları	21
4.4.3.3 Emisyon Bankaları.....	21
4.5. BANKA MUHASEBESİNİN TANIMI.....	21

4.6. BANKA MUHASEBESİNİN ÖZELLİKLERİ	22
--	----

İKİNCİ BÖLÜM

TEKNOLOJİK GELİŞMELER KARŞISINDA BANKA MUHASEBESİ İŞLEM SÜRECİ VE BANKALARDA TEKNOLOJİK GELİŞMELERE BAĞLI YENİ UYGULAMALAR

1. BANKALARDA MUHASEBE İŞLEM SÜRECİ	27
1.1. BANKALARDA TEKNOLOJİDEKİ YENİLİKLER ÖNCESİNDE KULLANILAN EVRAKLAR	27
1.1.1.Kalamozalar.....	27
1.1.2.Kartlar	28
1.1.3.Primanotalar	28
1.1.4.Günlük Hareket Cetvelleri	28
1.1.5.İmza Kartonları	28
1.2. BANKALARDA TEKNOLOJİK YENİLİKLER ÖNCESİ VE SONRASI KULLANILAN EVRAKLAR.....	29
1.2.1.Kanunen Tutulması Zorunlu Defterler	29
1.2.1.1. Yevmiye Defteri	29
1.2.1.2. Defteri-Kebir	29
1.2.1.3. Envanter Defteri.....	30
1.2.1.4. Damga Vergisi Defteri.....	30
1.2.1.5. Ortaklar Pay Defteri.....	30
1.2.2. Kanunen Zorunlu Olmadığı Halde Tutulması Gereken Defterler	31
1.2.2.1. Kasa Defteri	31
1.2.2.2. Banka ve Sigorta Muameleleri Vergisi Defteri	31

1.2.2.3. Menkuller ve Gayrimenkuller Amortisman Defteri	31
2. BANKALARDA TEKNOLOJİK GELİŞMELERE BAĞLI YENİ UYGULAMALAR	31
2.1. OTOMATİK VEZNE MAKİNESİ (AUTOMATED TELLER MACHİNE -ATM).....	31
2.2. İNTERNET BANKACILIĞI	32
2.3. TELEFON BANKACILIĞI.....	33
2.4. İNSANSIZ BANKACILIK (VTM - VİDEO TELLER MACHİNE)..	33
2.5. KREDİ KARTI	34
2.6. TELEVİZYON BANKACILIĞI.....	35
2.7. YENİ UYGULAMALARIN BANKALAR VE MÜŞTERİLER ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ.....	36

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

OTOMATİK VEZNE MAKİNESİ (ATM) İŞLEMLERİNİN MUHASEBELEŞTİRİLMESİ

1. GENEL OLARAK OTOMATİK VEZNE MAKİNESİ (ATM).....	40
1.1. ATM BİLEŞENLERİ.....	40
1.1.1. Atm Üzerinde Giriş İçin Kullanılacak Cihazlar.....	40
1.1.2. Atm'nin Çıkış Cihazları.....	41
1.2. ATM'LERDE YAPILABİLECEK BANKACILIK İŞLEMLERİ	42
1.2.1. Para Yatırma ve Para Çekme	42
1.2.2. Havale - Virman	44

1.2.3. Kredi Kartı Ödemesi.....	45
1.2.4. Fatura Tahsilatı	46
1.2.5. Yatırım İşlemleri	48
1.2.6. Nakit Avans İşlemleri.....	54
1.2.7. Muhasebe Kaydı Oluşturmadan Yapılabilecek İşlemler.	56
2.ATMLERİN BANKALARA MALİYETİ	56
2.1.ATM'NİN KURULMA MALİYETİ.....	56
2.2.ATM'DE PARA BULUNDURMA MALİYETİ.....	58
2.2.1.Merkez Bankası'ndan Kredi Alınarak ATM'ye Koyulan Paranın Bankaya Maliyeti	59
2.2.2.Merkez Bankası'na Gecelik Faize Verilmeyerek ATM'ye Koyulan Paranın Bankaya Maliyeti.....	60
3.BANKA KARTLARI.....	62
3.1.BANKA KARTI ÇEŞİTLERİ	62
3.1.1.MasterCard	63
3.1.2.Visa.....	64
3.1.3.Diner Club	64
3.1.4.Amex	65
3.1.5.Japan Credit Bureau (JCB).....	65
3.2.BANKA KARTLARININ MALİYETİ	65
SONUÇ.....	69
KAYNAKÇA	72

ŞEKİLLER LİSTESİ

	Sayfa
Şekil 1. Sistem Şeması	5
Şekil 2. Bankalarda İşlem Akışı.....	23
Şekil 3. Alternatif Bankacılık Ürün ve Hizmetlerinin Tercih Durumu.....	37

KISALTMALAR DİZİNİ

ATM : Automated Teller Machine (Otomatik Vezne Makinesi)

BSMV: Banka ve Sigorta Muameleleri Vergisi

CRT : Cathode Ray Tube (katot ışını tübü)

JCB : Japan Credit Bureau

KDS : Karar Destek Sistemi

KKP : Kurumsal Kaynak Planlaması

LCD : Liquid Crystal Display (Likit Kristal Ekranlar)

M.Ö. : Milattan önce

T.C. : Türkiye Cumhuriyeti

TCMB: Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası

TP : Türk Parası

VTM : Video Teller Machine (İnsansız Bankacılık)

YBS : Yönetim Bilgi Sistemi

YP : Yabancı Para

yy : Yüzyıl

GİRİŞ

Günümüzde vazgeçilmez hale gelen teknolojik ürünler her alanda olduğu gibi bankacılık alanında da oldukça önemlidir. Ortaya çıkan yeni bankacılık ürünleri sayesinde bankacıların ve bankalardan hizmet alan müşterilerin hayatı kolaylaşmakta ve yaşam standardını artırmaktadır. Eskiden olduğu gibi bankalarda işlemler ağır yürümekte; hızlı ve daha hatasız yapılmaktadır.

Bu çalışmada öncelikle teknolojinin önemi ve kaçınılmaz olduğu anlatılmaya çalışılmıştır. Teknolojinin hayatımızı katkılarını anlatırken, bir taraftan da bankalara yansımaları ve getirdiği kolaylıklar ele alınmıştır. Bilgi, teknoloji ve teknolojinin getirdiği yeniliklerin tanımları verilmiş ve bu kavramların birbiriyle bağlantısı kurulmaya çalışılmıştır.

Birinci bölümde teknolojiye ve bankalara dair genel tanımlamalar yapılmıştır. Teknolojinin insanlığa getirdiği yeniliklerden söz edilmiş ve teknolojinin avantajları ile dezavantajlarından bahsedilmiştir.

İkinci bölümde teknolojinin bankalara yansımalarına bakılmıştır. Bankaların teknoloji öncesi ve sonrası iş yoğunluğundaki değişimlerden ve banka çalışanları ile banka müşterilerine sağladığı kolaylıklardan bahsedilmiştir.

Üçüncü bölümde ise ATM'lerin genel özelliklerinden, ATM'lerde yapılan işlemlerden ve ATM'lerde kullanılan banka kartlarından bahsedilmiştir. ATM'lerin bankalara maliyetinden bahsedilerek, ATM'lerde yapılan işlemlere örnekler verilmiş ve bu işlemlerin dönem içindeki ve dönem sonundaki muhasebe kayıtları ele alınmıştır.

BİRİNCİ BÖLÜM

GENEL TANIMLAR VE BANKADAKİ TEKNOLOJİK GELİŞMELER

1. VERİ – BİLGİ VE SİSTEM KAVRAMLARI

1.1. VERİ – BİLGİ İLİŞKİSİ

“Veri (data): Varlıkların-kavramların ve komutların, bilişime-yorumlamaya ya da işlemeye elverişli biçimde tanımlanmış gösterimleridir”(Dündar, Kalıpsız, 1990:2).

Bilgi verinin, işlenerek karar verici için anlamlı ve kullanışlı hale gelmesidir. Veri ise, olayları temsil eden belirli bir işe yarayan ya da yaramayan ham gerçekler, görüntüler, seslerdir. Basit ifadeyle veri bilginin işlenmemiş halidir(Hoşcan vd., 2007:5).

Günlük hayatta giderek yaygınlaşan ve özellikle teknik ve bilimsel alanlarda çoğu defa bilgi kavramıyla karıştırılan ve yanlışlıkla bilgi sözcüğü yerine de kullanılan bir diğer tanım veri sözcüğüdür. Veri ile bilgi arasında elbette belirli bir ilinti vardır. Ancak bu iki kavram birbirinden farklıdır. Veri; bilginin üretilmesi veya türetilmesi amacıyla geliştirme, kontrol ve denetleme süreçlerinde kullanılan temel elemandır. Veriler; belirli bir olay ya da konunun incelenmesi, bunların içsel bağlantı ve niteliklerinin sistematik olarak araştırılması ve açıklanabilmesi için planlanan, izlenen, gözlem veya deneyler sonucu ortaya çıkmaktadır. Gözlem veya deneysel ortamlarda ölçme işlemleriyle elde edilen veriler; sayısal büyüklüklerle tanımlanabilen fiziksel ölçümlerdir. İncelenecek olay veya konuya uygun biçimde seçilen sistem üzerinde sürdürülen bir dizi deney ya da gözlem sonuçları; esasen veri olarak tanımlanan sayısal büyüklüklerdir. Veriler; incelenen sistem ve çevre olarak tanımladığımız, sistemle temas halindeki ortamın koşullarına bağımlı biçimde oluşmaktadır(Cebe M., www.ekohaber.com.tr,10.02.2010).

1.2. BİLGİNİN GETİRDİKLERİ

“Eskiden bilgi sahibi olmak güçlü olmak demekken, artık bilgi sahibi olmak ve bilgiyi yaymak herkesin yapabileceği bir şey olmaktadır. Teknoloji sayesinde bilgiye ulaşmak o kadar kolay olmuştur ki bir telefon hattı ve bir bilgisayar ile birçok şeyi kontrol etmek mümkün olmaktadır. Artık bilgiye ulaşmak zor değil önemli olan bilgiyi doğru yönetebilmektir. Sürekli yenilik yapmak ve yenilikleri takip etmek önemli olmaktadır. Bununla birlikte çalışanlar için iş kavramı da değişmektedir. İş demek sekiz saatlik mesaiden ve bir mekandan ibaret olmaktan çıkmaktadır. Pazardaki değişiklikler işgücünü daha esnek ve hareketli olmaya zorlamaktadır. Bu gelişmelere bakıldığında bilgiyi kullanabilen eğitilmiş personele ve bu çalışmalarını destekleyecek bilgi sistemlerine ihtiyaç duyulacağı görülmektedir.”(Demircan ve Moltay, 1997:1-4)

Teknolojinin gelişmesi çalışma alanı ve süreleri ile ilgili sınırları kaldırmakta ve çalışan için de iş veren için de daha rahat çalışma şartları sunmaktadır. Ancak çalışma hayatını katkılarının yanında sakıncaları da var ki bunlardan en önemlisi nitelikli iş gücü gerektirmesidir. Yani bilgi sistemlerini anlayabilen ve kullanabilen personel aranılır duruma gelmektedir. Ayrıca şirket sahibi için de teknolojik yeniliklere ayak uydurmak maddi açıdan oldukça külfetlidir. Sistemler geliştikçe takipçisi olmak ve var olan teknolojiyi yenilemek pahalı olabilmektedir.

1.3. İYİ BİLGİNİN ÖZELLİKLERİ

“İşletme içinde elde edilen her bilgi herkes için önemli değildir. Birisi için bilgi değeri taşıyan bir konu bir diğeri için bilgi değeri taşımayabilir. Ayrıca, ilgilenilen bir konu ile ilgili olmayan bilginin de değeri yoktur. O halde, bilginin kullanıcı için bir değer taşıması yani iyi bilgi olması için gerekli özellikleri taşıması gerekmektedir. Bu özellikler aşağıda açıklanmaktadır”(Hoşcan vd., 2007:5-6).

İlişki	Bilgi istenen konuyla ilişkili ise ve karar vericiye yardımcı oluyorsa iyi bilgidir.
Doğruluk	Yanlış bilgi karar vericinin yanlış karar almasını sağlar. Bu nedenle bilgi hatadan uzak, doğru olmalıdır.
Zamanlama	Bilgi doğru zamanda, doğru yerde, doğru kişiye ulaşmalıdır. Aksi takdirde zamanında elde edilmeyen bilgi değerini yitirir.
Tam olması	Bilgi eksik olmamalıdır. Eksik olduğu takdirde varsayımlarla tamamlanır, bu da hatalı karar almaya neden olur.
Erişilebilirlik	Gerekli olduğu zaman istenilen şekilde karar vericinin erişemediği bilgi yararlı değildir.
Doğru biçim	Bilgi sunulması sırasında grafik, resim video görüntüsü gibi yardımcı araçlar kullanılarak daha anlaşılır biçime getirilebilir.

(Hoşcan vd., 2007:5-6)

Tablo 1: İyi Bilginin Özellikleri

1.4. SİSTEM VE ÖĞELERİ

Sistem, Latince "birleşme", "oluşma", "bir araya gelme" anlamını taşıyan "systema" dan; o da Yunanca gene aynı anlamlara gelen "sustema" kelimesinden türemiştir. (<http://www.teknolojide.com>, 18.03.2010)

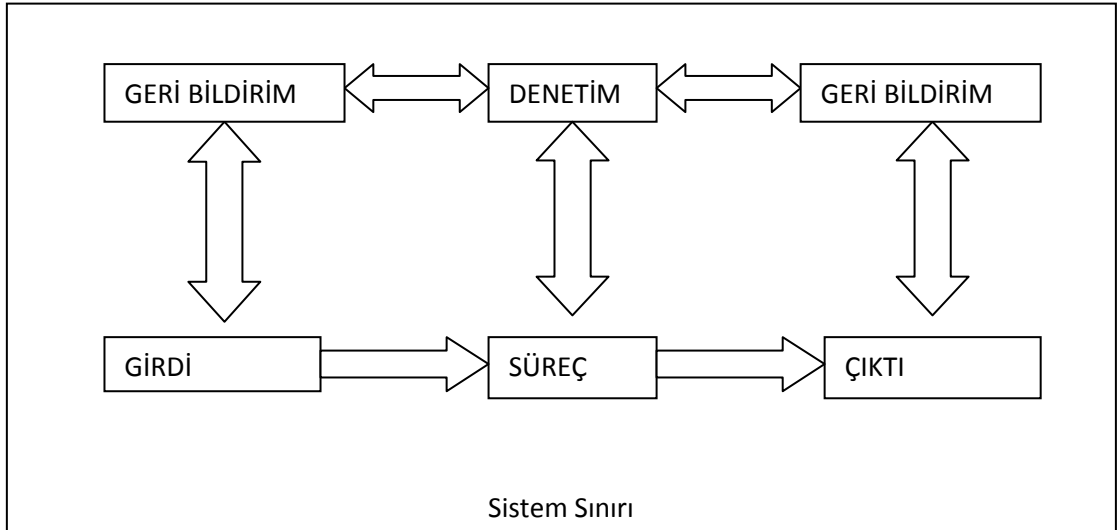
"Sistem basit olarak birbiriyle ilişkili ya da etkileşimli bir grup elemanın oluşturduğu bütün olarak tanımlanır." Sistem kavramı, bilgi sistemi alanının temelini oluşturmaktadır. Sistem girdiler alıp işleyen ve çıktılar oluşturan, organize bir dönüşüm süreciyle ortak bir amaca yönelik beraber çalışan ve birbiriyle ilişkili

elemanların oluşturduğu bir gruptur. Bir sistemin birbiriyle etkileşimli üç temel elemanı ya da işlevi bulunmaktadır(Hoşcan vd., 2007:7).

- Girdi: Süreçten geçmek için sisteme giren elemanlara denir.
- Süreç: Girdiyi çıktıya dönüştüren dönüşüm sürecine denir.
- Çıktı: Dönüşüm sürecinde oluşan elemanları son gidecekleri yere aktarmaya denir.

Söz konusu süreç sisteme geribildirim ve denetim de eklenerek biraz daha detaylandırılabilir.

- Geribildirim: Sistemin performansı ile ilgili vericidir.
- Denetim: Sistemin amaçları doğrultusunda işleyip işlemediğini belirlemek için geribildirim izlenmesini ve değerlendirilmesini kapsamaktadır.

(Hoşcan vd., 2007:7)

Şekil 1: Sistem Şeması

1.5. BİLGİ SİSTEMLERİ

“Sistem, birbirleriyle etkileşim halinde olan bileşenler grubudur. Sistem, sürekli olarak birbirini etkileyen ve birbirlerine bağımlı olan olayların meydana getirdiği olayların bir bütünüdür.”(Demircan ve Moltay, 1997:10)

Bilgi sistemi; planlama, kontrol, koordinasyon, analiz ve karar verme için bilgi toplama, saklama ve yayma amacıyla bir arada çalışan birbirleriyle ilişkili ögeler bütünüdür (Muğan ve Akman, 2000:103).

Sistem en basit deyiimiyle bir kümedir. Yani belirli bileşenleri, elemanları ya da değişkenleri vardır. Ancak bunlar rastgele değildir. Bir başka deyişle her küme bir sistem değildir. Sistemin bileşenleri organizedir etkileşimlidir. Karşılıklı bağımlıdır ve bir araya geldiğinde bir bütünlük oluştururlar. Her sistemin belirli amaç ve hedefleri vardır. Organize bir biçimde bir araya gelmiş etkileşimli, karşılıklı ve bağımlı tümleşik bileşenlerden oluşan kümelere sistem denir. Sistem içinde yer alan daha küçük sistemler de olabilir. Bunlar alt sistem olarak isimlendirilirler. Alt sistemler kendi içinde bir bütün oluşturan fakat daha büyük sistemlerin amacı doğrultusunda çalışan sistemlerdir. Alt sistemler kendi başlarına ele alındığında sistemin bütün özelliklerini içerirler. Başka bir deyişle her sistem kendisinden büyük başka sistemin alt sistemidir.

Bir işletme içinde faaliyet gösteren yönetim, pazarlama, muhasebe, insan kaynakları, üretim, pazarlama vb. birimleri kendi içinde birer sistem olduğu gibi, işletme bütününde de birer alt sistem olurlar.

Türkiye 'de faaliyet gösteren bir bankayı ele alırsak; banka bir sistem olmak üzere, bankanın her bir şubesi bankanın alt sistemidir. Aynı şekilde banka şubesi içinde bulunan muhasebe, operasyon, krediler gibi birimlerde banka şubesinin alt sistemidir. Her birinin kendi içinde hedefleri olmakla beraber asıl amaçları bankanın başarısının sağlanmasıdır. Bir alt sistemdeki aksama sistemin tamamını etkilemektedir.

Bilgi sistemi ise, belirli bir amaçla bilgi toplayan, işleyen depolayan, analiz eden ve ilgili yerlere dağıtan ve ulaştıran sistemlerdir. Bu sistem insanlar, veri, yazılım, donanım ve iletişim ağlarından oluşur.

1.6. BİLGİ SİSTEMİNİN TARİHSEL GELİŞİMİ

1960'lı yıllarda bilgisayarların gelişmesi ve hacimlerinin küçülerek, işlem hızlarının artmasına paralel olarak bilgi sistemlerinin önemi ve işlevselliği artmıştır.

Bilgisayarlardan önce bilgi sistemlerinin rolü kayıt işleme, kayıt saklama, muhasebe ve kısmı olarak diğer elektronik veri işleme uygulamalarından ibaretken daha sonra yönetim bilgi sistemiyle (YBS) farklı bir görev daha ilave edilmiştir. YBS ile para, insan gücü, malzeme gibi, işletme kaynaklarını amaçlar doğrultusunda planlamak, örgütlemek ve kontrol etmek için yönetimin gereksinim duyduğu bilgileri gerektiği yer ve zamanda ilgili kişilere kullanabilecekleri şekilde bilgi sağlamak amaçlanmaktadır. 1970'li yıllarda karar destek sistemleri (KDS) ortaya çıkmış ve yöneticilere karar vermelerinde yardımcı olmuştur. Uygulamada KDS genel olarak: mali işleri planlama, pazarlamayla ilgili karar verme, fabrika kapasitesini planlama, ortak yatırım analizi vb. işlevlerini kapsamaktadır. 1980'li yıllarda stratejik olarak gelişmiş kişisel bilgisayarların işlem gücündeki artış ve paket programlar sayesinde kişinin kendi işini kolaylıkla yapabilmesini sağlamıştır. Stratejik bilgi sistemleri 1980'li yıllarda ortaya çıkmış ve 1990'lı yıllar boyunca gelişimine devam etmiştir. "Bu çerçevede, bilgi sistemlerinin işletmeye rekabet avantajı sağlamak için doğrudan rol alması beklenmektedir. Buna bağlı olarak bilgi sistemlerinin sorumluluğu artmaktadır. Bilgi sistemleri sadece bilgi işleme ve iletme hizmeti sunan değil. Aynı zamanda işletmenin kar etmesini sağlayan bilgiye dayalı ürünlerin üreticisi ve pazarda rekabet avantajı sağlayan bir unsuru olmaktadır." 21. Yüzyıl (yy) başlarında bilgi sistemleri internet gelişimiyle hızlı ilerlemesine devam etmiştir. Son olarak internet, intranet, extranet gibi ağlardaki hızlı büyüme işletmelerdeki bilgi sisteminde köklü değişikliklere neden olmuştur(Hoşcan vd., 2007:10).

Günümüzde e-devlet, e-ticaret, e-belediye, e-bankacılık, e-okul gibi kavramlarla birçok işlem internet üzerinden yapılabilir hale gelmiştir. Teknolojinin gelişmesiyle birlikte bankadan, belediyeden, okullardan, maliyeden vesaire (vs.) yapılacak işlemler artık hiçbir yere gitmeden oturduğumuz yerden yapılabilir.

1.7. BİLGİ SİSTEMLERİNİN AVANTAJLARI VE DEZAVANTAJLARI

İşletmeler açısından gelişen teknolojiye uyum sağlamanın belirli faydaları bulunmaktadır. İşlemlerin hızlı, doğru, daha düşük maliyetli olarak yapılabilmesi mümkün olmuş ve daha az personele ihtiyaç duyulmuştur. Bununla birlikte kalifiye

eleman ihtiyacı artmış ve genel olarak işletme performansı artmıştır. Geçmişe dönük bilgilerin saklanması, işletmenin şu anki durumu ve gelecekteki durumu hakkındaki tahminlerin oluşturulması gibi insan gücüyle gerçekleştirilmesi çok zor veya imkansız işlemlerin, teknolojinin yardımıyla kolayca oluşturulması mümkün olmuştur.

İşlemlerin daha hızlı, daha verimli, daha hatasız ve daha güvenilir olarak yapılabilmesi gibi sonuçlarının yanında teknolojik gelişmelerin olumsuz yanları da vardır. İşletmeler hızlı gelişen teknolojiye ayak uydurmakta zorlanmaktadır.

İşletme açısından daha öncesinden el ile yapılan işlemlerin bilgisayar ile yapılabilmesi her zaman istenilen sonucu vermeyebilir. Ayrıca teknolojiyi yenilemek oldukça pahalıdır ama gereklidir. Çünkü teknolojik ürünün bir yenisi çıktığında eski teknolojik ürün önemini yitirmektedir.

Hayatımızı kolaylaştırdığını söylediğimiz teknoloji zaman zaman da hayatımızı zorlaştırmaktadır. Kimine göre kullanması oldukça kolay olan ve hayatı rahat hale getiren teknoloji kimilerine göre de anlaşılması zor ve çok karmaşıktır. Örneğin bankaların ATM'leri kullanabilene göre dışarıdan para yatırma, para çekme, kredi kartı tahsilatı, fatura ödeme, ekstre izleme gibi birçok işlemi kolayca yapabilmelerini olanaklı kılarken, kullanamayan için ise sadece bir makine olmaktan ibarettir.

Teknoloji sayesinde bankalarda, hastanelerde, belediyelerde vs. kısa sürede yapılan işlemler, internet bağının kopması ya da teknik arızalar nedeniyle hiçbir işlem yapılamamasına da neden olabilmektedir. Saatlerce sistemin düzelmesini beklemek yerine eskiden olduğu gibi manuel ve yavaş yavaş olmasını ama kesintisiz olmasını tercih edenlerde mevcuttur.

Bazı insanlar teknolojik imkanları kötü amaçları için de kullanabilmektedir. Hacker denilen teknoloji korsanları insanların kişisel bilgilerine erişerek ve bu bilgileri kötü amaçlı kullanarak bilgi güvenliğini zedelemektedirler. Ancak bu hırsızlığı önlemek için de çalışmalar yapılmakta olup tek kullanımlık şifre uygulaması gibi uygulamalar hayata geçirilmiştir.

2. TEKNOLOJİK GELİŞMELER

2.1. TEKNOLOJİNİN TANIMI VE GELİŞİMİ

“Teknoloji, insanın çevresini değiştirmek için sahip olduğu ve kullandığı çeşitli tekniklerin tümü olarak tanımlanabilir. Başka bir deyimle üretim faaliyetlerinde bulunurken başvurduğu tekniklerin bütünüdür” (Demir, 1981:2)

Teknoloji, Yunanca sanat ve bilmek, sözcüklerinin birleşiminden oluşmuştur. İnsanoğlunun gereklerine uygun yardımcı alet ve araçların yapılması ya da üretilmesi için gerekli bilgi ve yetenektir. Teknoloji ayrıca, bir sanayi dalıyla ilgili üretim yöntemlerini, kullanılan araç, gereç ve aletleri kapsayan bilgidir. Bir insan etkinliği olarak teknoloji, insanlık tarihinde bilim ve mühendislikten önce ortaya çıkmıştır. Teknolojinin, bilimin uygulamacı yönü olduğu görüşleri de vardır (<http://tr.wikipedia.org> , 24.07.2010).

Teknolojinin oluşturulması ve kullanılması insan yaşamına olumlu ve olumsuz birçok etkiler yapmıştır. İnsanın kendini tanıma yolunda dur durak bilmeyen çabaları ile birçok keşif ve icatlar gerçekleşmiştir. Elde edilen bu yeni değerler ilk aşamada laboratuvar ortamında kullanılırken daha sonra günlük hayatın da parçası olmuştur. Bunlar insanlığın gelişimi için yararlı olmakla beraber bir kısmı da zarar anlamında kullanım bulmuşlardır. Teknolojik gelişmelerle yaşam koşulları gittikçe iyileşirken diğer taraftan da dengeler değişmeye başlamıştır. Örneğin, insanlar küçük topluluklar halinde yaşarlarken, kullandıkları basit silâhlarla ancak yerel boyutta kalan savaşlar yapabiliyorlardı. Bu savaşlarda da kayıplar az oluyordu. Teknoloji ile birlikte savaşlar bölgesel ve hatta tüm dünyayı saran boyutlarda olmaktadır. Nükleer başlıkla yüklenmiş füzeler, bunlara enerji sağlayan atom santralleri, füzelere kumanda olanağı tanıyan radyo frekansı, laser kontrol devreleri, bilgisayar kontrollü savaş sistemleri vs. ile artık savaşlarda yüzlerle ölçülen kayıplar milyonlarla ölçülmeye başlanmıştır. Teknolojik gelişme, çıkrık makinesi ile beraber işsizliğe, ilaçlarla beraber yeni hastalıklara, tarımın modernleşmesi ile beraber toprağın fakirleşmesine, çamaşır - bulaşık makinesi, buzdolabı gibi yaşamı kolaylaştıran cihazlarla beraber çevre kirliliği ve endüstriyel atıkların oluşmasına yol açmıştır. Teknolojik ilerleme sonucu doğal bir dünya ve yaşamdan, yapay bir yaşama ve sanal

bir dünyaya geçiş olmaya başlanmıştır. Günümüz insanı teknolojinin bu baş döndürücü gelişmesi içinde iletişim olanaklarını sonuna kadar kullanabilmekte ve üzerinde yaşadığımız gezegenin tüm yerleşim noktalarına evinde kurulu bir bilgisayar aracılığı ile gidebilmekte, yerkürenin öbür ucundaki bir olayı canlı olarak izleyebilmektedir. Güneşin batması ile uykuya yatan insan elektrikli aydınlatma düzeninin kuruluşu ile artık 24 saat yaşamakta ve var olan tüm sınırları hızla aşmaktadır. Üretimin hızlı temposu ile teknolojinin insan üstü yeteneklerini kullanan insan, günlük yaşamın kısır döngüsü içinde duygularından uzaklaşmış, daha çok başarı, daha hızlı yaşam, daha çok üretim gibi bir yarışa girmiştir. İnsanın hızlı yaşamı teknolojiadaki gelişme hızını arttırmakta, teknolojik gelişmeler de yaşamı daha da hızlandırmaktadır. İnsan ve makine yarış halindedir. İnsan makineleşmekte, duygusallığından uzaklaşmaktadır. Duygusal dünyanın değerlerini, yani insani değerleri doyasıya yaşayamayan insan, yerini robotlaşmış bir nesneye bırakmaktadır. Dünya üzerine kurulan geniş iletişim ağları ile de bilgi paylaşılmaya başlanmıştır. İnsanlığı 21. yüzyılda olağanüstü etkileyecek olan bir büyük sinerji sistemi olan internet hızla yaşamın önemli bir parçası olmakta ve. 20. yüzyılın son elli yıllık döneminde elde edilen gelişmeler aslında 21. yüzyıl ve sonrası için sadece bir işaret vermektedir. Elektronik ve bilgisayar teknolojisindeki olağanüstü gelişmeler diğer bilim dallarına da hızla erişmektedir. 20. yy.'ın son elli yıllık dönemi insanlık tarihi için bir ivmelenme sürecinin başlangıcıdır. Milyonlarca yıllık birikim sonucu insanlık bilgi çağına girmiştir(<http://www.historicalsense.com>, 24.07.2010).

2.2. BANKACILIK SİSTEMİ VE TEKNOLOJİ

Bankacılık hizmetlerinin başlaması ticaret kadar eskiye dayanmaktadır. Zaman içerisinde gelişen ticaret ve büyüyen pazarlar ile birlikte uzak şehirlere mal satışı gündeme gelmiştir. Ancak, ticarete konu malların bedellerinin ödenmesi noktasında, kıymetli madenlerin alıcının bulunduğu yerden satıcının bulunduğu yere naklinde büyük tehlike ve güçlükler yaşanmıştır. Bu olumsuz durum ticarete ödemenin tehlikesizce, kolay ve de hızlı gerçekleşmesi için alternatif yöntem ve vasıtalar bulunmasını zorunlu kılmıştır. Ekonomik birimlere ait paraları ve değerli malları koruyan, kullanan ve daha da değerli hale getiren bankalar; tarihi süreçlerinin

ilk aşamalarında, sadece para ve kıymetli maden alıp satarak, yani aracılık faaliyetleri ile ekonomilerde kendine yer edinmişlerdir. Bankalar, yıllar geçtikçe, gelişen ticari hayata ayak uydurarak gelişmiş ve genişlemiş, son zamanlarda ise ticari hayat ve ekonomilerin gelişmesinde en önemli aktörlerden biri olagelmışlerdir. Bankalar, ticaretin nitelik ve nicelik itibariyle gelişmesine paralel bir gelişme seyri izlemiştir. Özellikle 1950’li yıllar ve sonrası, bankacılık sektörü için altın çağın başladığı yıllar olmuştur. Elektronik çağ olarak adlandırılan bu dönemin başlaması, en fazla bankacılık sektörünü etkilemiş olup, bu dönemden sonra azalan savaşların da etkisiyle devletlerin kalkınmaya ve ekonomik gelişime daha fazla ağırlık vermeleri, bankaların da kaçınılmaz olarak önemlerini arttırmalarını sağlamıştır. Son yarım yüzyıldır elektronik ticaretin gelişmesiyle birlikte finans piyasasındaki en büyük değişim bankacılık sektöründe yaşanmıştır. Özellikle küreselleşmeyle birlikte bankalar, yoğun rekabet ortamından etkilenmiş, müşterilerinin ihtiyaç ve talepleri doğrultusunda daha nitelikli hizmetler sunabilme yarışı içine girmişlerdir. Ekonomiye yakından takip eden bankalar, piyasa varlıklarını sürdürebilmeleri, rekabette avantaj sağlayabilmeleri ve hedefledikleri işlem hacmini gerçekleştirebilmeleri amacıyla yatırımlarını planlamaktadırlar. Hızlı teknolojik gelişme ve dünya piyasaları ile bütünleşme bankalar için yoğun bir teknoloji yatırımı kaçınılmaz kılmıştır. Bilgisayar teknolojilerinin yoğun olarak kullanıldığı sektörlerin başında gelen bankacılıkta; işlemlerin bilgisayar ortamında gerçekleştirilmesi uzun zaman öncesine dayanmaktadır. Bankalar bu anlamda ilk kullanıcılardan sayılabilir. Teknolojik gelişmeler, özellikle bilgi teknolojisi ve haberleşme alanındaki büyük yenilikler bankacılık sektöründe adeta bir devrim yapmıştır(Işkın, 2010:25).

2.3. TÜRK BANKACILIK SİSTEMİNDE TEKNOLOJİK GELİŞMELER

Teknolojik gelişmelerin en çok hissedildiği sektörlerin başında şüphesiz bankacılık gelmektedir. Bunda özellikle bilgi ve iletişim teknolojilerindeki hızlı gelişme ve bu gelişmeyi aynı hızda bankacılık sistemine uyumlaştırma çalışmaları yatmaktadır. Türkiye’nin ticari köprü niteliğindeki konumu, 1980 sonrası ekonomik liberalleşme yönündeki eğilimleri, iletişim teknolojileri alanındaki yatırımları

bunlara bağılı olarak sistem içerisindeki yabancı bankaların ağırlıklarındaki artış, Türk bankacılık sistemini uluslararası finansal piyasalarda önemli bir noktaya getirmiştir. İstanbul Uluslararası Finans Merkezi çalışmalarıyla da bu alandaki gelişmelerin hızlı, etkili, sürdürülebilir ve planlı bir yapıda devamı hedeflenmiştir.

Düzenlemeleriyle, ürün ve hizmet standartlarıyla uluslararası finansal sistemle bütünleşmiş bir yapıda faaliyetlerini sürdüren Türk bankacılık sistemi teknolojik yatırımlarıyla da uluslararası niteliktedir. (Işkın, 2010:5)

2.4. TEKNOLOJİNİN AVANTAJLARI

Teknoloji sayesinde insanoğlunun hayatı oldukça kolaylaşmıştır. Artık insanlar bütün zamanlarını çalışarak geçirmek zorunda değildirler. Böylece kendilerine daha çok zaman ayırabilmekte ve daha rahat bir yaşam sürdürebilmektedirler.

Teknolojinin avantajlarını şöyle sıralayabiliriz (www.teknolojide.com, 05.07.2010):

- 1) İnternet ağı sayesinde dünya'nın bir ucundaki bilgiye ulaşılabilir hale gelmiştir.
- 2) Teknoloji sayesinde insanlar daha rahat yaşam koşullarına sahip olmuşlardır ve işlerini daha çabuk ve daha rahat yapar hale gelmişlerdir.
- 3) Teknoloji tıp alanında da çığır açan ürünlerle insanların hayatına olumlu etki etmektedir.
- 4) Eğitimde de teknolojinin yararı vardır. Episkop, projeksiyon makinesi, televizyon, dvd-vcd, video oynatıcı gibi cihazlar okullarda kolaylık sağlamaktadır.
- 5) Günümüzde teknolojinin olumlu bir sonucu da bilgilerin, düşüncelerin, duyguların geniş insan kitlelerine daha kolay aktarılabilmesidir.

2.5. TEKNOLOJİNİN DEZAVANTAJLARI

Teknolojinin insanoğluna sağladığı avantajlara rağmen birçok dezavantajı da bulunmaktadır. Teknoloji gelişmeden önce var olan insan ilişkileri günümüzde yok olma yolunda ilerlemektedir. Birçok hastalığa çare bulunmasına karşın teknolojik ürünlerin getirdiği hastalıklarla uğraşmaktadır.

Teknolojinin dezavantajlarından bazıları şunlardır

(www.teknolojide.com , 05.07.2010):

- 1) Teknoloji üreten ülkeler diğer ülkeler karşısında özellikle ekonomik ve askeri yönden üstünlük sağlamaktadır. Bu da büyük bir rekabete yol açmaktadır.
- 2) Teknolojik gelişmelerin neden olduğu birçok hastalık vardır.
- 3) Cep telefonlarının insan sağlığını olumsuz etkilediği ortaya konulmuştur.
- 4) Son yıllarda teknoloji ve sanayinin hızla gelişmesi, çevre sorunlarının da artmasına sebep olmuştur.
- 5) Televizyon ve internet aile içi iletişimi koparmaktadır. Aile içi iletişimin kopması çocukları da aileden koparıp yalnızlığa itmektedir.
- 6) Uygulanmakta olan mevcut biyoteknolojik yöntemlerle bitkisel ürünlere aktarılan genler bitki, bakteri ve virüs kaynaklıdır. İnsan ve hayvan sağlığını olumsuz etkilemektedir.
- 7) Küresel ısınma kuşkusuz günümüzün en büyük sorunlarından biridir.
- 8) Uzay savaşı soğuk savaşın bir parçasıdır. Uzaya uydu yollayarak keşfetmeye çalışan ülkeler birbiri ile rekabet halindedir.
- 9) Teknolojinin olumsuz sonuçlarından bir tanesi de halktaki tüketim kültürünü yükseltmesidir.
- 10) İnternet insanların işlerini hızlı ve kolay bir şekilde yapan, günümüzde insanlığın vazgeçilmez bir unsurudur. Ancak bununla birlikte işlerini bir tıkla yapan insanlar günlük hayatta uzun uğraşlarla başarılabilen işler için yaptıkları çalışmalar da zorlanmaktadır.
- 11) Günümüzde bilgisayara bağımlı hale gelen insanların sayısı yadsınamayacak kadar çoktur.

3. MUHASEBE BİLGİ SİSTEMİ HAKKINDA BİLGİLER

3.1. MUHASEBE BİLGİ SİSTEMİ

Günümüz literatüründe muhasebe bilgi sistemine ilişkin çok çeşitli tanımlamalar bulunmaktadır. Bu tanımlardan öne çıkan bazıları şu şekildedir:

“Muhasebe bilgi sistemi; finansal muhasebe, maliyet muhasebesi, sorumluluk muhasebesi, nakit ve sermaye bütçelemesi, işletmelerin varlıkları, borçları, sermayesi, gelir ve giderleri ile ilgili mali nitelikteki tarihi veya ileriye dönük bilgileri sağlayan bir bilgi sistemidir” (Sürmeli, 2001:52).

“Muhasebe bilgi sistemi; işletmelerde bilgi kullanıcılarına, planlama, kontrol ve işletmenin faaliyetlerini sürdürmede ihtiyaç duyacakları bilgileri sağlayan bir veri işleme sürecidir”(Romney vd, 1997:2).

“Muhasebe bilgi sistemi ise işletme içi ve işletme dışı bilgi kullanıcılarının ihtiyaç duydukları bilgileri, ham verileri veya sıradan bilgileri finansal bilgiye dönüştürerek, üretmek ve ürettiği bilgileri raporlar aracılığıyla sunmak amacıyla bir araya getirilmiş ve birbirleriyle ilişkili öğeler bütünüdür” (Karacaer ve İbrahimoglu, 2003:214).

Yukarıdaki tanımlamalar sonucunda muhasebe bilgi sistemi hakkında ulaşılan ortak kanı; muhasebe bilgi sisteminin, işletme içi ve işletme dışı finansal bilgi kullanıcılarına işletme faaliyetlerinin sağlıklı bir şekilde sürdürülmesi, planlanması ve denetlenmesi için gerekli olan bilgilerin akışını sağlayan bir bilgi sistemi olduğu şeklindedir.

Muhasebe bilgi sistemi, insanlar, süreçler ve bilgi teknolojilerinden oluşur. Bilgisayar teknolojisinin bilgiyi işleme ve kullanmadaki çok büyük yeteneğinden dolayı, işletmenin çeşitli departmanları ve bu arada muhasebe departmanı için bilgisayar teknolojisi odak olmuştur. Bir bilgi sistemi olarak muhasebe de, bilgisayar teknolojisindeki gelişmelerden önemli ölçüde etkilenmiş, kaydetme, sınıflandırma, özetleme ve raporlama şeklindeki geleneksel işlevlerini korumakla birlikte, bu

geleneksel işlevlerin ötesinde teknolojiyle bütünleşik bir karar destek sistemine dönüşmüştür (<http://bykfrm.com/smmm>, 18.03.2010).

Muhasebede bilgi teknolojilerinin kullanımında ticari yazılım ürünleri önemli rol oynamıştır. Önceleri, muhasebe faaliyetlerinin bilgisayar ortamında izlenmesine öncülük eden “genel muhasebe programları” geliştirilmiştir. Bu programlarla defter tutma ve devlet birimlerine verilecek beyanname ve bildirgelerin hızlı, güvenilir ve daha düşük maliyetle hazırlanabilmesi mümkün olmuştur. Daha sonra genel muhasebe programları yerine muhasebe de entegre programlar kullanılmaya başlanmış, böylelikle herhangi bir amaçla bilgisayara girilen bir bilginin muhasebe kaydının otomatik olarak yapılması sağlanmıştır. Genel muhasebe programları ile başlayan gelişme, son olarak işletmelerin tüm departman ve fonksiyonlarını bir bilgisayar sisteminde tümleşik hale getiren kurumsal kaynak planlaması (KKP - Enterprise Resource Planning-ERP) yazılımları ile devam etmiştir. Modern işletmeler, üretimde yoğun biçimde bilgisayarlardan yararlanmakta personel, pazarlama ve tüm muhasebe faaliyetlerini bilgisayarlarla yürütmektedirler. Daha da ötesi işletmeler, bilgisayarı, karar almada etkin bir biçimde kullanmaya başlamışlardır. Böylelikle bilgiler doğru, güvenilir ve tutarlı bir temelde hızla işlenebilmekte, muhasebenin fonksiyonu gelişirken yönetimin karar alma dayanakları güçlenerek karar alma süreci hızlanmaktadır. Doğal olarak bu, yönetim fonksiyonunun da gelişmesi anlamına gelmektedir. Kısaca belirttiğimiz bu önemli gelişme, işletmelerin bilgisayarlaşmasına ve bu bağlamda işletme faaliyetlerine teknolojik bir perspektiften bakılması gerekliliğine yol açmaktadır. Muhasebe bilgi sistemi, işletme faaliyetlerini planlamak, kontrol etmek ve yönetmek amacıyla bilgi kullanıcılarının gereksinim duydukları bilgileri sağlamak için verileri ve mali nitelikli işlemleri süreçleyen ve onlara sunan sistemdir. Muhasebe bilgi sistemi, bilgi kullanıcılarının gereksinim duydukları bilgileri üretmek için şu işlemleri yürütmektedir.(Hoşcan vd.,2007:34)

- Mali nitelikli işlemleri toplamak ve bunları muhasebe bilgi sistemine dahil etmek
- Verileri süreçlemek
- Verileri ileride kullanmak amacıyla biriktirmek

- Kullanıcılara gereksinimler çerçevesinde üretilmiş rapor ve bilgileri sağlamak ya da muhasebe bilgi sisteminde biriktirilmiş verileri sorgulamak
- Bilgiyi doğru ve güvenilir olarak üretebilmek amacıyla süreçlerin bütününi kontrol etmek

3.2. MUHASEBE BİLGİ SİSTEMİNİN İŞLETME YÖNETİMİ'NDEKİ YERİ VE İŞLETMEYE KATKISI

İşletmelerde muhasebe bilgi sisteminin önemi işletme kararlarının verilmesinde yönetime gereksinim duyduğu bilgi ve raporların sunmasından ileri gelmektedir. İşletme faaliyetleri sonucu elde edilecek mali bilgilerin doğruluk derecesi ancak muhasebe bilgi sistemi ile olanaklıdır. Muhasebe bilgi sistemi aynı zamanda diğer işletme departmanlarındaki bilgileri de toplayarak diğer işletme departmanların kontrolünü ve denetimini de sağlamış olmaktadır.

Muhasebe bilgi sistemi genel olarak:(Sürmeli vd., 2001:52)

1. Yönetimin varlıklar üzerindeki yönetim sorumluluğunu yerine getirmek,
2. İşletme faaliyetlerinin kontrolünü sağlamak,
3. Geleceğe ilişkin işletme faaliyetlerini planlamak

için yönetime gerekli bilgileri sağlamaya yönelik bir bilgi sistemidir.

Eskiden mali nitelikteki olaylar önce yevmiye defterine, sonra büyük deftere, aktarılarak mali tablolar düzenlenebilirdi. Bütün işlemler manuel (el ile) olarak yapıldığından istenilen bir rapor anında alınamamakta, gerekli ölçümlerin ve verimlilik analizlerinin yapılabilmesi oldukça zor olmaktaydı. Çağdaş muhasebe bilgi sistemi, bilgi kullanıcılarının gereksinim duyduğu her türlü bilgiyi, raporu ve ölçümü anında sunabilmekte ve zaman kaybını önlemektedir. Bununla birlikte daha az hata ile işlemlerin sonuçlanmasına olanak sağlamaktadır. Bu da yönetimde ve çalışanlarda motivasyonu mümkün kılmaktadır.

Bir işletmede muhasebe bilgi sisteminin kullanılması o işletmeye bir takım ilave değerler katmaktadır. Bu bağlamda muhasebe bilgi sistemi yönetime önemli bir

destekleme sistemi olarak ortaya çıkmaktadır. Etkin bir muhasebe bilgi sisteminin işletmeye aşağıdaki değerleri katacağı söylenebilir(Sürmeli vd., 2001:53)

- Ürün ve hizmet kalitesinin geliştirilmesi ve maliyetlerin azaltılması
- Karar almanın geliştirilmesi ve karar sürecinin hızlanması
- Bilgi ve uzmanlığın paylaşılması.

Muhasebe bilgi sistemi günümüz işletmeleri için stratejik düzeyde önem arz eder. İşletmenin örgüt yapısına en uygun olarak tasarlanıp geliştirilen bir muhasebe bilgi sistemi işletme yönetiminin bilgi gereksinimini karşılayan en temel birimdir. Etkin bir muhasebe bilgi sistemi karar vericilerin hatalı kararlar almasını önler ve işletmenin hatalı kararlardan dolayı uğraması muhtemel olan zararların önüne geçilmiş olur. İhtiyaç duydukları bilgileri en kısa zamanda ve hatasız olarak elde eden işletmeler, verimlilik ve karlılıklarını artırarak rekabet avantajı kazanırlar(Sürmeli vd., 2001:53).

Bir işletmede muhasebe bilgi sisteminin kullanılması o işletmeye bir takım ilave değerler katmaktadır. Bu bağlamda muhasebe bilgi sistemi yönetime önemli bir destekleme sistemi olarak ortaya çıkmaktadır. Etkin bir muhasebe bilgi sisteminin işletmeye şu değerleri katacağı söylenebilir: (Romney vd, 1997:11-12)

- İşletmeye yüksek kaliteli ürün geliştirme veya yüksek kaliteli servis sağlama, maliyet azaltımı veya aranılan bir işletme çehresi kazandırma,
- Verimlilik artışı,
- Daha iyi karar almak için tam zamanında ve güvenilir bilgi sağlama,
- Rekabet avantajı sağlama,
- İletişim sağlama,
- Kullanılabilir bilgi sağlama.

“Muhasebe bilgi sisteminin güvenilir, tam zamanında, eksiksiz, net, kısa ve aynı zamanda en uygun maliyetle bilgi ürettiği sürece anlam kazanacağını söylemek gerekmektedir. Böyle bir muhasebe bilgi sisteminin oluşturulması ise muhasebe

kontrol sistemi ile birlikte düşünüldüğü takdirde mümkün olacaktır”(Yılancı, 2001:39).

Eski muhasebe sistemi, bilgi sistemleri ile oluşan muhasebe sistemine göre yapılan işlemler bakımından daha hatalı, daha yavaş, daha çok elemana ihtiyaç duyan, verimsiz, daha çok zamana ihtiyaç duyan bir sistemken; bilgi sistemlerine geçildikten sonra daha verimli, daha hızlı, maliyeti daha düşük ve karar alma sürecinde daha etkin bir sisteme kavuşulmuştur.

4. BANKALAR VE BANKA MUHASEBESİ

4.1. BANKANIN TANIMI

“Banka, türü, kuruluşu, faaliyete geçmesi, faaliyeti, mali bünyesi, teşkilatı ve denetimi Bankalar Kanununda veya istinaen özel bir kanunda – kısmen de Merkez Bankası Kanununda kamu hukuku kuralları ile düzenlenmiş bulunan işletmenin kanuni adıdır. Banka işletmesi ancak bir anonim ortaklık şeklinde işletilebilir”(Kocaman, 2004:19).

“En gelişmiş tanımıyla banka, mevduat kabul eden, bu mevduatı en verimli şekilde çeşitli kredi işlemlerinde kullanmak amacı güden veya kısaca; faaliyetlerinin esasa konusu düzenli bir şekilde kredi almak ve kredi vermek olan bir ekonomik kuruluştur”(Altuğ, 2000:1).

Günümüzde insanların birbirine olan güveninin azalması borç verme kavramını ortadan kalkma derecesine getirmiştir. Ancak birilerinin elinde atıl duran paraların değerlendirilmeye ve birilerinin de bu atıl olan paralara ihtiyacı vardır. Bu durumda ortaya bu işlemlere aracılık edecek olan bankalar çıkmıştır. Bankalar paraya ihtiyacı olmayandan bu paraları karşılığında bir bedel ödemek ve güvence vermek şartıyla alıp, bu paralara karşılığında paranın alındığı kişiye ödenen bedelden daha fazla bir bedel ödemeyi kabul eden ihtiyaç sahiplerine sunmaktadırlar. Böylece bankada bir kazanç elde etmektedir. Günümüzde bankalar sadece mevduat toplayan ve kredi veren kuruluşlar olmaktan çıkmış, bu işlemlerin yanında çek – senet tahsilatı, kambiyo işlemleri, havale, kiralık kasa işlemleri, akreditif, sermaye piyasası

işlemleri, danışmanlık işlemleri vs. birçok işleme aracılık eder hale gelmişlerdir. Artık ekonomi içerisinde bankaların önemi yadsınamayacak kadar büyüktür.

4.2. BANKACILIĞIN TARİHÇESİ

İlk bankacılık işlemlerinin Babil'deki tapınaklarda rahipler tarafından yapıldığı sanılmaktadır. Tapınakların güvenilir yerler olması sebebiyle insanlar değerli eşyalarını buralara bırakarak, bu eşyalar ihtiyacı olan insanlara karşılığında bir hediye vermek ve belirli güvenceler taahhüt etmek şartıyla vermektedirler.. Bununla birlikte milattan önce (M.Ö.) bankacılık işlemi olarak ticaretin farklı yerlerde yapılabilmesini sağlamak için bu yerlerde kullanılan sikkelerin birbirine çevrilmesi amacı ile kambiyo işlemleri yapılmaktadır. Roma İmparatorluğu'nun yıkılmasıyla birlikte tefecilik yaygın hale gelmektedir. 12.yüzyıl (yy)'a gelindiğinde ise senetler gündeme gelerek ve tacirler uzak mesafeleri paralarla-sikkelerle dolaşmak zorunda kalmamaktadır. Ödemeyi kendi bölgelerindeki güvenilir olan (cambsor) kişiye yaparak ondan bir senet alan tacirler alış veriş yapacakları kişiye bu senetleri vererek işlem yapabilmektedirler(Kocaman, 2004:33-36).

İlk çağlarda paranın icadından önce bankacılık işlemlerine rastlanamamıştır. Çeşitli nakit ölçülerinin mübadelesi işlemi (kambiyo işlemleri) 7.yy'da ve Lidyalıların parayı bulmasıyla başlamaktadır. Eski Roma'da kasaba meydanlarında ve pazar yerlerinde bir masanın veya sıranın önünde oturur ve para değiştirme işi yapılmaktadır. Bu nedenle banka kelimesinin temelini sıra anlamına gelen banko kelimesinin oluşturduğunu iddia etmektedirler. 19. yy'da İtalya'da bankerler meydana çıkmış, 12. yy'da Cenova'da ilk banka kurulmuş, 18.yy'da Avrupa'nın çeşitlerinde yerlerinde bankalar kurulmaya devam edilmiştir (Altuğ, 2000:3; Atay, 2003:2).

Görülüyor ki bankacılığın doğuş zamanı aslında net olarak bilinmemektedir. Fakat ticaret gereği kambiyo işlemlerin doğması çok eski zamanlara dayanmaktadır. Bununla birlikte ihtiyacı olmayandan ihtiyacı olana doğru bir akımın olması ve bunun karşılığında bir bedel alınması bankaların ortaya çıkmasının en önemli nedenlerindedir.

4.3.TÜRKİYE'DE BANKACILIK SEKTÖRÜNÜN GELİŞİMİ

Türkiye'de 1924 yılında milli mücadelenin de kazanılmasıyla bizzat Atatürk'ün de katılımıyla 'Türkiye İş Bankası' kurulmuştur. 1925'te endüstri ve maden işlemlerini finanse etmek amacıyla 'Sanayi ve Maadin Bankası' kurulmuş ancak daha sonra bu banka endüstri işleriyle uğraşanlara destek için 'Sümerbank' ve devlet madenlerini işletmek üzere 'Etibank' olarak bölünmüştür. 1926'da yapı işlemleri için 'Emlak Bankası', 1930'da mali işlemleri düzenlemek ve banknot çıkarmak için 'Türkiye Cumhuriyeti (T.C.) Merkez Bankası' kurulmuştur. 1944'te Yapı Kredi Bankası kurulmuş ve diğer özel bankaların kurulmasıyla bu süreç böyle devam etmiştir(Atay, 2003:4).

4.4. BANKALARIN SINIFLANDIRILMASI

4.4.1. Sermaye Kaynakları Bakımından

4.4.1.1. Özel Sektör Bankaları

Bu bankaların sermayesi tamamen özel sektöre aittir ve bu bankalar anonim şirket şeklinde kurulurlar. Örneğin Yapı Kredi Bankası(Atay, 2003:6).

4.4.1.2. Kamu Bankaları

Bu bankaların sermayelerinin tamamı hazineye aittir. Eskiden daha çok kendi alanlarına ağırlık verirlerken günümüzde özel sektör bankaları ve karma bankaların yaptıkları tüm işlerle uğraşır hale gelmiş ve diğer bankalarla yarış içine girmişlerdir. Artık sermayesinin tamamı hazineye ait olan tek banka T.C. Ziraat Bankası'dır(Atay, 2003:6).

4.4.1.3. Karma Sermayeli Bankalar

Sermayesinin bir kısmı hazineye bir kısmı özel sektör ait olan bankalardır. Örneğin Halk Bankası(Atay, 2003:6).

4.4.2. Sermaye Sahiplerine Göre Bankalar

4.4.2.1. Milli Bankalar

Türkiye kanunlarına göre kurulan, sermayesi Türk Lirası olarak konulan ve kurucularının çoğunluğu Türk olan bankalardır(Atay, 2003:6).

4.4.2.2. Yabancı Bankalar

Sermayesinin çoğunluğu yabancılara ait olan, yönetim ve denetimi de yabancılara ait olan bankalardır(Atay, 2003:6).

4.4.3. İşkolları Bakımından Bankalar

4.4.3.1. Ticaret Bankaları

Konusunun çoğunluğunu mevduat toplamak ve kredi vermek işlemlerinin oluşturduğu ve diğer bankacılık işlemlerinin de yapıldığı bankalardır(Atay, 2003:7).

4.4.3.2. İhtisas Bankaları

Belirli bir alandan uzmanlaşan ve bu işlere ağırlık vererek diğer bankacılık işlemlerini de yapan bankalardır(Atay, 2003:7).

4.4.3.3. Emisyon Bankaları

Başlıca fonksiyonları kağıt para çıkarmak olan, diğer bankalara reeskont kredileri açmak suretiyle onların para ihtiyaçlarını karşılayan ve dış ticaret işlemlerine aracı olan bankalardır(Atay, 2003:7).

4.5. BANKA MUHASEBESİNİN TANIMI

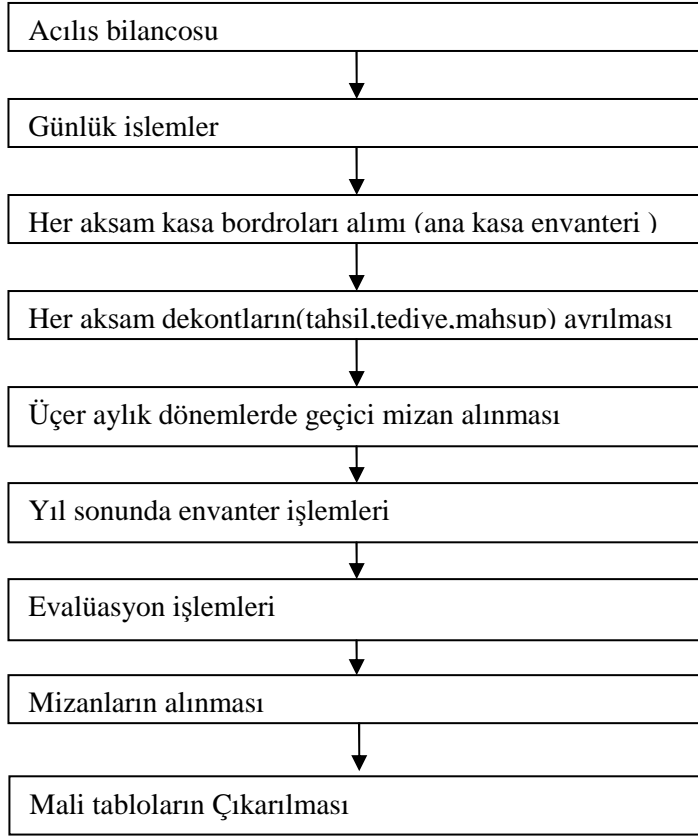
Bankaların hesap ve defter sistemleri ile bunların uygulama yöntemini inceleyen bir ihtisas muhasebesidir. Banka muhasebesi, bir taraftan yabancı kaynakların ya da mevduatının ve borçların diğer taraftan verilen krediler yoluyla oluşan alacakların izlenmesi, bu işlemlerin muhasebe kaydı, tahvil, hisse senetleri ve bunların kuponları gibi kıymetli evrak, ticari senetler, ticari belgeler ile ilgili hizmetler ve diğer işlemlerin kayıtlarının yapılması şeklinde tanımlanabilir. Banka muhasebesi, diğer işletmeler muhasebesine göre daha açık ve kolay anlaşılır. Çünkü,

banka işlemleri para ve parayı temsil eden değerlerle sermaye hareketlerini kapsar ve bunlar biçim değiştirmeden sadece para hareketleriyle, belli rakamlarla gösterilir. Bununla birlikte banka muhasebesinin kapsamı ve detayı geniştir(Şendoğdu, 2005:9-11).

4.6. BANKA MUHASEBESİNİN ÖZELLİKLERİ

Banka muhasebesi, bankacılık işlemlerinin uygulanmasını inceleyen bir uzmanlık muhasebesidir. Diğer işletme muhasebelerinin işleyiş sisteminden farklıdır. Bankalarda satın alınan ve satılan ürün paradır ve bir vade söz konusudur. Satın alınan paranın daha uzun vadeli, satılan paranın daha kısa vadeli olması vadeden para kazanılmasını sağladığı için banka muhasebesine vade muhasebesi de denebilir. Diğer işletmelerin hesap planından farklı bir hesap planı mevcuttur. Diğer işletmelerin muhasebe işleyişinden farklı olan en önemli özelliği muhasebe işlemlerinin büyük bir bölümünün işlemi yapan servis tarafından gerçekleştirilmesidir. Ayrıca bankalarda birçok şube mevcuttur ve müşterilerin farklı şubelerden işlem yaptırması sonucu şubeler arası birçok işlem de gerçekleşir. Her şube kendi muhasebesini tutar. Bankalarda yapılan kambiyo işlemlerinde yabancı paralar miktar olarak kendi cinsinden kayıt altına alınırken, değer olarak Türk Lirası'na çevrilerek kayda alınır. Bankalarda yapılan işlemlerin çoğu işlem sırasında bir kıymet hareketi yaratmaz, daha sonra kıymet hareketine dönüşebilir. Bu tür işlemler nazım hesaplarda takip edilir(Altuğ, 2000:45-50).

Bankalarda muhasebe süreci

Şekil 2: Bankalarda İşlem Akışı

Tekdüzen hesap planı izahnamesi

Tekdüzen Hesap Planı'nın amacı; bankalar için muhasebeleştirme ve finansal raporlama açısından tekdüzeni sağlama, tek tip bilanço ve gelir tablosunun doğrudan elde edilmesi, denetim ve gözetim için gerekli olan bilgilerin doğrulanabilir ve denetlenebilir bir şekilde doğrudan ve sağlıklı olarak elde edilmesi, ekonominin izlenmesi ve yönlendirilmesi için yetkili mercilerin ihtiyaç duyduğu bilgilerle, diğer istatistikî bilgilere doğrudan ulaşılması, finansal analiz, risk analizi, verimlilik analizi gibi çeşitli analiz ve yorumlar için ihtiyaç duyulan bilgilerin standart bir şekilde elde edilmesini sağlamaktır(www.alomaliye.com,02.08.2010, 29.11.2004 tarih ve 25655 sayılı Tarihli Resmi Gazete Sayı: 25655).

Tekdüzen hesap planı yapısı :

Tekdüzen Hesap Planı, aşağıda belirtilen gruplardan oluşur(Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumundan, Özel Finans Kurumlarınca Uygulanacak Tekdüzen Hesap Planı Ve İzahnamesi Hakkında Tebliğ, www.alomaliye.com,02.08.2010);

- 0 DÖNEN DEĞERLER
- 1 KREDİLER
- 2 YATIRIM AMAÇLI DEĞERLER VE DİĞER AKTİFLER
- 3 MEVDUAT VE DİĞER YABANCI KAYNAKLAR
- 4 ÖZKAYNAKLAR
- 5 FAİZ GELİRLERİ
- 6 FAİZ GİDERLERİ
- 7 FAİZ DIŞI GELİRLER
- 8 FAİZ DIŞI GİDERLER
- 9 BİLANÇO DIŞI HESAPLAR

Tekdüzen Hesap Planının Özellikleri :

Her grup içerisinde yer alan hesaplar, Türk parası ve yabancı para olarak ikiye ayrılmıştır. Yabancı para olarak belirtilen hesaplar, bankanın yabancı para işlemlerden doğan tutarların kaydedildiği hesaplardır. Bu hesaplardaki yabancı para bakiyeler, dönem sonlarında değerlemeye tabi tutularak ilgili hesaplara aktarılır. Yabancı para hesaplardan ve işlemlerden sağlanan yabancı para faiz, komisyon ve gelirler, işlem tarihindeki kurdan Türk parasına çevrilir ve ilgili yabancı para kâr/zarar hesaplarına kaydedilir. Yukarıda belirtilen gelirler yabancı para yerine Türk parası üzerinden tahsil edilse bile, yine ilgili yabancı para kâr-zarar hesaplarına kaydedilir(www.alomaliye.com,02.08.2010).

Tekdüzen Hesap Planında Hesap Numaralama Sistemi :

Tek Düzen Hesap Planında hesap numaralama sistemi şöyledir(www.alomaliye.com,02.08.2010).

1 2 3 4 5 6 7 8

A B C D E F G H

- A - Grup numarasını,
BC - Defterikebir hesap numarasını,
DE - Yardımcı hesap numarasını,
F - Alt hesap numarasını,
GH - Fer'i (alt hesabın kolları) hesap numarasını,

ifade eder.

Örneğin : 2560020 hesap numarasında;

- 2 - Yatırım Amaçlı Değerler ve Diğer Aktifler grubunu,
256 - Birikmiş Amortismanlar defterikebir hesabını,
25600 - Menkuller Amortismanı yardımcı hesabını,
256002 - Mobilya Mefruşat alt hesabını,
2560028 - Bürolardan fer'i (alt hesabın açıklayıcı hesabı) hesabını,

ifade eder.

Buna göre; bir defterikebir hesabını ifade ederken soldan üç, yardımcı hesabı ifade ederken; soldan beş, alt hesabı ifade ederken soldan altı ve nihayet bir fer'i hesabı ifade etmekte, soldan yedi veya sekiz rakamın birden söylenmesi veya yazılması gerekmektedir. Tek Düzen Hesap Planında Türk Parası ve Yabancı Para işlemler için oluşturulan hesaplar defterikebir seviyesinde ayrılmıştır. Buna göre üçüncü rakamı çift olan defterikebir hesapları Türk Parası, tek numaralı defterikebir hesapları Yabancı Para ile çalışan hesapları göstermektedir(www.alomaliye.com,02.08.2010).

Örneğin :

012 - YOLDAKİ PARALAR - TÜRK PARASI

013 - YOLDAKİ PARALAR - YABANCI PARA

Tekdüzen Hesap Planında; (www.alomaliye.com,02.08.2010)

- a) Bütün defteri kebir hesaplarının yardımcı ve alt hesaplarıyla birlikte kullanılmasalar dahi açılması zorunludur.
- b) Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu'nun izni olmadan defteri kebir seviyesinde yeni hesap açılmaz.
- c) Defteri kebir düzeyinde açılmış olup yardımcı ve alt hesapları bulunmayan hesaplar için bankalar ihtiyaç duymaları halinde yardımcı, alt ve daha tali dereceli hesaplar açabilirler.
- d) Defteri kebir hesabı ile birlikte bir veya daha fazla yardımcı hesap varsa yeni yardımcı hesapların ilavesi, bir veya daha fazla alt hesap varsa yeni alt hesapların ilavesi, Kurumun izniyle mümkündür.
- e) Yardımcı hesap veya alt hesap seviyesinde tespit edilmiş maddeler için bankalar, gerek duyacakları alt ve daha tali hesapları, mevcut hesap numaralarının sonuna yeni haneler eklemek suretiyle açabilirler.
- f) Altı ya da yedi haneli hesaplarda bankalar, döviz cinsi, müşteri numarası, kontrol numarası gibi hususları izlemek amacıyla, ilave haneler eklemek suretiyle daha alt seviyede hesaplar açabilirler.
- g) "Diğer" hesaplar, ilgili bölümde ayrı bir hesap açılmasını gerektirmeyen büyüklükte olan işlemler ile sık tekrarlanmayan işlemlerin kaydı için ayrılmıştır. Bir işlem bu niteliği taşımadığı halde kaydedileceği özel bir hesap bulunmuyorsa, bu tür işlemler için Kurumdan izin alınarak özel bir hesabın açılması şarttır.

İKİNCİ BÖLÜM

TEKNOLOJİK GELİŞMELER KARŞISINDA BANKA MUHASEBESİ İŞLEM SÜRECİ VE BANKALARDA TEKNOLOJİK GELİŞMELERE BAĞLI YENİ UYGULAMALAR

1. BANKALARDA MUHASEBE İŞLEM SÜRECİ

Teknolojik yeniliklerin bankalarda muhasebe uygulamalarına oldukça büyük katkıları olmuştur. Öyleki eskiden muhasebe biriminde çalışanların sayısı ile teknolojik gelişmelerin bankalara yansımından sonraki muhasebe birimi personel sayısı arasında oldukça büyük farklar vardır. Personel sayısı neredeyse üçte ikisi oranında azalmıştır. Eskiden aylarca süren yıl sonu işlemleri artık birkaç saatte bitmektedir. İşlemleri yaparken kullanılan evrakların kaybettirdiği yer, zaman ve emek sarfiyatı ortadan kalkmıştır. İşlemlerin sadece başlangıç kısmında emek gerektirip, sonrası bilgisayar ve bilgisayar programları sayesinde gerçekleşmektedir. Eskiden bütün aşamalar insanlar tarafından manuel olarak yapılırken şimdi ise bilgisayarlar aracılığıyla yapılmaktadır.

1.1. BANKALARDA TEKNOLOJİDEKİ YENİLİKLER ÖNCESİNDE KULLANILAN EVRAKLAR

Bankalarda bilgi teknolojilerinin kullanılmasına geçilmeden önce kontrolü sağlamak ve hataları önlemek adına bir takım evraklar kullanılmaktadır. Bu evraklar şunlardır:A. Kaçmaz(kişisel iletişim, 24.03.2010)

1.1.1. Kalamazolar :

Bankalarda en çok kullanılan defter şekli olup, yaprağına föy adı verilen ve her bir hesap için ayrı bir föy açılan defterdir. Diğer bir deyişle föylerin tamamına kalamoza denmektedir. Kalamozaya ihtiyaç oldukça föy eklenebilmekte ya da kalamozadan föy çıkartılabilmektedir. Bu nedenle yardımcı kayıtların ve cari hesapların tutulmasında kullanılmaktadır. Bu deftere kalamoza denilmesinin sebebi, sayfaları tutan kısmın adının kalamoza olmasıdır(Uçar, 1999:29).

1.1.2. Kartlar :

Müşterilerin hesap durumunun takip edildiği belgelerdir. Kartlar özel dolaplarda muhafaza edilmektedir. Her müşteri işlemi için o müşteriye ait kart bulunup işlem karta işlenerek kart amire kontrol ettirilip tekrar yerine koyulmaktadır.

Kart sisteminin en büyük faydaları istenilen şekilde sınıflandırıldığı için aynı anda birden fazla müşteriye birden fazla memur tarafından hizmet verilebilmesidir. Ayrıca kart sistemi sayesinde kartlar memurlar arasında dağıtıldığından işbölümünü de olanaklı kılmaktadır (Uçar, 1999:29).

1.1.3. Primanotalar :

Bankalarda günlük işlemler akşamları tahsil tediye ve mahsup şeklinde ayrılmakta ve muhasebe birimine teslim edilmektedir. Aynı hesaba yazılması gereken hareketler primanotada toplanarak oradan yevmiye ve büyük deftere aktarılmaktadır.

Primanotalar sayesinde kanuni defterlere hatalı işlem geçirilmesi de önlenmiş olmaktadır(Sihay ve Sevilengül, 1979:30).

1.1.4. Günlük Hareket Cetvelleri :

Bankalarda hataları önlemek veya hata olduğunda anında bulabilmek için günlük hareket ve kontrol cetvelleri kullanılmaktadır. Yapılan işlemler aynı anda bu cetvellere kaydedilmektedir. Akşamları kasa kapandıktan sonra servisler bu cetvellerle uygunluk sağlamaktadırlar(Uçar, 1999:33).

1.1.5. İmza Kartonları :

Bir de imza örneğinin kontrol edildiği kartlar vardır. Onlarda ayrı raflarda tutulur ve işlem yapan müşterinin gerçekten işlem yapılan hesaptaki müşteri olup olmadığının kontrolü sağlamak amacıyla kullanılmaktadır.

Günümüzde ise yukarıda sayılan evrakların hemen hepsi bilgisayar ortamında tutulmaktadır. Artık eskisi gibi kartlar tutulmamakta bunun yerine kişilerin hesap hareketleri bilgisayardan izlenebilmektedir. Hatta eskiden varolan imza kartonları bile bilgisayar ekranlarına taşınmış olup, dekontun üstüne atılan imza ile bilgisayardaki imza karşılaştırılması yapılmaktadır. Fişleri tek tek elle kesmek ve

ayırmak yerine sistem otomatik olarak bunu yapmaktadır. Yani eskiden uzun uzun yapılan işlemler artık bilgisayar ortamında işlemin gerçekleştiği anda otomatik olarak en son noktaya kadar ulaşmaktadır. İşlemin yapıldığı anda sistem tarafından bu işlem yevmiye defteri – defteri kebir – mizan – gelir tablosu gibi ilgili tüm defter ve tablolara aktarılmış olmaktadır. Eskiden hatalı bir işlem yapıldığı an bütün defterler ve tablolar tek tek düzeltilirken, şimdi yapılan işlemi ayı gün iptal ederek bütün kayıtlardan silinmiş olmaktadır. Daha sonra fark edilen bir hata ise tersi işlem yapılarak düzeltmeye gidilmektedir. Kısacası işlem yoğunluğu teknoloji ile birlikte azalmıştır.

1.2. BANKALARDA TEKNOLOJİK YENİLİKLER ÖNCESİ VE SONRASI KULLANILAN EVRAKLAR :

1.2.1. Kanunen Tutulması Zorunlu Defterler :

1.2.1.1. Yevmiye Defteri (Günlük Defter) :

“İşlemlerin çift taraflı etkisini, bir bütünlük içinde, oluş sıralarına (tarihlerine) göre ele alarak etkiledikleri hesapları, etkilendikleri tutarlara ve yönlere göre borçlandırmak, alacaklandırmak suretiyle yerine getiren defterdir” (Cemalcılar vd., 2006:82).

Yevmiye defterine kayıt yeni sistemde otomatik olarak gerçekleştirilmektedir.

1.2.1.2. Defteri Kebir (Büyük Defter) :

Hesapların bütününe içinde yer aldığı deftere büyük defter denir. Bir başka ifadeyle büyük defter, yevmiye defterinde tarih sırasına göre maddeler şeklinde kaydedilen işlemlerden aynı tür olanlarına bir araya getirilerek sınıflandırıldığı defterdir(Cemalcılar vd., 2006:82).

Defteri Kebir’e kayıt yeni sistemde otomatik olarak gerçekleştirilmektedir.

1.2.1.3. Envanter Defteri :

“İşletmenin açılış tarihinde ve takip eden her iş yılı sonunda çıkarılan envanterler ve bilançoların kaydedildiği defterdir” (<http://www.muhasibeogretmeni.com>, 24.07.2010).

1.2.1.4. Damga Vergisi Defteri :

Vergi Usul Kanununun mükerrer 257’nci ve Damga Vergisi Kanunu’nun 29’uncu maddelerinin Maliye Bakanlığı’na verdiği yetkiye dayanılarak, düzenledikleri kağıtlara ait damga vergisini makbuz karşılığı ve istihkaktan kesinti şekliyle ödeyen mükelleflerin, bu ödemelerini kaydetmek için “damga vergisi defteri” tutmaları zorunlu hale getirilmiştir. 32 seri no.lu Damga Vergisi Genel Tebliği ile, anonim şirketlerin dışında kalan diğer kurumlar vergisi mükellefleri, kollektif ve adi komandit şirketler ile bilanço usulüne göre defter tutanlar da bu kapsama dahil edilmiştir. Ancak sonradan listeye dahil edilen bu mükelleflerin damga vergisi defteri tutmaları zorunlu olmayıp, makbuz karşılığı ödeme şeklini seçmeleri halinde bu zorunluluk söz konusu olmaktadır. Bu durumda bu defterleri kullanmaya başlamadan önce notere onaylatılması gerekmektedir(www.mustafagulsen.com,22.03.2010).

1.2.1.5. Ortaklar Pay Defteri :

Ortakların payları hakkında bir defter tutulur. Ortakların ad ve soyadları, pay miktarları, vukubulan ödemeler, payların devir ve intikali ve bu hususlarla ilgili diğer değişiklikler bu deftere kaydolunur. Her takvim yılı başında ticaret sicil memuruna, ortakların ad ve soyadlarını, her ortağın koymayı taahhüt ettiği sermaye miktarını ve buna mahsuben ödediği kısmı gösterir ve müdürler tarafından imzalanmış bir liste verilir. Son listenin tevdi tarihinden itibaren her hangi bir değişiklik olmamışsa liste verilmez. Yalnız, bir değişiklik olmadığı dilekçe ile bildirilir. Pay defterinin ve listelerin kusurlu ve noksan tutulması veya verilen malûmatın yanlış olması yüzünden husule gelecek zarardan; müdürler şahsen ve müteselsilen sorumludurlar(www.vergiturk.com, 22.03.2010).

1.2.2.Kanunen Zorunlu Olmadığı Halde Tutulması Gereken Defterler

1.2.2.1. Kasa Defteri :

Kasa ile ilgili işlemlerin günlük olarak kaydedildiği defterdir. Kasa defterine bir önceki günden devreden kasa ile o gün içinde tahsil edilen paralardan gün içinde ödenen paralar düşülerek bir sonraki güne devrolan kasa bakiyesi bulunur(Uçar, 1999:27).

1.2.2.2. Banka ve Sigorta Muameleleri Vergisi Defteri:

Bankaların faiz, komisyon ücret gelirleri v.b. üzerinden tahakkuk ettirilen banka ve sigorta muameleleri vergisi (B.S.M.V.) tutarlarının kaydedildiği defterdir.

1.2.2.3. Menkuller ve Gayrimenkuller Amortisman Defteri :

Amortisman tabi kıymetlerin ve bunlara ait amortismanların izlendiği defterdir. Her türlü demirbaş ve gayrimenkul bu deftere kaydedilir.

2. BANKALARDA TEKNOLOJİK GELİŞMELERE BAĞLI YENİ UYGULAMALAR

2.1. OTOMATİK VEZNE MAKİNESİ (AUTOMATED TELLER MACHİNE -ATM)

Personel ve banka şubesi gerektirmeyen, banka müşterilerinin finansal işlemlerini yapabilmelerini sağlayan ve bu işlemleri ilgili finansal kuruma ileten elektronik cihazdır. ATM'lere otomatik bankacılık makinesi, cashpoint, para makinesi, banka makinesi, bankomat, bankamatik de denmektedir (<http://en.wikipedia.org>), 24.04.2010.

ATM önceleri sadece nakit para çekmek için kullanılırken, şimdilerde ATM'lerden banka şubelerinden yapılan işlemlerin birçoğu yapılabilmektedir. Daha ileride ise insansız bankacılık teknolojisi (VTM - Video Teller Machine) ATM'lerin yerine alacak gibi görünmektedir.

2.2. İNTERNET BANKACILIĞI

İnternet bankacılığı, banka müşterilerinin finansal işlemlerini internet üzerinden güvenilir şekilde yapabilmelerini sağlayan sanal banka şubesidir(<http://en.wikipedia.org>, 24.04.2010). İnternet bankacılığı için bir bilgisayar, bir terminal ve bir telefon hattı yeterlidir. İnsanlar gerekli donanım olan her yerden (evlerinden, işyerlerinden vb.) bankacılık işlemlerinin büyük çoğunluğunu yapabilmektedirler. Para yatırma – çekme, çek tahsil etme gibi fiziksel bir unsur barındırmayan işlemlerin birçoğu internet bankacılığı ile yapılabilmektedir. Örneğin; havale, eft (elektronik fon transferi), hisse senedi alım - satım, hazine bonusu ve fon alım - satımları, vadeli - vadesiz hesap açma kapama, kredi kartı ödeme, hesap hareketleri inceleme, fatura ödeme gibi.

İnternet bankacılığı, müşterilere bankalara ya da fatura ödeme merkezlerine gitmeden istedikleri yerden işlemlerini yapabilmeleri olanağını sağlamıştır. Bu durum müşteri memnuniyetini artırmıştır. Ancak internet bankacılığının güvenilirliği sürekli sorgulanır haldedir. Çünkü bankaların veri tabanlarına hackerler tarafından yapılan saldırılar nedeniyle müşteri bilgileri ele geçirilip, mevduatları çalınıp, kredi kartlarıyla yüklü miktarda alışveriş yapılarak müşterilerin ve bankanın zarar görmesine neden olmuşlardır. Bu nedenle insanların büyük bir bölümünün internet bankacılığına olan güveni sarsılmış ve internet bankacılığını kullanmaz olmuşlardır. Güvensizlik sorununun çözümü için çeşitli çalışmalar yapılmaktadır. Örneğin artık internet bankacılığında cep telefonuna gelen ve her girişte istenen tek kullanımlık şifreler tüm bankaların internet bankacılığı için zorunlu hale getirilmiştir.

İnternet bankacılığının hem müşteri için hem de banka için çeşitli avantajları bulunmaktadır. Müşteri için hızlı, zahmetsiz ve masrafsız işlemler yapabilmek gibi yararları varken banka için de personel ve şube gerektirmeyen, maliyeti düşük bir bankacılık uygulamasıdır. Müşteri bankaya, fatura ödeme merkezlerine gitmeden işlemlerini zahmetsizce, saatlerce beklemeden ve çeşitli masrafları ödmeden (internet bankacılığında maliyet daha az olduğu için bankalar, müşterileri internet bankacılığını kullanmaya teşvik etmek amacıyla internet üzerinden yapılan işlemlerden ya masraf almamakta ya da çok az masraf almaktadırlar) yapabilmektedirler. Banka için ise maliyeti düşük ve şube ve personel maliyeti

gerektirmeyen bir uygulamadır. Söz konusu uygulama banka için olumsuz bir durumu da beraberinde getirmektedir. İnternet bankacılığına yönlendiren müşteriler bu uygulamayı tanıdıktan sonra şubeye uğramaz olduklarından bankaya müşteriye geri çekebilmek oldukça zor hale gelmektedir.

2.3. TELEFON BANKACILIĞI

Banka müşterilerinin işlemlerini telefon üzerinden gerçekleştirmelerini sağlayan bir bankacılık uygulamasıdır. Telefon bankacılığı sayesinde banka müşterileri 7 gün 24 saat ve telefon olan her yerden banka işlemlerinin büyük bölümünü yapabilmektedirler. İşlemler sesli yanıt sistemi aracılığıyla yapılabildiği gibi müşteri temsilcisi aracılığıyla da yapılmaktadır. Telefon bankacılığı da internet bankacılığının sağladığı kolaylıkları sağlamaktadır. Telefon bankacılığının en kötü yanı müşteri temsilcisine ulaşabilmekteki zorluktur. Müşteri temsilcisine ulaşana kadar sesli yanıt sisteminin sorularına göre tuşlama yapmak zorunda kalınmaktadır.

2.4. İNSANSIZ BANKACILIK (VTM - VIDEO TELLER MACHINE)

VTM (Video Teller Machine), çağrı merkezindeki müşteri temsilcisine canlı olarak bağlandığı görüntülü bankacılık sistemidir. Dünyada ilk kez kullanılan sistem, memursuz bankacılık sistemi olarak nitelendirilmektedir. Müşterinin parmak iziyle çalışan sistem sayesinde tüm bankacılık işlemleri, çağrı merkezindeki müşteri temsilcisiyle video konferans yöntemiyle gerçekleştirilmektedir. VTM’de müşterinin kimliği anında taranmakta, parmak izi tanınmaktadır. Kişi eğer banka müşterisi değilse VTM’ye girdiğinde kimliğini gerekli bölgeye koymakta, kimlik taranarak bilgiler bankaya ulaşmaktadır. Böylece kişi anında banka müşterisi haline gelmektedir. VTM’de karşılıklı kurulan kamera sistemi ile görüşülen uzman, yapılacak tüm işlemlerde yol göstererek müşteriye yardımcı olmaktadır (<http://w9.gazetevatan.com/>, 03.05.2010).

Bu sistemde genel olarak ATM ve internet bankacılığında yapılabilen işlemlerin tamamı yapılabilmektedir. Ancak bu sistemin amacı bir insanla ekrandan diyalog kurarak şubeye gitmeden işlem yapabilmektir. Genel olarak VTM’lerin

müşteri ATM ve internet bankacılığını kullanamayan, o sistemleri karmaşık bularak şubeye yönelen müşteri kitlesidir.

VTM'ler aracılığıyla banka müşterilerinin yapabileceği işlemler şunlardır: (<http://www.seydacan.com>, 03.05.2010).

- Hesap açma kapama, yatırım, döviz işlemlerini,
- Para transferi işlemlerini,
- Kredi kartı işlemlerini,
- Banka kartı işlemlerini,
- Fatura ödeme işlemlerini,
- Karayolları geçiş sistemleri işlemleri

Banka müşterisi olmayanlar ise fatura işlemleri ile para transferlerini gerçekleştirebilmektedirler.

2.5. KREDİ KARTI

Kredi kartı; banka ile kendisine kart verilen kişi arasında yapılmış bir sözleşme gereğince, kişinin, bankanın belirli koşullarla sağladığı kredi olanağını kullanmasını sağlayan araçtır. Başka bir tanımla, bankalar ve çıkartmaya yetkili kuruluşların müşterilerine belirli limitler dâhilinde açtıkları kredilerle, nakit kullanmaksızın mal ve hizmet alımı, nakit kredi çekme imkânı sağlamak için verdikleri ödeme aracıdır(Kaya, 2009:5).

Kredi kartlarının gelişimi incelendiğinde, dünyadaki ilk kredi kartının 1894 tarihinde ABD'de Hot Credit Letter şirketi tarafından kullanıma sunulduğu görülmektedir. 1930-1940 yılları arasında ABD'de başta Sears, Macy's ve Goldwater's gibi büyük mağazalar olmak üzere pek çok kuruluş müşterilerine kredi kartı işlevine sahip kartlar dağıtmaya başlamıştır. İkinci Dünya Savaşını takip eden 1950'li yıllarda Diners Club, American Express ve Carte Blanche isimli işletmeler ön yüzlerinde kabarik harflere sahip imza ve slip çekme yöntemiyle borçlandırma esasına dayalı ilk modern kredi kartlarını piyasaya sunmuşlardır. Daha sonra 1960'dan itibaren Bank of America'nın piyasaya çıkardığı ve VISA ismini alan kredi

kartı, ABD’de piyasaya hakim olmaya başlamıştır. Bu tarihten itibaren bu ülkenin sınırlarını aşan kredi kartlarının kullanımı, 1966 yılında İngiltere’de Barclay’s Bank’ın Avrupa’da ilk kredi kartını çıkarmasına yol açmıştır. Euracard ve Mastercard işletmeleri 1991 yılında ilk borçlanma kartı olan Maestro’yu farklı bir ürün olarak piyasaya sürmüşlerdir. Bu tarihten itibaren özellikle farklı bankaların ATM’lerinin ortak kullanımını sağlamak amacıyla, Electron ve Plus gibi borçlanma kartlarının; kredi kartları ve banka kartları ile birleştirilmesine yönelik ürünler hazırlanmıştır . Plastik kartların gelişiminin en son basamağı akıllı kartlar (Smart Card) ve elektronik cüzdan kullanımınıdır. Elektronik cüzdanlar, mikroçipine belli miktarlarda kredinin, ATM’lerden veya POS’lardan yüklenebildiği akıllı kartlardır. Bu kartların 1995 yılından itibaren geliştirilmeye başlandığı görülmektedir., Önceden Öde (Pay Before) kartları ismini alan bu kartların az miktarda nakit gerektiren tüm ödemelerde çeklerin yerini alabileceği düşünülmüştür (Korkmaz, www.esef.gazi.edu.tr, 24.07.2010).

Kredi kartlarının ülkemizdeki kullanımıyla ilgili olarak bugüne kadar yaşanan en önemli sıkıntılardan biri, kart kullanıcılarının yapacakları şikayetler ve itirazlarla ilgili bir merci bulamamaları olarak gözükmektedir. Maddeyle bu tür sorunların ilgili kuruluşlarca ve maddede belirtilen süre içinde cevaplandırılması tüketici haklarının ülkemizdeki gelişimine paralel olarak zorunlu hale getirilmiştir. Kuruluşlar, kart ve ek kart hamillerinin şikayet ve itirazlarının ilgili birimlerine kolaylıkla ulaşmasını sağlayacak tedbirleri almakla yükümlü olacaklar, aksi halde Kanunda öngörülen parasal müeyyidelerin yanısıra, bu hükme riayet etmeyen kuruluşların kartlı sistemde faaliyet gösterme izinleri de iptal edilebilecektir(Banka Kartları Ve Kredi Kartları Kanunu Tasarısı, Madde 17, <http://www.alomaliye.com>, 22.08.2010).

2.6. TELEVİZYON BANKACILIĞI

Müşteri uydu ve kablolu tv aracılığı ile müşteri numarasını ve şifresini kullanarak televizyonundan kredi kartı, fatura ödemesi yapabilir, para transferleri gerçekleştirebilir ya da bankasının kampanyaları ile ilgili bilgi alabilir. Bu sistemin avantajı bir bilgisayara bağlı kalmayı önlemesidir(Atılğan, 2006:20).

Digital TV Bankacılığı hizmeti ise, Digital TV'nin ana ünitesi sayılan set topbox'ların bir işlemci ve hafızaya sahip küçük çaplı birer bilgisayar olmaları esasına dayanan sistemden yola çıkılarak, işlemler internet bankacılığında olduğu gibi gerçekleştirilmektedir. Gelen veriler uydu anten aracılığıyla alınıp televizyonda görüntülenirken, yollanan veriler normal telefon hatları üzerinden ve bir internet servis sağlayıcı aracılığıyla olmaktadır. Dolayısıyla internet bankacılığının tüm özellikleri bu hizmetler için de geçerlidir. Ülkemizde 2000 yılından itibaren Digital TV yayınlarına Digtürk şirketi başlamış, 2001 yılından itibaren de Yapı Kredi Bankası ve Pamukbank tarafından ortak geliştirilen Türkiye'nin ilk evden bankacılık projesi uygulamaya geçmiştir. İletişim teknolojilerindeki yüksek ve ucuz bağlantı hızı ve mobil bağlantı imkânları, ucuzlayan bilgisayar teknolojileri gibi alternatif teknolojilerdeki gelişmeler, buna karşılık donanım maliyeti ve kurulum zorluğu nedeniyle televizyon bankacılığında sürekli ve istenen talebin oluşmasına engel olmuş, bankalarca da gerekli yatırımlar yapılmamıştır(Işkın, 2010:39).

2.7. YENİ UYGULAMALARIN BANKALAR VE MÜŞTERİLER ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ

Teknolojik ürünler, bankaların daha düşük maliyetli işlem yapmalarını olanaklı kılmaktadırlar. Bankalarda çalışması gereken personel sayısının azalmasını sağlayarak bankaların işlem yükünün ve şube sayısının azalmasını sağlamıştır. Her yere şube açmak yerine ATM koymak daha az maliyetlidir. Söz konusu bütün bu iyi yanlarının yanında müşteriye banka dışına yönlendirmesi sonrasında müşteriye bankaya çekme zorluğunu da meydana getirmektedir. İnternet ve telefon bankacılığının bankaya çok maliyeti olmasa da ATM'lerin bankalar için hem cihaz hem de içinde bulunması gereken para nedeniyle belli bir maliyeti vardır. ATM'ler internet ve telefon bankacılığına göre bankalar için daha maliyetlidir (<http://enm.blogcu.com/>, 10.06.2010).

Müşteriler için ise bu uygulamalar oldukça avantajlıdır. Bankalar müşterileri bu uygulamalara yönlendirmek için internet bankacılığı, telefon bankacılığı, ATM den yapılan işlemlerden ya hiç masraf alınmamakta ya da çok az masraf alınmaktadır. Oysa aynı işlemler şubeden yapılıncaya işlem müşteri için oldukça

masraflıdır. Bununla birlikte banka şubelerinde saatlerce kuyruk beklemekte yoktur. Paraları bir bankadan diğer bankaya el ile taşırken gelebilecek riskler de önlenmiş olmaktadır. Ancak, müşteriler için oldukça avantajlı olan bu uygulamaları birçok müşteri kullanamamaktadır. Bankalarda bu durumu fark edip VTM gibi teknolojiyi kullanamayan insanlar için de yeni teknolojiler üretmek için çaba sarf etmektedirler (<http://enm.blogcu.com/>, 10.06.2010). Böylece teknoloji herkes tarafından kullanılabilir hale gelecektir.

Yapılan bir araştırmaya göre yeni bankacılık ürünlerinden hangisinin daha çok kullanıldığı tespit edilmeye çalışılmış ve şu sonuçlar elde edilmiştir.

Ürün / Hizmet	Tercih Derecesi			Ağırlık		Kullanım Sırası
	1	2	3	Toplam	Yüzde	
ATM	133	20	10	449	55,9	1
Telefon Bankacılığı	10	35	20	120	14,9	3
Televizyon Bankacılığı	----	6	4	16	2	4
İnternet	34	46	20	214	26,7	2
SMS,WAP	----	----	3	3	0,4	5
Palmtop (Avcuçi Bilg.)	----	----	----	----	----	7
Kiosk (Kabin)	-----	----	1	1	0,1	6
Toplam	177	107	58	803*	100,	

Şekil 3: Alternatif Bankacılık ürün ve Hizmetlerinin Tercih Durumu

(korkmaz, www.esef.gazi.edu.tr, 24.07.2010).

Araştırmaya göre birinci sırada en sık kullanılan dağıtım kanalının %55,9 ile ATM'ler olduğu görülmektedir. En sık kullanılan dağıtım kanalı olarak ikinci sırada yer alan Internet bankacılığının toplam içindeki payı %26,7'dir. Internet bankacılığını %14,9 ile telefon bankacılığı izlemektedir. Kullanım sırasına göre 4. sırada yer alan televizyon bankacılığının kullanım oranı %2 iken, SMS, WAP bankacılığının kullanım oranı %0,1'dir. Araştırma sonucu, Palmtop (avuç içi bilgisayar) bankacılığının kimse tarafından kullanılmadığı, kiosk (kabin) bankacılığının da çok az kişi tarafından kullanıldığını göstermiştir. Yaş grupları bazında çapraz tabloya bakıldığında bütün yaş gruplarında, en sık kullanılan alternatif dağıtım kanalı ürününün ATM'ler olduğu görülmüştür. Buna karşın, ATM ve Internet bankacılığının dışında diğer bankacılık ürünlerinin kullanımlarının çok düşük olduğu belirlenmiştir. Alternatif dağıtım kanallarının kısıtlı kullanımına karşın araştırmaya katılanların %64,6'sı bu kanallar aracılığı ile kendilerine daha kaliteli hizmet sunulduğuna inandıklarını belirtmişlerdir. Bu konuya hayır diyerek olumsuz yaklaşanların oranı %16,4, kararsız kalanların oranı ise %19'dur.

Korkmaz'ın yaptığı araştırmaya göre, bankacılık alanındaki teknolojik gelişmelerin müşterilerin şubeye gitme sıklıklarını etkilediği ve daha az şubeye gitmeyi tercih ettiklerini, buna karşın bu kanallar konusunda bilgi düzeylerini orta seviyede tanımladıkları, ATM'lerin en fazla bilinen ve kullanılan alternatif dağıtım kanalı olduğu, müşterilerin şubede sıra beklemekten hoşlanmadıkları için bu kanallar aracılığıyla bankacılık işlemlerini gerçekleştirmeyi tercih etmelerine rağmen, bilgi düzeyleri nedeniyle bu kanalları kullanmada çekingen davrandıkları görülmüştür. Ayrıca araştırma sonucu, müşterilerin bu kanallar konusunda daha fazla bilgi sahibi olma adına, kendilerine yönelik, bankalar tarafından eğitim faaliyetlerinin yapılması gerekliliği ve bu faaliyetlere katılmada istekli olacakları konusunda görüş belirttikleri saptanmıştır. Bu doğrultuda bankalar, müşterilere doğru bilgi aktarımını sağlayabilmek için öncelikle kendi personelini alternatif dağıtım kanalları konusunda eğitmek ve uzmanlaştırmak zorundadırlar. Ayrıca her şubede bu konuda uzmanlaşmış bir personel bulundurarak, bu personeli sadece müşterileri bilgilendirmek için görevlendirmek müşteri eğitimi konusunda izlenebilecek bir diğer adımdır. Müşterilere verilecek eğitimin etkin olması kuşkusuz bu eğitimin yüz yüze gerçekleştirilmesine bağlıdır. Bu durum, özellikle öğrenim düzeyi düşük

müşteriler için, alternatif dağıtım kanalları kullanımının yaygınlaştırılmasının sağlanmasında etkin bir yol olacaktır. Kuşkusuz müşteri eğitiminin de bir maliyeti olacaktır. Ancak, müşteri eğitimi için ayrılan fonlar, müşteri tatmini sağlayarak, bu ürünlerin kullanımını arttıracığından pazarlama faaliyetlerinin etkinliği de böylelikle gerçekleştirilmiş olacaktır(korkmaz, www.esef.gazi.edu.tr, 24.07.2010).

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

OTOMATİK VEZNE MAKİNESİ (ATM) İŞLEMLERİNİN MUHASEBELEŞTİRİLMESİ

1. GENEL OLARAK OTOMATİK VEZNE MAKİNESİ (ATM)

ATM ilk olarak 1969 yılının Eylül ayında Chemicak Bank tarafından Long Island şubesinde hizmete sunulmuştur.(Altın, 2006:40).

Ülkemizde ise 1982 yılında İş Bankası tarafından kullanıma açılmıştır. Çevrimdışı olarak çalışan ilk ATM'ler tek kullanımlık banka kartlarıyla zarf içerisinde ödeme yapabilmekteydiler. Modern anlamda, banka sistemiyle online bağlantılı olarak çalışan ATM'lerin kullanımına 1987 yılında yine İş Bankası ile geçilmiştir. İş Bankası'nın ATM'sine verilen isim olan Bankamatik markalaşmış ve genel olarak ATM'lere verilen bir isim olmuştur(Işkın, 2010:34).

ATM'ler insanların 7 gün 24 saat yararlanabilecekleri ve banka şubelerinde yapılabilen birçok işlemi yapabilecekleri elektronik cihazlardır. ATM ağları; bankaların müşterilerine mümkün olduğunca daha geniş bir coğrafyada, personelden bağımsız, kesintisiz ve standartlaştırılmış hizmetlerin verilmesini sağlamaktadır. Araştırmalar sonucunda ATM makinelerinden %75 oranında para çekme, %15 oranında hesap bakiyesi sorma, %9 oranında para yatırma ve %1 oranında hesaplar arası havale işlemlerinin yapıldığı ortaya çıkmıştır(Altın, 2006:41).

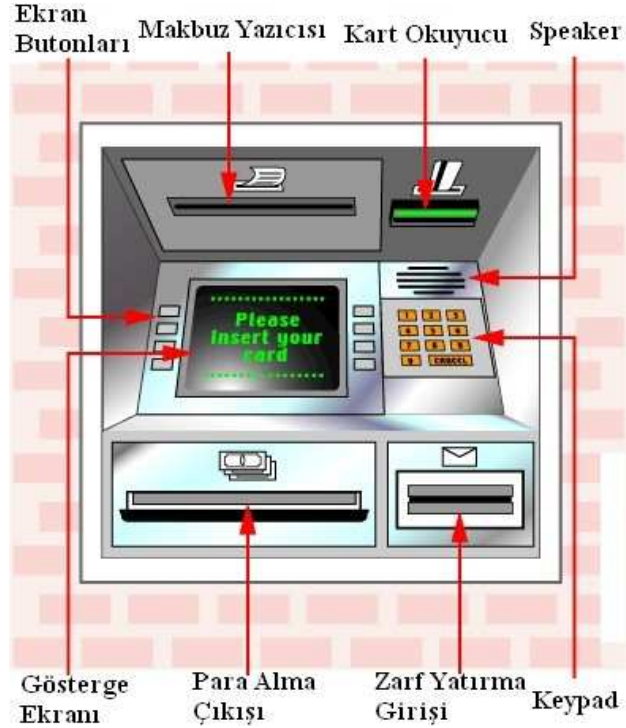
1.1. ATM BİLEŞENLERİ

1.1.1. ATM Üzerinde Giriş İçin Kullanılacak Cihazlar

ATM üzerinde giriş için kullanılacak iki cihaz bulunmaktadır:
(<http://www.turksan.com>, 03.05.2010)

Kart Okuyucu : Kart okuyucu kredi kartı veya banka kartlarının arkasında bulunan manyetik şerit üzerindeki hesap bilgilerini okumaktadır. Sunucu işlemcisi bu bilgileri kart sahibi kişinin bankadaki bilgilerine göre değerlendirmektedir.

Keypad : Keypad kart sahibinin ATM makinasında yapacağı işlemleri yönlendirmesi için kullanılmaktadır. Tuş takımı kullanılarak banka kartının şifresi girilmektedir. Şifre girildikten sonra diğer işlemlerin seçimi, onaylanması, iptal edilmesi gibi kontrol işlemleri gerçekleştirilebilmektedir.

Şekil 4: ATM cihazının görüntüsü ve unsurlar (<http://www.turksan.com>, 03.05.2010)

1.1.2. ATM'nin Çıkış Cihazları

ATM' nin dört çıkış cihazı vardır : (<http://www.turksan.com>, 03.05.2010)

Speaker : Bu cihaz sayesinde kart sahibi bir tuşa bastığında sesli bilgiler, yönlendirmeler alınabilmektedir.

Görüntü Ekranı : Görüntü ekranı kart sahibinin ATM üzerindeki işlemlerini görmesi için kullanılmaktadır. Leased-line makineler genelde renkli veya siyah beyaza CRT (Cathode Ray Tube - katot ışını tübü) monitörler kullanılmaktadır. Dial-up makinalarda ise genellikle siyah beyaz veya renkli LCD (Liquid Crystal Display - Likit Kristal Ekranlar) monitörler kullanılmaktadır.

Makbuz Yazıcısı : Yapılan işleme ait makbuz bu cihaz sayesinde yazdırılabilmektedir.

Para Alma Çıkışı : ATM makineden çekilmek istenilen para bu kısımdan verilmektedir. Para verme makinesinde bir elektrik göz vardır. Bu elektrik göz verilen kağıt paraları saymaktadır. Verilen paralar sayılarak bir rapor işlemi olarak kaydedilerek ve kart sahibinin hesabına yansıtılmaktadır. Paranın cinsini tanıyan elektrik gözün dışında paranın kalınlığını inceleyen bir sensörde bulunmaktadır. Böylece yanlışlıkla üst üste iki banknot verilmesi önlenmiş olmaktadır.

Ödeme : Bir kullanıcı ATM işlemi yapmak istediğinde öncelikle kart okuyucuya kartını okutması ve daha sonra tuş takımı ile parolasını girmesi gerekmektedir. ATM bu bilgileri sunucu işlemcisine göndermektedir. Eğer kart sahibi bir ödeme işlemi yapacaksa sunucu işlemcisi bir elektronik para transferi işlemi gerçekleştirmektedir. Sunucu işlemcisi banka hesabına gelen bu para kart sahibi tarafından kullanılabilir.

1.2. ATM'LERDE YAPILABİLEN BANKACILIK İŞLEMLERİ

ATM'lerde de bir banka şubesinde yapılacak birçok işlem yapılabilir. İşlemler online olarak yapılmakta olup sisteme anında işlenmektedir. İnsanların şubeye, personele ve bir zaman kısıtlamasına bağlı kalmadan ATM'lerden yapabilecekleri işlemleri şöyle sıralayabiliriz.

1.2.1. Para Yatırma ve Para Çekme

ATM'lerden banka müşterileri kendi hesaplarına para yatırıp çekebilirler. Bazı makinelerde para yatırma ünitesi de bulunmaktadır. Para yatırırken ATM kartına gerek duymadan işlem yapılabilir. Sadece hesap numarasının bilinmesi yeterlidir.

Örneğin(www.webmastersitesi.com, 13.09.2010), X bankası müşterisi ATM'den kendi hesabına 100 TL para yatırmak için ATM kartını ATM'ye takmalı ve şifreyi doğrulattıktan sonra gelen menüden para yatırma işlemi seçmelidir. Gelen ekrana kaç TL yatıracağını yazdıktan sonra giriş tuşuna basarak, açılan para yatırma ünitesine parayı vermelidir. Daha sonra ATM para tanıma işlemi gerçekleştirildikten

sonra ‘işleminiz tamamlanmıştır’ yazısı görüldüğünde para müşterinin hesabına yatmış olmaktadır. Bu işlem kartsız olarak ta yapılabilir. Para yatırmalı ATM’den giriş tuşuna basıp, gelen seçeneklerden vadesiz hesaba para yatırma seçildikten sonra hesap numarası ve parayı yatıranın kimlik numarası veya cep telefonu numarası (bankadan bankaya farklılık göstermektedir) yazılarak, müşteri ismi doğrulandıktan sonra, yine para yatırma ünitesine para verilir ve para tanıma işlemi yapıldıktan sonra ‘işleminiz tamamlanmıştır’ yazısı ekranda görüldüğünde para hesaba yatmış olmaktadır(<http://istenhaber.com>,13.09.2010).

Bu adımlar yapıldığında muhasebe kaydı otomatik olarak şu şekilde gerçekleşmektedir.

010	KASA HESABI	100
	010001 Türk Parası Hesabı	
	0100003 ATM Kasası Hesabı	
300	TASARRUF MEVDUATI HESABI	100
	3000000 Tasarruf Mevduatı Vadesiz Gerçek Kişiler Hesabı	

Para çekme işlemi ise ATM kartı olmadan yapılamamaktadır. Ancak kart olmadan para çekme işlemi mümkün kılmak için çalışmalar yapılmaktadır.

Örneğin X bankası müşterisi kendi hesabından ATM’yi kullanarak 100 TL para çekmek için ATM kartını ATM’ye takmalı ve parola kontrolü gerçekleştirmeli, sonra gelen menüden para çekme işlemi seçmelidir. Gelen ekrana kaç TL çekeceğini yazdıktan sonra (çeşitli rakamlar ve diğer seçeneği bulunur, oradaki rakamlardan başka bir miktar çekilecekse diğer seçeneği seçilerek kaç TL çekileceği yazılır) giriş tuşuna basmalıdır. ATM parayı öderken hesaptan miktarı düşer ve sistem tarafından aşağıdaki gibi muhasebeleştirir.

300	TASARRUF MEVDUATI HESABI	100
	3000000 Tasarruf Mevduatı Vadesiz Gerçek Kişiler Hesabı	
	010 KASA HESABI	100
	010001 Türk Parası Hesabı	
	0100003 ATM Kasası Hesabı	

Bu hesaplar dönem sonunda kalan verirler ve bilançoda Ek:1'deki gibi gösterilirler.

1.2.2. Havale - Virman

Müşteri ATM'den kendi hesabından aynı bankanın müşterisi olan bir başka müşterinin hesabına para aktarması yapabilmektedir. Para aktarılacak hesap bankanın aynı şubesinde ise işlem virman, aynı bankanın başka şubesinde ise işlem havale olarak adlandırılmaktadır.

Her iki işlem için de gerçekleşecek muhasebe kaydı aynı şekilde olmaktadır.

Müşteri kendi hesapları arasında veya başka birinin hesabına kendi hesabından para transferi yapmak için öncelikle ATM'ye kartını takmalı, şifresini doğrulatmalı ve havale işlemleri seçeneğini seçmelidir. (www.ingbank.com.tr, 13.08.2010). Gelen ekrandan kendisiyle ilgili olan seçeneği seçerek işleme devam etmelidir. Örneğin müşteri, müşterisi olduğu bankanın başka bir müşterisi hesabına kendi hesabından 100 TL para aktarmak için; havale işlemleri menüsünden sonra gelen başka hesaba seçeneğini seçmelidir. Gelen ekrana para yatıracağı hesap numarası ve şube kodunu girdikten sonra giriş tuşuna basmalıdır. Müşteri ismi doğrulandıktan sonra aktarma yapılacak tutarı girmeli ve giriş tuşuna basmalıdır. Bu

işlemden sonra 'işleminiz gerçekleşmiştir' yazısı ekranda görüldüğü zaman hesaplar arası para transferi gerçekleştirilmiş olmaktadır.

Bu işlemin muhasebe kaydı aşağıdaki gibi gerçekleşmektedir.

//

300	TASARRUF MEVDUATI HESABI	100
	3000000 Tasarruf Mevduatı Vadesiz Gerçek Kişiler Hesabı	
	30000001 A Kişisi	
300	TASARRUF MEVDUATI HESABI	100
	3000000 Tasarruf Mevduatı Vadesiz Gerçek Kişiler Hesabı	
	30000002 B Kişisi	

//

1.2.3. Kredi Kartı Ödemesi

Müşteri kullanmış olduğu kredi kartının borcunu veya başkasına ait kredi kartı borcunu ATM'yi kullanarak ödeyebilmektedir. Bu işlem hesaptan yapılabildiği gibi nakit olarak ta yapılabilmektedir.

Örneğin müşteri kendi kredi kartına hesaptan 100 TL para yatıracağı zaman ATM'ye kartını takıp şifresini doğrulatmalı ve ödeme işlemleri seçeneğini seçmelidir. Çıkan menüden kredi kartı ödeme işlemleri seçeneğini seçmeli, açılan menüden kendi kredi kartı (kendi kredi kartı – başka kredi kartı seçeneklerinden) seçeneğini seçtikten sonra, kredi kartı borcu ekranda görünür ve müşteri istediği tutarı girmeli ve giriş tuşuna basmalıdır. Giriş tuşuna basıldığında 'işleminiz tamamlanmıştır' yazısı ekranda görünür ve aşağıdaki muhasebe kaydı gerçekleşmiş olur.

300	TASARRUF MEVDUATI HESABI	100
	3000000 Tasarruf Mevduatı Vadesiz Gerçek Kişiler Hesabı	
	30000001 A Kişisi	
392	ALACAKLI GEÇİCİ HESAP	100
	39299100 Kredi Kartından	

Kredi kartı ödemesi kasadan kartsız olarak ta yapılabilmektedir. Bu durumda giriş tuşuna basılmalı, gelen (vadesiz hesaba para yatırma- kredi kartına para yatırma) seçeneklerinden kredi kartına para yatırma seçeneği seçilmelidir. Vadesiz hesaba para yatırma işlemindeki adımlar izlenerek işlem tamamlanmış olmaktadır. Kasadan kredi kartı borcu ödendiğinde şu şekilde muhasebeleştirilmektedir.

010	KASA HESABI	100
	010001 Türk Parası Hesabı	
392	ALACAKLI GEÇİCİ HESAP	100
	39299100 Kredi Kartından	

392 Alacaklı geçici hesap ilgili kuruma yatıncaya, ilgili evrak gelinceye kadar bu hesapta bekletilmektedir. Hesapta bakiye kalırsa bilançoda Ek:1'deki gibi gösterilir.

1.2.4. Fatura Tahsilatı

Banka sistemlerinin gelişmesi ile artık banka müşterisi olsun olmasın herkes ATM'lerden fatura borçlarını ödeyebilmektedir. Hatta barkot okuma yöntemi ile ödeme yapılabilmektedir. Bu sistem birkaç bankada mevcut olup henüz yaygınlaşmamıştır.

Fatura tahsilatında hangi kuruma ait olursa olsun muhasebeleştirilme işlemi aynı şekilde olmaktadır. Tahsilatlar, borçlu geçici bir hesaba alınarak tahsilatlar birkaç gün (banka ile ilgili kurumun anlaşmasına bağlı olarak) sonra ilgili kuruma aktarılmaktadır. Ayrıca bankalar yaptığı fatura tahsilatlardan, ilgili kurumla anlaşma oranları doğrultusunda komisyon almaktadırlar.

Fatura tahsilatı işleminde kart girişi ve şifre doğrulama işleminin ardından sırasıyla ödeme işlemleri, fatura ödeme seçeneği seçilmelidir. Gelen ekrana ilgili kurumun abone numarası girildiğinde borç bilgisi ekranda görünmektedir. Doğru ise onay verilerek işlem gerçekleştirilmektedir.

Bu işlemlerin ardından muhasebe kaydı şu şekilde oluşmaktadır.

010	KASA HESABI	100	
	010001 Türk Parası Hesabı		
	390	MUHTELİF BORÇLAR HESABI	100
		39099 Diğer Muhtelif Borç.	
		3909901 Kurumsal Tahsilat ve Tediye	

Banka bu ilgili kurumla %0,2 komisyon oranında anlaşma yaptığı varsayılırsa bankanın kazancı aşağıdaki şekilde hesaplanır ve muhasebeleştirilir.

$$100 \times 2 / 1000 = 0,2 \text{ komisyon tutarı}$$

Banka bu komisyondan %5 oranında BSMV ödemek zorundadır.

$$0,2 \times 5 / 100 = 0,01 \text{ BSMV tutarı}$$

————— // —————		
390	MUHTELİF BORÇLAR HESABI	0,21
	39099 Diğer Muhtelif Borç.	
	3909901 Kurumsal Tahsilat ve Tediye	
	380 ÖD.VER.RES. HARÇ VE PRİM..HS	0,01
	380000 Ödenecek Vergiler	
	380005 BSMV	
	760 BANKACILIK HİZMETLERİ GELİRLERİ	0,2
	760001 Komisyon Gelirleri	
————— // —————		

Bu hesaplardan gelir hesabı olan 760 BANKACILIK HİZMETLERİ GELİRLERİ hesabı 440 KAR ZARAR hesabına devredilerek kapatılır.

————— // —————		
760	BANKACILIK HİZMETLERİ GELİRLERİ	0,2
	760001 Komisyon Gelirleri	
	440 KAR/ ZARAR HS.	0,2
————— // —————		

390 muhtelif borçlar hesabında bekleyen meblağ ilgili kuruma aktarılincaya ya da ilgili evrak gelinceye kadar bu hesapta bekletilir. Hesapta bakiye kalırsa bilançoda Ek:1'deki gibi gösterilir.

1.2.5. Yatırım İşlemleri

- Fon
- Hazine Bonosu

- Repo...

gibi menkul kıymet işlemleri de ATM'lerden yapılabilir. Böylece insanlar paralarını vadesiz hesaplarda bekletmek yerine bu tür yatırım araçlarında değerlendirmiş olmaktadır. Fon ürünlerinde birim fiyat ile adet çarpılarak yatırılacak TL tutarı çıkmaktadır.

Örneğin bir müşteri birim fiyatı 100 TL olan bir fondan bir adet almak için ATM'den işlem yapmak isterse şu adımları izlemelidir: Ana menüde yer alan yatırım işlemleri seçeneğini seçmeli, yatırım işlemleri menüsünden çıkan menkul kıymet alım satım işlemleri seçeneğini tıklamalıdır, gelen menüden fon alım işlemini seçmelidir ve kaç adet fon alacağını girdikten ve onay verdikten sonra işlem gerçekleştirilmiş olmaktadır. Müşterinin herhangi bir yatırım aracı alımı durumunda; müşterinin hesabından para düşüp bu enstrümanlara yatacağı için muhasebe kaydı aşağıdaki gibi oluşmaktadır. Bankanın fonu 100 TL'ye mal ettiğini ve satma işleminden bankanın karı olmadığını düşünerek işlem yapacak olursak;

Fon birim fiyatı x adet = Yatırılacak tutar

100 x 1 = 100 TL

300	TASARRUF MEVDUATI HESABI	100
	3000000 Tasarruf Mevduatı Vadesiz Gerçek Kişiler Hesabı	
	30000001 A Kişisi	
998	DİĞER NAZ HES BORÇ.HS.	100
	030 ALIM SATIM AMAÇ.MENK.DEĞER. HS.	100
	03060 Yatırım Fonu Katılım Belg.	
	996 DİĞER NAZ.HES.AL.HS.	100

Herhangi bir yatırım aracı satması durumunda ise müşterinin hesabına para yatar ancak parayı çekebilmek için yatırım hesabından vadesiz hesaba aktarma yapılması gerekmektedir. Sırasıyla yatırım işlemleri, menkul kıymet alım satım işlemleri, fon satış işlemleri seçilir ve kaç adet satılacağı seçilip onay verildikten sonra meblağ yatırım hesabına düşer.

Müşterinin fonu satacağı gün 1 adet fon bedelinin 101 TL olduğunu ve satma işleminden müşterinin 1 TL kar ettiğini varsayalım, kayıt aşağıdaki gibi olacaktır.

//

030 ALIM SATIM AMAÇ. MENK.DEĞER. HS	100
03060 Yatırım Fonu Katılım Belg	
870 SERMAYE PİY. İŞL. ZARARLARI HS.	1
87001 Yatırım Fonu Katılım Belg.	
996 DİĞER NAZ HES. AL.HS.	100
300 TASARRUF MEVDUATI HESABI	101
3000000 Tasarruf Mevduatı Vadesiz Gerçek Kişiler Hs.	
3000000 A Kişisi	
998 DİĞER NAZ HES BORÇ. HS.	100

//

İşlem gününde fon bedelinin 99 TL'ye gerilemesi ve müşterinin 1 TL zarar etmesi durumunda ise kayıt şöyle olacaktır.

030 ALIM SATIM AMAÇ. MENK DEĞER.HS.	100
03060 Yatırım Fonu Katılım Belg	
998 DİĞER NAZ. HES. BORÇ.HS.	100
300 TASARRUF MEVDUATI HESABI	99
3000000 Tasarruf Mevduatı Vadesiz Gerçek Kişiler Hs.	
30000001 A Kişisi	
750 SERMAYE PİYASASI İŞL.KARLARI	1
75001 Alım Satım Amaçlı Menkul Değer.	
750011 Yatırım Fonu Katılım Belgeleri	
996 DİĞER NAZ. HES. AL. HS.	100

870 SERMAYE PİY. İŞL. ZARARLARI HESABI, 440 KAR/ ZARAR HS.'nın borcuna, 750 SERMAYE PİYASASI İŞL.KARLARI hesabı ise 440 KAR/ ZARAR HS.'nın alacağına devredilerek kapatılır

Repo işlemi için şu adımlar izlenir: ana menüde yer alan yatırım işlemleri seçeneği seçilmeli, yatırım işlemleri menüsünden çıkan menkul kıymet alım satım işlemleri seçeneğine tıklanmalıdır. Gelen menüden repo işlemi seçilmelidir. Sonra gelen ekrandan repo alış seçilmeli ve miktar girilmelidir.

Örneğin müşterinin 1000 TL'lik repo satın alması durumunda muhasebe kaydı şu şekilde yapılmaktadır:

————— // —————	
300 TASARRUF MEVDUATI HS.	1000
3000000 Tasarruf Mevduatı Vadesiz Gerçek Kişiler Hs.	
30000001 A Kişisi	
998 DİĞER NAZIM HES.BORÇLAR	1000
030 ALIM SATIM AMAÇ.MENK DEĞER.HS.	1000
03099 Diğer Alım Satım Amaç.Menk.Değer.	
030991 Repo	
996 DİĞER NAZIM HES. ALA.HS.	1000
————— // —————	

Menkul kıymet ürünleri nazım hesaplarda da takip edilmektedir.

Müşterinin 1000 TL'lik repoyu ertesi gün bozması ilgili hesaplamalar ve muhasebe kaydı aşağıdaki gibi yapılmaktadır.

Repoda günlük faiz oranı :%3,5 tur ve buna göre günlük kazanç

$1000 \times 3,5 \times 1 / 36500 = 0,0958$ yaklaşık 0,1 'dur.

Bunun %10 stopaj olarak kesinti yapılır ve kalanı müşteri hesabına aktarılır.

$0,1 \times 10/100 = 0,01$

Net getiri ise şu şekilde hesaplanır. $0,10 - 0,010 = 0,09$

//	
030 ALIM SATIM AMAÇ.MENK.DEĞER HS.	1000
03099 Diğer Sat.Haz.Menk.Değer.	
030991 Repo	
996 DİĞER NAZIM HES. AL. HS.	1000
628 KATILMA HS. AİT.GİD.HS.	0,1
62809 Diğer	
300 TASARRUF MEVDUATI	1000,09
3000000 Tasarruf Mevduatı Vadesiz Gerçek Kişiler Hs.	
380 ÖD.VER.RES. HARÇ VE PRİM..HS	0,01
380000 Ödenecek Vergiler	
380002 Menk.Kıy.Serm.Gel.	
998 DİĞER NAZIM HES. BORÇ. HS.	1000

//

Bu hesaplardan gider hesabı olan 628 KATILMA HESAPLARINA AİT GİDERLER hesabı 440 KAR ZARAR hesabına devredilerek kapatılır.

//	
440 KAR/ ZARAR HS.	0,1
628 KATILMA HS. AİT.GİD.HS.	0,1
62809 Diğer	
//	

1.2.6. Nakit Avans İşlemleri

Müşteriler, bankaların kendilerine tanımladığı avans hesabı diye adlandırılan ve müşterinin hesabında parası olmasa da eksiye düşerek kullanabilecekleri ve sonra faizi ve masraflarıyla birlikte geri ödeyeceği hesapları da ATM'ler aracılığıyla kullanabilmektedir. Bu hesaplar bir nevi kredi ürünü olduğu için bütün müşterilere tanımlanmamaktadır. Genellikle maaş ödemesi yapılan müşteriye tanımlanmaktadır.

Müşteri avans borcunu ATM'den hesabına geri yatırdığında hesap artıya döner ve faizi, vergisi ve masrafı müşterinin hesabından düşer.

1000 TL avansı müşteri 1 gün kullanmış ve geri yatırmış olması durumunda ödeyeceği kredi miktarı:

Yıllık kredi faiz oranı :%42

$$1000 \times 1 \times 42 / 36000 = 1,17$$

BSMV(Banka ve Sigorta Muameleleri Vergisi)

$$1,17 \times 0,05 = 0,06$$

KKDF(kaynak kullanımı destekleme fonu)

$$1,17 \times 0,10 = 0,12$$

$$1000 + 1,17 + 0,06 + 0,12 = 1001,35$$

//	
300 TASARRUF MEVDUATI HESABI	1001,35
3000000 Tasarruf Mevduatı Vadesiz Gerçek Kişiler Hs.	
118 KIS VAD DİĞ KRED HESABI	1000
11820 Tüketici Kredileri	
1182001 Özel Cari Hes.	
220 KREDİ FAİZLERİ VE GELİRLERİ HESABI	1,17
22000 Kar Payı Tahak.	
220001 Özel Cari Hesaplardan	
390 MUH BORÇLAR HESABI	0,12
39010 Alınan Masraf Karş	
390105 Nakdi Kredilerden	
380 ÖD.VER.RES. HARÇ VE PRİM..HS	0,06
380000 Ödenecek Vergiler	
380005 BSMV	

//

Yukarıdaki hesaplardan 220 KREDİ FAİZLERİ VE GELİRLERİ HESABI dönem sonunda kar zarar hesabına devredilerek kapatılırken diğer hesaplarda bilançoda Ek:1'deki gibi gösterilir.

//	
220 KREDİ FAİZLERİ VE GELİRLERİ HESABI	1,17
22000 Kar Payı Tahak.	
220001 Özel Cari Hesaplardan	
440 KAR/ZARAR HESABI	1,17
//	

Diğer hesaplar ise bilançoda sayfa 60'taki gibi gösterilir.

1.2.7. Muhasebe Kaydı Oluşturmadan Yapılabilecek İşlemler

Müşteri muhasebe kaydı oluşturmadan gerçekleştirebileceği bazı işlemler de vardır. Örneğin ATM kartının şifresini değiştirme, ATM kartından hesap bakiyesi sorgulama, son birkaç hesap hareketini izleme, kredi kartı borç bilgilerini öğrenme gibi işlemleri de yapabilmektedir.

2. ATM'LERİN BANKALARA MALİYETİ

2.1. ATM'NİN KURULMA MALİYETİ

Alternatif dağıtım kanalları arasında nakit kullanılan tek kanal ATM'lerdir. ATM içinde nakit bulundurma zorunluluğu ve bu naktin takibi için nakit yönetimi adına birimler oluşturulmuştur. ATM de sadece naktin takibi değil, mürekkep, makbuz (journal) gibi malzemelerin de takip edilmesi, sistemin çalışmasının kontrol edilmesi gibi nedenlerle de çeşitli birimler oluşturulmuştur(Altın, 2006:41).

Bankalararası Kart Merkezi A.Ş.'nin verilerine göre 2008 yılı Aralık ayı itibariyle ülkemizde 21.970 adet ATM bulunmaktadır. Söz konusu ATM'lerin yurt genelinde dağılımı eşit değildir. Bankaların ATM'lerini birbirlerine açmamış olmaları nedeniyle, özellikle büyük şehirlerde bir cadde üzerinde değişik bankalara ait 20-30 adet ATM bulunmakta ve bu cihazların çoğu atıl beklemektedir. Bankalar arasındaki rekabet kaygısından dolayı ülkemiz kaynakları, söz konusu makinelerin tamamının yurt dışından ithal edilmeleri nedeniyle, israf edilmektedir. Her bir ATM'nin ortalama 25.000 USD değerinde olduğu düşünüldüğünde atıl olarak kullanılan yaklaşık 3.000 adet ATM'den dolayı ülkemiz kaybı yaklaşık 75.000.000 USD düzeyindedir. ATM'lerin alımı ve kuruluş sonrası hizmetlerin ayrı bir şirket tarafından gerçekleştirilmesi söz konusu maliyetleri daha da aşağı çekebilecektir. Bankaların her bir ATM için tuttıkları nakitlerin alternatif maliyeti de dikkate alınırsa bankalarımızın ve ülkemizin ne derecede bir finansal kayba uğradığı açıkça ortaya çıkacaktır (<http://www.biriyilik.com/>, 24.07.2010).

ATM'lerin çeşitlerine göre cihaz maliyetleri vardır. Örneğin ATM'nin para yatırma ünitesinin olması durumunda farklı bir fiyat, bozuk para ödeme ünitesinin bulunması durumunda farklı bir fiyatı bulunmaktadır. ATM'nin fiyatı yaklaşık olarak 10.000-TL ile 35.000-TL arasında değişmektedir. Banka için ATM'nin bankaya bir maliyeti vardır. Banka, hem cihazın maliyeti hem de kurulum aşamasında taşıma, elektrik, telefon hattı gibi birçok maliyete katlanmak zorundadır.

ATM satın alınıp banka tarafından bedeli ödendiğinde aşağıdaki şekilde muhasebe kayıtlarına işlenmektedir: ATM'nin bedelinin 15.000 TL olduğunu varsayalım.

//

250 MENKULLER HESABI	15.000
250004 Diğer Menkuller	
2500041 ATM	
010 KASA HESABI	15.000
010001 Türk Parası Hesabı	

//

ATM'nin kurulması için elektrik ve telefon gideri olursa aşağıdaki şekilde muhasebe kaydı yapılmaktadır. Ayrıca her ay ATM'nin elektrik ve telefon gideri olduğunda da aynı şekilde kayıt yapılmaktadır. Örneğin elektrik gideri 1.000 TL, telefon hattının gideri ise 750 TL olduğunu varsayalım.

//

880 DİĞER İŞLETME GİDERLERİ HS.	1.750
88001 Aydınlatma Giderleri Hesabı	1000
88002 Telefon Giderleri Hesabı	750
010 KASA HESABI	1.750
010001 Türk Parası Hesabı	

//

Bu kayıttaki gider hesapları dönem sonunda kar zarar hesabına aktarılarak kapatılır.

440 KAR / ZARAR HESABI	1750
880 DİĞER İŞLETME GİDERLERİ HS.	1.750
88001 Aydınlatma Giderleri Hesabı	
88002 Telefon Giderleri Hesabı	

ATM bir nevi personel görevi yapmaktadır. Tam olarak personelin yaptığı işlemlerin hepsini yapamasa da birçok işlevi yerine getirmektedir. Ancak ATM'nin gideri personele yapılan gider kadar olmamaktadır. Personele ödenen maaş, şubede personelin ısınma gideri, aydınlık bir ortam için elektrik gideri, yapılan telefon görüşmeleri gideri gibi birçok gider personel için yapılmaktadır. ATM için yapılan gider ise tüm bu giderlerin yanında küçük kalmaktadır.

2.2. ATM'DE PARA BULUNDURMA MALİYETİ

Tüm bankaların Merkez Bankası nezdinde bir hesapları vardır. Merkez Bankası'ndan kredi veya avans alabilirler. Burada ele alınan kısmı Merkez Bankası'ndan gecelik kredi alabilme ve verebilme ile ilgili olacaktır. Merkez Bankası'na gecelik verilen mevduata Merkez Bankası (05.05.2010 tarihi itibarıyla tcmb.gov.tr) %6,5 faiz almakta iken, Merkez Bankası'ndan gecelik alınan mevduata ise %9 faiz ödenmektedir. Bankalar ellerinde bulunan fazla paraları Merkez Bankası'na vererek Merkez Bankası'ndan faiz alırken, bir başka bankada paraya ihtiyacı olduğu için Merkez Bankası'na faiz ödeyerek Merkez Bankası'ndan kredi almaktadır.

2.2.1. Merkez Bankası'ndan Kredi Alınarak ATM'ye Koyulan Paranın Bankaya Maliyeti

Bankalar ellerinde para bulunmadığı ve parayı ihtiyaç duydukları zaman Merkez Bankası'ndan kredi alabilmektedirler. Ancak bu kredi karşılığı %9 oranında bir faize de katlanmak zorundadırlar. ATM'ler gece gündüz sürekli kullanılan makineler oldukları için içerisinde her zaman para bulunmak zorundadır. Aksi takdirde müşteride memnuniyetsizlik yaratır ve bankanın müşteri kaybına neden olabilir. Özellikle maaş ödeme zamanlarında ATM'de bulunması gereken para miktarı oldukça yüksek olduğundan ödenen faizde yüksek olmaktadır. Bu nedenle ATM'ler aslında şubeler için bir maliyet unsurudur.

Merkez Bankası'na Ödenen Kredi Faizinin Hesaplanması:

Ana Para x Faiz Oranı x Gün = Faiz

Yıllık Gün Sayısı x 100

Örneğin Merkez Bankası'ndan 100.000 TL kredi çekildiğinde, bunun faiz hesabı ve muhasebe kaydı aşağıdaki gibi olacaktır. Faiz oranı %9'dur.

100.000 x 9 x 1 = 25 TL olacaktır.

36000

Kredinin çekilmesi ve paranın alınması kaydı

010 KASA HESABI	100.000
010001 Türk Parası Hesabı	
340 MERKEZ BANKASI KREDİLERİ HS.	100.000

Kredi faizlerinde ayrıca %5 oranında BSMV de ödenmesi gerekmektedir.

$$25*5/100 = 1,25 \text{ TL}$$

Faizinin ödenmesi kaydı

620 T.C.MERKEZ BANKA.VER.FAİZ. HS.	25,00
380 ÖDENECEK VER.RES.HARÇ.VE PRİM. HS.	1,25
380000 Ödenecek Vergiler	
3800002 BSMV	
010 KASA HESABI	26,25
010001 Türk Parası Hesabı	

620 T.C.MERKEZ BANKASINA VERİLEN FAİZLER HESABI dönem sonunda kar zarar hesabına devredilerek kapatılır.

440 KAR/ZARAR HS.	25
620 T.C.MERKEZ BANKA. VER FAİZ. HS.	25

2.2.2. Merkez Bankası'na Gecelik Faize Verilmeyerek ATM'ye Koyulan Paranın Bankaya Maliyeti

Bankalar sadece Merkez Bankası'ndan kredi çekerek ATM koyulan para için bir maliyete katlanmazlar. Bir de ellerinde bulunan paraları Merkez Bankası'na vermeyerek Merkez Bankası'ndan alacağı faizden vazgeçebilir ve alternatif bir maliyete katlanabilirler. Gün içinde bankalar ellerinde bulunan paraları Merkez Bankası'na faize vererek değerlendirebilirler. Tabi ki bu faiz Merkez Bankası'ndan alınan kredi faizi kadar yüksek olmamaktadır.

İktisatçılara göre, bir şeyi elde etmek için başka bir şeyden vazgeçmenin maliyetine fırsat maliyeti veya vazgeçme maliyeti (alternatif maliyet) denir. Bankalarda parayı bu şekilde değerlendirip bir faiz geliri elde etmek varken, bu faizden vazgeçip parayı ATM'lere yatırarak bir alternatif maliyet (fırsat maliyeti) yaratmaktadırlar.

Ana Para x Faiz Oranı x Gün = Faiz

Yıllık Gün Sayısı x 100

Örneğin Merkez Bankası'na 100.000,00-TL para gecelik faize verilirse, bunun faizi hesabı ve muhasebe kaydı aşağıdaki gibi olacaktır. Faiz oranı %6,5'tur.

100.000 x 6,5 x 1 = 18,06 TL olacaktır.

36000

18,06 *5/100=0,90

Merkez Bankası'na para verilmesi kaydı

340 MERKEZ BANKASI KREDİLERİ HS.	100.000
010 KASA HESABI	100.000
010001 Türk Parası Hesabı	

Faizinin alınması kaydı

----- // -----	
010 KASA HESABI	18,06
010001 Türk Parası Hesabı	
570 BANKALARDAN ALINAN FAİZLER HS.	17,16
570000 T.C.Merkez Bankasından Alınan Faiz.	
380 ÖDENECEK VER.RES.HARÇ.VE PRİM. HS.	0,90
380000 Ödenecek Vergiler	
3800002 BSMV	

----- // -----

570 BANKALARDAN ALINAN FAİZLER HESABI dönem sonunda kar zarar hesabına devredilerek kapatılır.

----- // -----	
570 BANKALARDAN ALINAN FAİZLER. HS.	17,16
440 KAR/ZARAR HS.	25
----- // -----	

Tabi ki burada yapılan 100.000,00 TL'lik işlem örnek olarak görülsün diye verilen bir rakamdır. Her bir banka şubesinin ortalama olarak 5-10 ATM'si olduğu varsayılır ve ATM'lerden her birine beş yüz bin civarında para koyulduğunu kabul edersek bu rakam banka için oldukça büyük olmaktadır.

3. BANKA KARTLARI

3.1. BANKA KARTI ÇEŞİTLERİ

Banka kartları, kart kullanıcısının bankasında açtırdığı vadesiz mevduat hesabındaki parasına ulaşmasını sağlayan bir üründür. Bu kartlar ile ATM'lerden vadesiz mevduat hesabına ulaşım imkanı sağlanmaktadır. Ayrıca bu kartlar bağlı oldukları mevduat hesabında para bulunduğu sürece pos makinesi bulunan bütün

işyerlerinde alışveriş yapmak için kredi kartı gibi de kullanılmaktadır(Altın, 2006:54).

Halen Türkiye’de ve tüm dünya’da kabul gören ve yaygın ağ yapısına sahip beş büyük ve önemli kartlı ödeme sistemi faaliyetini sürdürmektedir. Bunlar;

- Visa,
- Diners Club,
- American Express,
- JCB
- Master Card’dır.

3.1.1. Master Card

Master Card tüm dünyada geçerli ve yaygın bir ödeme sistemi kuruluşudur. Aralarında Master Card kredi kartları, Maestro online banka kartları ve Cirrus ATM nakit erişim kartlarının bulunduğu ödeme sistemleri Master Card çatısı altında bulunmaktadır. Dünyada 1,7 milyar kart; Master Card, Cirrus ve Maestro logosu taşımaktadır. 210 ülkede 25 binden fazla banka ve finans kuruluşu ile tüketici ve işyerlerine ödeme çözümleri sunan Master Card, kart hamillerine 22 milyonu aşkın işyerinde işlem yapabilme imkânı ve 935 bin ATM'den 365 gün 24 saat nakit ulaşım imkânı sağlamaktadır. Maestro banka kartıyla ise 93 ülkede 7,3 milyondan fazla işyerinde işlem gerçekleştirebilmektedir. Halen dünyada 1 milyar 64 milyon, Türkiye'de ise 39 milyon Master Card ve Maestro sahibi bulunmaktadır.100 Türkiye’de Master Card logolu kredi kartları ile günde 2,7 milyon, saatte 112 bin, dakikada 1.875 adet işlem gerçekleştirilmektedir. Master Card'ın ödeme sistemlerindeki rolü, ödeme kartlarını kullananlar, bu kartları kabul eden işyerleri ve bu bağlantıyı kuran üye finans kuruluşları arasındaki işlemleri kolaylaştırmak, bu işlemleri yüzde yüz başarıyla sonuçlandıracak altyapıyı sağlamaktır. Master Card, işlemlerin küresel ölçekte kabul görmesi için bir takım standartlar ve yöntemler oluşturmakta; üyeleri arasındaki elektronik bilgi ve fon akışına yardımcı olacak küresel iletişim ağı sunmaktadır. Kalite ve yeniliğe büyük önem veren Master Card, tüketicilerine hem sanal hem de gerçek ortamda daha iyi ve kolay ödeme çözümleri sunmaktadır. Son teknolojileri ve tüketici ihtiyaçlarını sürekli olarak takip eden

Master Card, kartlı ödeme sistemlerinde güvenliği her zaman ön planda tutmuş, aynı zamanda da birçok yeniliğin öncüsü olmuştur(Kaya, 2009:53-54).

3.1.2. Visa

Dünyada 21.000 üye finansal kuruluşu tarafından tüketiciye ulaştırılan iki milyara yakın VISA markalı kartın karşılıklı işlerliğini sağlamak üzere teknoloji geliştiren ve altyapı hizmeti veren, yeni ödeme ürünleri geliştiren bir kuruluştur. Bir üye kuruluşu olan VISA; özel sektörün rekabet gücü ve yenilikleri ile ölçek ekonomisini birleştirmekte, paylaşılan teknoloji ve altyapı ile gerçekleştirilen uygulamaların işlemlerini sağlamakta, sistem için denetleme görevi üstlenmekte ve verimli ağ yapısı ile yurtiçi ve yurtdışı ticarete olanak sağlamaktadır. VISA Europe Ltd. içerisinde yer alan VISA Türkiye, kart sayıları açısından Avrupa'nın üçüncü büyük pazarı konumundadır. Türkiye pazarındaki kart sayısı VISA Europe Ltd.'deki kartların toplamının %10'u oranındadır. VISA'nın Türkiye'de gerçekleşen kişisel tüketici harcamalarındaki payı %9,3'tür. Visa aracılığıyla gerçekleşen yıllık işlem hacmi 32 milyar Euro'nun üzerindedir. VISA, Türkiye'deki ödeme sistemleri sektörünün gelişimi ve desteklenmesinde önemli rol oynamıştır. VISA üyesi bankaların EMV uyumlu chip kartlara geçişini sağlamak amacıyla azami destek sağlamaktadır. Türkiye'de internet üzerinden ödeme işlemlerinin güvenli olarak yapılabilmesi amacıyla ortak bir platform oluşturulabilmesi için öncülük etmektedir. Türkiye'de 25 üye bankası ile faaliyet göstermektedir. Türkiye'de 2004 Eylül sonu itibariyle 26,8 milyon adet VISA markalı kart ve 800.000'in üzerinde kabul noktası bulunmaktadır(Kaya, 2009:54).

3.1.3. Diners Club

1950 yılında Amerika'da Frank Mc Namara tarafından kurulmuş olan Diners Club, dünya genelinde 8,6 milyon kart müşterisine sahiptir. Diners Club kredi kartları, yine dünya genelinde 8,4 milyon işyerinde kabul görmektedir. Yıllık ortalama cirosu yaklaşık 30 milyar Amerikan Doları olan Diners Club, 130 ülkede faaliyet göstermektedir. Diners Club, Türkiye'de 1968 yılından beri faaliyet göstermektedir(Kaya, 2009:55).

3.1.4. Amex

American Express, 1850'li yılların başında nakit ve önemli finansal evrakları "Express" olarak taşıma amacıyla kurulmuştur. Uzun yıllar boyunca finansal hizmetler alanında birçok yeniliğe imza atan şirket aynı zamanda seyahat hizmetleri sektöründe de önemli gelişmelere öncü olmuştur. American Express kart pazarına 1958 yılında ilk ödeme kartı olan "American Express Kart"ı ile girmiştir. 1960'larda üst gelir grubu müşterileri hedefleme kararı alan şirket, 1965'te "American Express Gold Kart"ı, 1980'lerin ortasında ise en üst gelirli müşterilere yönelik ilk "Platinum Kart"ı piyasaya sunmuştur. 1990'larda kredi kartlarını ürün portföyüne katan American Express, 1999 yılında dünyanın ilk şeffaf tasarımlı kredi kartı "Blue from American Express" kartının lansmanını gerçekleştirmiştir. 2000'li yılların başında ise üstün ve benzersiz hizmetler sunan dünyanın en prestijli kartı olan "Black Card" adı ile ünlenmiş "Centurion Kart"ı çıkarmıştır. American Express bugün 75 ülkede 78 ortağı ile faaliyet gösteren uluslar arası bir finans kuruluşudur. Kart pazarında özellikle seyahat ve eğlence alanında müşterilerine farklılaştırılmış hizmetler sunmaktadır(Kaya, 2009:55).

3.1.5. Japan Credit Bureau (JCB)

1961 yılında Japonya'da yerel işlemler amacı ile Sanwa Bank tarafından Japan Credit Bureau (JCB) olarak kurulmuş 1968 yılından itibaren büyük Japon bankaları da ortak olmuştur. Bu ortaklığın kuruluşunun başlıca nedeni, Japonya'daki bankaların kredi kartı operasyonlarını kendi kendilerine yapmalarının yasaklanmasıdır. JCB'nin ana hissedarları Sanwa, Sakura, Asahi, Daiwa ve Hokkaido Tahushoku bankalarıdır. 1985 yılından itibaren uluslararası bir ödeme sistemi olarak faaliyetlerine devam etmektedir. Bugün itibariyle dünya genelinde toplam 51 milyon kart müşterisi olan JCB, yine dünya genelinde 11 milyonu aşkın işyerinde kabul edilmektedir. Yıllık ortalama cirosu 52 milyar dolardır. 190 ülkede faaliyet göstermektedir. Türkiye'de bazı iş yerlerinde de JCB kredi kartları kabul edilmektedir(Kaya, 2009:55-56).

3.2. BANKA KARTLARININ MALİYETİ

Bilindiği gibi plastik kartlar, kağıt paranın yerine kullanılan, belirli bir standartta üretilmeleri zorunlu olan ve plastik hammaddesinden imal edilen çağdaş

ödeme araçlarıdır. Bu kartlar, diğer ödeme araçlarının olumsuz etkilerini ortadan kaldırarak bireylerin hayatlarını kolaylaştıran ve tüm çağdaş toplumlarda kabul edilen en önemli bireysel bankacılık enstrümanlarından. Plastik kartlar; kredi kartı, banka kartı, mağaza kartı, personel kimlik kartı ve çok sayıda değişik fonksiyonları icra etmek için üretilebilmektedir. Bu yazıdaki plastik kart deyimini, uluslararası standartlara uygun olarak üretilmiş olan ve uluslararası düzeyde geçerliliği olan banka ve kredi kartları için kullanılmaktadır. Bireylerin gerek alışveriş gerekse nakit gereksinimlerini gidermek amacıyla kullanılan plastik kartlar, teknoloji yoğun ve pahalı bir üretim sürecinde ortaya çıkarılmaktadır. Uluslararası düzeyde kullanıma açık olan bu kartlar belirli altyapısı olan, gerekli güvenlik önlemlerini ve uluslararası kart kuruluşlarının (Visa, Master Card) kart basma iznini almış üretim tesislerinde imal edilebilmektedirler. Ham kart olarak üretilen söz konusu kartlar, yine teknoloji yoğun cihazlarda kişilere özel kullanım için hazırlanmakta ve paketlenerek müşterilerin kullanımına sunulmaktadır. Burada vurgulanması gereken konu, plastik kartların bankalar tarafından müşterilerin kullanımına hazır duruma getirilinceye kadar ki süreçte aşırı derecede pahalı cihazlar kullanılarak hazırlanması ve özellikle ülkemizdeki yoğun rekabet ortamı nedeniyle her bankanın bunu kendisinin yapma isteğidir. Plastik kartlara ait müşteri ekstrelerinin basılması ve gönderilmesinde de yine teknoloji yoğun ve maliyeti yüksek cihazlar kullanılmaktadır. Türk halkı plastik kartların hayatı kolaylaştıran bir ödeme ve kredi aracı olduğunu kısa sürede kavrayarak plastik kart kullanımına alışmıştır(<http://www.biriyilik.com/>, 30.06.2010).

Bankalararası Kart Merkezi A.Ş.'nin verilerine göre ülkemizde 2008 yılı itibariyle 56.230.621 adet banka kartı, 38.534.106 adet de kredi kartı bulunmaktadır.(<http://www.bkm.com.tr>, 01.09.2010). Bu sayılar yıllar itibariyle sürekli artan bir trendin sonucudur. Ayrıca ülkemizde yüzlerce mağazanın da kendi kartları bulunmaktadır. Plastik kart sayısındaki bu gelişme, bankalarımızın operasyonel maliyetlerini tekrar gözden geçirmelerini zorunlu kılmaktadır. Aksi takdirde kontrolsüz büyüme felakete sonuçlanabilecektir. Plastik kartların üretilmesi (issuing) ve müşterilere bu kartlara ilişkin üretim sonrası hizmetlerin verilmesinde olduğu gibi, kartların alışveriş ve nakit gereksinim amaçlı kullanılması (acquiring) sürecinde de yine teknoloji yoğun ve maliyeti yüksek cihazlar

kullanılmaktadır. Plastik kart sisteminde kullanılan tüm makine teçhizatın tamamına yakın bölümü yurtdışından ithal edilmektedir. Bu nedenle plastik kart sisteminde kullanılan cihazların bankalar tarafından ortaklaşa kullanılmaları büyük önem arz etmektedir. Plastik kart sisteminde kart başına getirinin düşük olması, operasyonel maliyetlerin yüksek olması ve kitle üretim zorunluluğundan dolayı bankalar en son teknolojiyi kullanmak zorundadırlar. Tersisi durumda piyasadaki diğer rakiplerle rekabet olanağı kalmamaktadır. Bu sektörde her geçen gün operasyonel maliyetlerin azaltılması yönünde araştırma ve geliştirme çalışmaları yapılmaktadır. Ülkemizdeki uygulamada uluslararası standartlara uygun ve evrensel geçerliliği olan ham kartların üretimi genellikle yurtdışında yaptırılmakta ve bankalarımız bu kartları ithal etmektedirler. Bu aşamadan sonra kartların üzerine kart numaraları, müşteri adı soyadı, vade sonu yazılması ile manyetik bantların kodlanması ve paketlenmesi, insan emeğinin çok sınırlı ancak teknolojinin en üst seviyede kullanıldığı kart basım makinelerinde yapılmaktadır. Ülkemizdeki birçok banka plastik kart kapasitesine göre bu makinelerden satın almaktadırlar(<http://www.biriyilik.com/>, 30.06.2010).

Bir banka kartın ya da kredi kartının maliyeti ortalama 5 ile 10 TL arasında değişmektedir. Bu rakam ile şu an kullanımda olan kart sayısına bakıldığında aslında kart basımı için bile bankalar milyonlarca lira harcamaktadırlar. Bankaların bu maliyetleri azaltmak için uğraşmaları oldukça doğaldır.

Banka kartı ve kredi kartının bankalara olan maliyeti ise şu şekilde muhasebeleştirilir. Tek bir kartın maliyetini 5 TL olarak kabul edersek; tek bir kartın bankaya maliyetinin kaydı şöyle yapılır:

880 DİĞER İŞLETME GİDERLERİ HS.	5
88010 Kredi – Banka Kartı Ve Bankacılık Hiz.	
280 BORÇLU GEÇİCİ HS.	5
28003 Gen Müd Ve Şb Adına İşlemler	

880 DİŐER İŞLETME GİDERLERİ HESABI dđnem sonunda kar zarar hesabına devredilerek kapatılır.

440 KAR/ZARAR HESABI	5
880 DİŐER İŞLETME GİDERLERİ HS.	5
88010 Kredi – Banka Kartı Ve Bankacılık Hiz.	

SONUÇ

Teknolojinin getirdiği yenilikler hayatımızı değiştirmektedir. Bununla birlikte teknoloji hızla değiştiği için oldukça maliyetlidir. Teknolojiyi takip edebilmek için şletmeler bu maliyetlere katlanmak zorunda kalmaktadırlar. Fakat belirli bir maliyete katlanılarak alınan teknolojik ürünler, bir süre sonra daha yenileri ve fonksiyonel olanlarının çıkması nedeniyle yenileri ile değiştirilmeye zorlamaktadır. şletmeler açısından oldukça maddi zarara neden olan ürünlerin aynı zamanda şletmeler için maliyetinden daha fazla faydası olduğundan tercih edilmektedir. Örneğin birden fazla elemanın yapması gerektiği işi bir kişi yapabildiği ve sonucunda insan hatasından meydana gelen bir aksaklık ya da yanlış olmadığı için daha fazla personel yerine teknolojik ürünler tercih sebebi olmaktadır. Teknolojinin gelişmesi şletmelerde eleman ihtiyacını azaltırken diğer bir yandan da teknolojiyi kullanabilen ve yeni ürünler geliştirebilen kalifiye eleman ihtiyacı da artmaktadır. Böylece insanlar da teknolojiyle birlikte kendilerini yenilemek zorunda kalmaktadırlar.

Teknolojik gelişmeler, bütün alanları etkilediği gibi bankacılık alanını da kökten etkilemiş ve büyük kolaylıklar sağlamıştır. Neredeyse bankacılık işlemlerini tümünden değiştirmiş ve bankacılık sektörü için vazgeçilmez olmuştur. Bir işlem için öncelikle ilgili evrakları bulup, sonra işlemi o evraklara işleyerek, tekrar evrakı yerine kaldırmak, akşamları çeşitli sınıflandırmalar yapmak, yıl sonlarında sabahlara kadar süren işlemlerle uğraşmak ve yıl sonu işlemleri için aylarca önceden başlanan çalışmalar teknoloji ile tarihe karışmıştır. Teknoloji sayesinde emek ve zaman tasarrufu sağlanmıştır. Kullanılan evrak kalabalığından kurtulunmuş, işlemler daha hızlı yapılır hale gelmiştir. Bankalarda çalışan personel için teknolojinin gelişmesi büyük kolaylık sağlamıştır. Ancak yaptığı olumlu etkilerin yanı sıra yaptığı işlemin sonunda ne olacağını bilmeyen ya da sistemin nasıl işlediğini anlamayan personel de teknolojik gelişmenin bir sonucudur.

Teknolojik yenilikler bankalara sadece muhasebe biriminde kolaylık sağlamamış getirdiği yeni uygulamalarla hem bankalar hem de müşteriler için çığır açmıştır. Müşteriler bankaya gitmeden internet bankacılığı, ATM, vtm ve telefon bankacılığından işlem yapabilmektedirler. Bankalarda saatlerce sıra bekleyerek zaman öldürmemekte ve neredeyse bankada yapılan işlemlerin tamamına yakını

yeni uygulamaları kullanarak hem de masraf ödemedi, sıra beklemeden hızlı bir şekilde yapabilmektedirler. Ancak bütün müşterilerin bu uygulamaları kullanabilmeleri maalesef çok zordur. Bu uygulamaları kullanmayı bilmeyen ve anlamayan insanların sayısı da oldukça fazladır. Fakat bu durumu gözlemleyen teknoloji üreticileri bu insanların teknolojiyi kullanabilmelerini sağlayacak çalışmalar yapmaktadırlar.

Yeni uygulamalar içinde yer alan ve en çok kullanılan yeni bankacılık ürünü olan ATM, toplumun yarısından fazlası tarafından kabul görmektedir. İnsanların bankalara bağımlılığını kaldıran ve işlem maliyeti çok düşük olan ATM'ler hem bankalar hem de müşteriler için oldukça avantajlıdır. Ayrıca eskisi gibi offline değil, artık online olarak ATM'den yapılan işlemler aynı anda banka sistemine yansımaktadır. Müşteri ATM'den yaptığı işe onay vererek tamamladığı anda işlem otomatik olarak muhasebeleşmiş olmaktadır. Bu da bankada muhasebe biriminde çalışanlar için büyük kolaylık sağlamıştır.

ATM'lerden yapılan fatura tahsilatları, ilgili kurumun hesabına bankada birkaç gün bekledikten sonra geçmektedir. Bu da hem müşteri açısından kolayca faturasını ödeyebilmeyi sağladığı gibi banka açısından da kaynak yaratmış olmaktadır.

Ayrıca müşterinin vadesiz hesabında bekleyen parayı ATM'den menkul kıymetlere yatırarak müşterinin karlılığını sağladığı gibi, hazineye de stopaj ve vergi gibi ödemeler sağladığından ülke ekonomisine de katkıda bulunur. Banka mevduat toplayıp kredi kullanarak kar ve komisyon gelirleri elde eder. Müşterinin hesabında parayı tutması için menkul kıymetlere yatırım yapmalarına teşvik etmek doğru bir adımdır ve ATM'lerdeki işlemlerin kolaylığı müşterileri teşvik eder. ATM'lerin faydası maliyetinden daha fazla olduğu için bankalar ATM'lere yatırım yaparlar.

Genel olarak teknoloji günümüz insanları için vazgeçilmez hale gelmiş olup, bazı kısa vadeli aksaklıklarını görmezden gelebilmemizi sağlamıştır. Örneğin banka işlemlerinin internet ağında meydana gelen arıza nedeniyle kesintiye uğraması, eskiden tepki ile karşılanırken şimdilerde teknolojinin faydalarının fark edilmesi ile eskisi kadar tepkiye neden olmamaktadır.

Genellikle yararlı yanları öne çıkan teknolojinin insanları tembelliğe ittiği kanısı öne çıkmıştır. Çünkü bilgiye her istenilen anda ulaşabilecek olma rahatlığı insanların uğraşma hevesini kırmaktadır.

İnsanoğlu sürekli gelişen teknolojiyi takip etmekte oldukça zorlanacaktır. Çünkü teknolojinin yenilenme hızı çok yüksektir.

Teknolojiyi yenilemenin maliyetini azaltmak için eski teknolojik ürünü komple değiştirmek yerine, yeni teknolojik üründe bulunan özellikleri eski ürüne aktarabilecek parçaları üreterek eski ürüne monte edip yeni ürünün özelliklerini kazanabilmesi sağlanabilirse, teknolojiyi yenilemenin büyük maliyetinden kurtulunmuş olunacaktır.

İnsanların teknolojiyi kullanmaya korkuyla bakmamaları için güvenlik önlemleri arttırılmalı ve güvenlik sorunu ortadan kaldırılmalıdır.

KAYNAKÇA

- Altın, E.(2006), Türkiye’de Finans Sektöründe E-İş ve Alternatif Dağıtım Kanallarının Gelişimi ve Etkileri, Kadir Has Üniversitesi SBE Yüksek lisans Tezi, İstanbul
- Altuğ, O. (2000), Banka İşlemleri & Muhasebesi, İstanbul, Türkmen Kitabevi
- Atay , S. (2003), Banka Muhasebesi, Isparta, SDÜ Basımevi
- Atılğan, K.Ö.(2006), Internet Banking Adoption In Turkey An Empirical Analysis On Attitudes Of Customers, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İngilizce İşletme Anabilim Dalı İngilizce İşletme Yönetimi Yüksek Lisans Tezi, İzmir
- Banka kartları ve kredi kartları kanunu tasarısı, madde 17.<http://www.alomaliye.com>, 22.08.2010
- Cebe, M. (01.12.2009) 10.02.2010,
<http://www.ekohaber.com.tr/Prof,Dr,Dr,Mustafa,Cebe,arsivi-ekohaber-12-editorid-26.htm>
- Cemalcılar, Ö., Benligiray, Y., Sürmeli, F.(2006), Genel Muhasebe, Eskişehir, Anadolu Üniversitesi
- Demir, A., (1981), Çağdaş Teknolojik Gelişmeler- Sosyo Ekonomik Etkileri İle, 3. Baskı Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Yayınları
- Demircan, M.L. ve Moltay, C.A. (1997), Bilgiyi Yönetmek, İstanbul, Beta Basım Yayım Dağ.A.Ş.
- Dündar D. Ve Kalıpsız, O. (1990), Bilgi İşlem Sistemi, İstanbul,Graphics Basım San ve Tic A.Ş.
- Hoşcan Y., Ortal Ö., Hepkul A.(2007), Yönetim Bilgi Sistemi, 5.Baskı , Eskişehir, Anadolu Üniversitesi

Işkın, S.A.(2010), Türk bankacılık sisteminde, Alternatif dağıtım kanalları (elektronik bankacılık) Hizmetlerinin riskleri ve denetimi, Marmara Üniversitesi, Bankacılık ve Sigortacılık Enstitüsü, Bankacılık Anabilim Dalı , Yüksek Lisans Tezi, İstanbul

[http://bykfrm.com/smmm/128891-muhasebe-bilgi-sistemleri8217in-isletme-
yonetimi-acisindan-onemi.html](http://bykfrm.com/smmm/128891-muhasebe-bilgi-sistemleri8217in-isletme-yonetimi-acisindan-onemi.html), 18.03.2010

<http://enm.blogcu.com/bireysel-bankacilik-nedir-13/3153036>, 10.06.2010

http://en.wikipedia.org/wiki/Automated_teller_machine, 24.04.2010

<http://istenhaber.com/2010/07/11/atmler-musteriyi-parmagindan-taniyacak/>,
13.09.2010

http://www.alomaliye.com/ozel_Finans_kur_uygu_tekduzen_291104.htm 29 Kasım
2004 Tarihli Resmi Gazete Sayı: 25655 Bankacılık Düzenleme ve Denetleme
Kurumundan:

[http://www.biriyilik.com/odevler-kaynaklar/iktisat-isletme-ve-ekonomi/plastik-kart-
sistemlerinin-bankalar-arasinda-ortak-kullanilmasi-7690.html](http://www.biriyilik.com/odevler-kaynaklar/iktisat-isletme-ve-ekonomi/plastik-kart-sistemlerinin-bankalar-arasinda-ortak-kullanilmasi-7690.html), 30.06.2010

http://www.ekodialog.com/Konular/fir_maliyet.html, 10.06.2010

http://www.historicalsense.com/Archive/Fener15_1.htm

<http://www.ingbank.com.tr/atmler-sss-asp>

<http://www.muhasbeogretmeni.com/muhasebe-notlari/envanter-defteri.html>,
24.07.2010

http://www.mustafagulsen.com/forum/forum_posts.asp?TID=59834, 22.03.2010

<http://www.seydacan.com/2009/01/ziraat-vtm-nedir.html>, 03.05.2010

http://www.teknolojide.com/sistem-nedir_3249.aspx, 18.03.2010

<http://www.turksan.com/atm.html>, 03.05.2010

<http://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:Gfp6dn4IBqIJ:www.vergiturk.com/ttk1c.htm+vergiturk.com+ortaklar+pay+deferi&cd=1&hl=tr&ct=clnk&gl=tr>, 22.03.2010

<https://www.webmastersitesi.com/soru-cevap/isbankasi-atm-den-ucet-aliyomu-87943>

<http://www.tcmb.gov.tr>, 05.05.2010

<http://tr.wikipedia.org/wiki/Teknoloji>, 24.07.2010

http://tr.wikipedia.org/wiki/%C4%B0internet_bankac%C4%B1%C4%B1%C4%9F%C4%B1, 24.04.2010

http://w9.gazetevatan.com/haberdetay.asp?detay=Ziraatin_icadi_VTM_Microsoft_CEOsunun_bile_dikkatini_cekti&Newsid=234682&Categoryid=2, 03.05.2010

Karacaer, S. ve İbrahimoglu, N. (2003), "İşletme Yönetiminde Muhasebe Bilgi Sistemi, İç kontrol, Verimlilik İlişkisi ve Önemi", Hacettepe Üni., İ.İ.B.F.Dergisi

Kaçmaz, A. ,Kişisel Görüşme, 24.03.2010

Kaya F.(2009), Türkiye’de Kredi Kartı Uygulaması, İstanbul, Graphis Matbaa San. ve Tic. Ltd Şirketi

Kocaman, B. (2004), Finansal Piyasalar, Ankara, Siyasal Kitabevi

Korkmaz, S. Ve Gövdeli, Y.E. Türk Bankacılığında Alternatif Dağıtım Kanalları ve Ürünler İle Bunların Gelişiminde ve Pazarlanmasında Eğitimin Önemi,

www.esef.gazi.edu.tr/html/yayinlar/15_pdf/15-a.pdf, 24.07.2010

Morgül, E.(2007), 1980 Sonrası Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası’nın Ticari Bankalarla İlişkileri Ve Ekonomide Uyguladığı Para Politikaları, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı, finansal piyasalar ve yatırım yönetimi bilim dalı, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul

Mugan, Ş. ve Akman, N (2000), “Bilgi sistemleri, Teknolojileri ve Muhasebe Uygulamalarına ve Eğitimine Etkileri”, Türkiye XIX. Muhasebe Eğitimi Sempozyumu.

Romney, Marshall B., Steinbart P., Cushing B. E.(1997), Accounting Information Systems, Seventh Edition, Addison-Wesley Publishing Co.,

Sihay, J. ve Sevilengül, O. (1979), Banka Muhasebesi, Ankara, Kalite Matbaası

Sürmeli F., Erdoğan M., Erdoğan N.(2001), Muhasebe Bilgi Sistemi, 4. Baskı, Eskişehir, Anadolu Üniversitesi

Şendoğdu, A.A.(2008), Banka Muhasebesi, Ankara, Nobel Yayınevi

Uçar, M. (1999), Banka Muhasebesi, İstanbul, Beta Basım Yayın Dağıtım A.Ş.

Yılcı, M.(2001), “Muhasebe Bilgi Sistemi, İç Kontrol ve Verimlilik Üçgeni”, Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi

EKLER

	Sayfa
Ek 1 : Bilanço Örneği	75
Ek 2 : Tek Düzen Hesap Planı	76

EK: 1 BİLANÇO

0 DÖNEN DEĞERLER

010 KASA HS.

030 ALIM SATIM AMAÇ. MENK DEĞER.HS..

1 KREDİLER

118 KIS VAD DİĞ KRED HESABI

2 YATIRIM AMAÇLI DEĞERLER VE DİĞER AKTİFLER

220 KREDİ FAİZLERİ VE GELİRLERİ HESABI

250 MENKULLER HESABI

3 TOPLANAN FONLAR VE DİĞER YABANCI KAYNAKLAR

300 ÖZEL CARİ HESAPLAR (Y.İ.Y. GERÇEK KİŞİLER)- TİC. OLM.

340 MERKEZ BANKASI KREDİLERİ HS

380 ÖD.VER.RES. HARÇ VE PRİM..HS

390 MUHTELİF BORÇLAR HS.

392 ALACAKLI GEÇİCİ HESAPLAR

4 ÖZKAYNAKLAR

440 KAR/ZARAR HS.

9 NAZIM HESAPLAR

996 DİĞER NAZ. HES. ALACAKLAR HS.

998 DİĞER NAZ. HES. BORÇLAR HS.

EK: 2 TEK DÜZEN HESAP PLANI

0	DÖNEN DEĞERLER
---	----------------

- 010 KASA
- 011 EFEKTİF DEPOSU
- 012 YOLDAKİ PARALAR - T.P.
- 013 YOLDAKİ PARALAR - Y.P.
- 015 SATIN ALINAN ÇEKLER - Y.P.
- 016 VADESİ GELMİŞ MENKUL DEĞERLER - T.P.
- 017 VADESİ GELMİŞ MENKUL DEĞERLER - Y.P.
- 019 KIYMETLİ MADEN DEPOSU - Y.P.
- 020 T.C. MERKEZ BANKASI - T.P.
- 021 T.C. MERKEZ BANKASI - Y.P.
- 022 YURTİÇİ BANKALAR VE ÖZEL FİNANS KURUMLARI - T.P.
- 023 YURTİÇİ BANKALAR VE ÖZEL FİNANS KURUMLARI - Y.P.
- 024 YURTDIŞI BANKALAR VE FİNANS KURULUŞLARI - T.P.
- 025 YURTDIŞI BANKALAR VE FİNANS KURULUŞLARI - Y.P.
- 026 YURTDIŞI MERKEZ VE ŞUBELER - T.P.
- 027 YURTDIŞI MERKEZ VE ŞUBELER - Y.P.
- 030 ALIM SATIM AMAÇLI MENKUL DEĞERLER - T.P.
- 031 ALIM SATIM AMAÇLI MENKUL DEĞERLER - Y.P.
- 032 SATILMAYA HAZIR MENKUL DEĞERLER - T.P.
- 033 SATILMAYA HAZIR MENKUL DEĞERLER - Y.P.
- 038 MENKUL DEĞERLER DEĞER DÜŞÜŞ KARŞILIĞI (-) - T.P.
- 039 MENKUL DEĞERLER DEĞER DÜŞÜŞ KARŞILIĞI (-) - Y.P.

- 040 PARA PİYASALARINDAN ALACAKLAR - T.P.
041 PARA PİYASALARINDAN ALACAKLAR - Y.P.

1	KREDİLER
---	----------

- 102 MAL KARŞILIĞI VESAİKİN FİNANSMANI - T.P.
103 MAL KARŞILIĞI VESAİKİN FİNANSMANI - Y.P.
110 KISA VADELİ İHRACAT KREDİLERİ - T.P.
111 KISA VADELİ İHRACAT KREDİLERİ - Y.P.
114 KISA VADELİ İTHALAT KREDİLERİ - T.P.
115 KISA VADELİ İTHALAT KREDİLERİ - Y.P.
116 KISA VADELİ İŞLETME KREDİLERİ - T.P.
117 KISA VADELİ İŞLETME KREDİLERİ - Y.P.
118 KISA VADELİ DİĞER KREDİLER - T.P.
119 KISA VADELİ DİĞER KREDİLER - Y.P.
120 KISA VADELİ KÂR ZARAR ORTAKLIĞI YATIRIMI - T.P.
121 KISA VADELİ KÂR ZARAR ORTAKLIĞI YATIRIMI - Y.P.
123 KIYMETLİ MADEN KREDİSİ - Y.P.
126 MALİ KESİME VERİLEN KISA VADELİ KREDİLER - T.P.
127 MALİ KESİME VERİLEN KISA VADELİ KREDİLER - Y.P.
128 YURTDIŞI KISA VADELİ KREDİLER - T.P.
129 YURTDIŞI KISA VADELİ KREDİLER - Y.P.
130 ORTA VE UZUN VAD. İHR. GAR. YAT. KRED. - T.P.
131 ORTA VE UZUN VAD. İHR. GAR. YAT. KRED. - Y.P.
134 ORTA VE UZUN VAD. DİĞER YATIRIM KRED. - T.P.
135 ORTA VE UZUN VAD. DİĞER YATIRIM KRED. - Y.P.

- 136 ORTA VE UZUN VADELİ İŞLETME KREDİLERİ - T.P.
- 137 ORTA VE UZUN VADELİ İŞLETME KREDİLERİ - Y.P.
- 138 ORTA VE UZUN VADELİ DİĞER KREDİLER - T.P.
- 139 ORTA VE UZUN VADELİ DİĞER KREDİLER - Y.P.
- 140 ORTA VE UZUN VAD. KÂR-ZARAR ORTAKLIĞI YATIRIMI - T.P.
- 141 ORTA VE UZUN VAD. KÂR-ZARAR ORTAKLIĞI YATIRIMI - Y.P.
- 146 MALİ KESİME VERİ. ORTA VE UZUN VAD. KREDİ. - T.P.
- 147 MALİ KESİME VERİ. ORTA VE UZUN VAD. KREDİ. - Y.P.
- 148 YURTDIŞI ORTA VE UZUN VADELİ KREDİLER - T.P.
- 149 YURTDIŞI ORTA VE UZUN VADELİ KREDİLER - Y.P.
- 150 YENİDEN YAPILANDIRILAN VE İTFA PLANINA BAĞLANAN KISA VADELİ KREDİLER - T.P.
- 151 YENİDEN YAPILANDIRILAN VE İTFA PLANINA BAĞLANAN KISA VADELİ KREDİLER - Y. P.
- 154 YENİDEN YAPILANDIRILAN VE İTFA PLANINA BAĞLANAN ORTA VE UZUN VADELİ KREDİLER – T. P.
- 155 YENİDEN YAPILANDIRILAN VE İTFA PLANINA BAĞLANAN ORTA VE UZUN VADELİ KREDİLER – Y. P.
- 158 TAZMİN EDİLEN GAYRİNAKDİ KREDİ BEDELLERİ - T.P.
- 159 TAZMİN EDİLEN GAYRİNAKDİ KREDİ BEDELLERİ - Y.P.
- 160 KANUN ve/veya KARARNAMELERE DAYANAN ERTELENMİŞ ve TAKSİTLENDİRİLMİŞ KREDİLER - T.P.
- 161 KANUN ve/veya KARARNAMELERE DAYANAN ERTELENMİŞ ve TAKSİTLENDİRİLMİŞ KREDİLER - Y.P.
- 170 TASFİYE OLUNACAK ALACAKLAR / TAHSİL İMKANI SINIRLI KREDİLER VE DİĞER ALACAKLAR - T.P.
- 171 TASFİYE OLUNACAK ALACAKLAR / TAHSİL İMKANI SINIRLI KREDİLER VE DİĞER ALACAKLAR - Y.P.

- 172 TASFİYE OLUNACAK ALACAKLAR / TAHSİLİ ŞÜPHELİ KREDİLER - T.P.
- 173 TASFİYE OLUNACAK ALACAKLAR / TAHSİLİ ŞÜPHELİ KREDİLER - Y.P.
- 174 TAHSİLİ ŞÜPHELİ ÜCRET, KOMİSYON VE DİĞER ALACAKLAR - T.P.
- 175 TAHSİLİ ŞÜPHELİ ÜCRET, KOMİSYON VE DİĞER ALACAKLAR - Y.P.
- 176 ZARAR NİTELİĞİNDEKİ KREDİLER VE DİĞER ALACAKLAR -T.P.
- 177 ZARAR NİTELİĞİNDEKİ KREDİLER VE DİĞER ALACAKLAR -Y.P.
- 180 ÖZEL KARŞILIKLAR (-) - T.P.
- 181 ÖZEL KARŞILIKLAR (-) - Y.P.

2	YATIRIM AMAÇLI DEĞERLER VE DİĞER AKTİFLER
---	---

- 202 KİRALAMA İŞLEMLERİNDEN ALACAKLAR - T.P.
- 203 KİRALAMA İŞLEMLERİNDEN ALACAKLAR - Y.P.
- 204 KAZANILMAMIŞ FİNANSAL KİRALAMA GELİRLERİ (-) - T.P.
- 205 KAZANILMAMIŞ FİNANSAL KİRALAMA GELİRLERİ (-) - Y.P.
- 210 ZORUNLU KARŞILIKLAR - T.P.
- 211 ZORUNLU KARŞILIKLAR - Y.P.
- 220 KREDİ KÂR PAYI GELİR TAHAKKUK REESKONTLARI - T.P.
- 221 KREDİ KÂR PAYI GELİR TAHAKKUK REESKONTLARI - Y.P.
- 222 DİĞER KÂR PAYI VE GELİR REESKONTLARI - T.P.
- 223 DİĞER KÂR PAYI VE GELİR REESKONTLARI - Y.P.
- 240 İŞTİRAKLER - T.P.
- 241 İŞTİRAKLER - Y.P.
- 242 BAĞLI ORTAKLIKLAR - T.P.

- 243 BAĞLI ORTAKLIKLAR - Y.P.
- 244 VADEYE KADAR ELDE TUTULACAK MENKUL DEĞERLER - T.P.
- 245 VADEYE KADAR ELDE TUTULACAK MENKUL DEĞERLER - Y.P.
- 246 İŞTİRAKLER, BAĞLI ORTAKLIKLAR VE VADEYE KADAR ELDE TUTULACAK MD DEĞER DÜŞÜŞ KARŞILIĞI (-) - T.P.
- 247 İŞTİRAKLER, BAĞLI ORTAKLIKLAR VE VADEYE KADAR ELDE TUTULACAK MD DEĞER DÜŞÜŞ KARŞILIĞI (-) - Y.P.
- 248 BİRLİKTE KONTROL EDİLEN ORTAKLIKLAR - T.P.
- 249 BİRLİKTE KONTROL EDİLEN ORTAKLIKLAR - Y.P.
- 250 MENKULLER - T.P.
- 251 MENKULLER - Y.P.
- 252 GAYRİMENKULLER - T.P.
- 253 GAYRİMENKULLER - Y.P.
- 254 ÖZEL MALİYET BEDELLERİ - T.P.
- 255 ÖZEL MALİYET BEDELLERİ – Y.P.
- 256 BİRİKMİŞ AMORTİSMANLAR - T.P.
- 257 BİRİKMİŞ AMORTİSMANLAR - Y.P.
- 258 MADDİ OLMAYAN DURAN VARLIKLAR - T.P.
- 259 MADDİ OLMAYAN DURAN VARLIKLAR - Y.P.
- 260 PEŞİN ÖDENMİŞ VERGİLER - T.P.
- 262 ERTELENMİŞ VERGİ AKTİFİ HESABI – T.P.
- 263 ERTELENMİŞ VERGİ AKTİFİ HESABI – Y.P.
- 264 MADDİ OLAN VE OLMAYAN DURAN VARLIKLARIN DEĞER DÜŞÜŞ KARŞILIĞI (-) – T.P.
- 265 MADDİ OLAN VE OLMAYAN DURAN VARLIKLARIN DEĞER DÜŞÜŞ KARŞILIĞI (-) – Y.P.
- 270 AYNİYAT MEVCUDU - T.P.

- 271 AYNİYAT MEVCUDU - Y.P.
- 272 AKTİFLERİMİZİN VADELİ SATIŞINDAN DOĞAN ALACAKLAR - T.P.
- 273 AKTİFLERİMİZİN VADELİ SATIŞINDAN DOĞAN ALACAKLAR – Y.P.
- 278 MUHTELİF ALACAKLAR - T.P.
- 279 MUHTELİF ALACAKLAR - Y.P.
- 280 BORÇLU GEÇİCİ HESAPLAR - T.P.
- 281 BORÇLU GEÇİCİ HESAPLAR - Y.P.
- 282 BÖLGELER VEYA İŞLETMELER CARİ HESABI - T.P.
- 284 KIYMETLİ MADEN ALIM/SATIM HESABI - T.P.
- 285 KIYMETLİ MADEN VAZİYETİ - Y.P.
- 288 ENFLASYONA GÖRE DÜZELTME FARKLARI – T.P.
- 290 ŞUBELER CARİ HESABI - T.P.
- 291 ŞUBELER CARİ HESABI - Y.P.
- 292 EFEKTİF ALIM/SATIM HESABI - T.P.
- 293 EFEKTİF VAZİYETİ - Y.P.
- 294 DÖVİZ ALIM/SATIM HESABI - T.P.
- 295 DÖVİZ VAZİYETİ - Y.P.
- 296 KAMU KURUM VE KURULUŞLARINDAN ALACAKLAR – T.P.
- 297 KAMU KURUM VE KURULUŞLARINDAN ALACAKLAR – Y.P.
- 298 ELDEN ÇIKARILACAK KIYMETLER - T.P.

3	TOPLANAN FONLAR VE DİĞER YABANCI KAYNAKLAR
---	--

300 ÖZEL CARİ HESAPLAR (Y.İ.Y GERÇEK KİŞİLER) - TİCARİ OLMAYAN - T.P.

301 ÖZEL CARİ HESAPLAR – Y.P.

- 302 ÖZEL CARİ HESAPLAR - (Y.D.Y GERÇEK KİŞİLER) - TİCARİ OLMAYAN – T.P.
- 304 ÖZEL CARİ HESAPLAR / RESMİ, TİCARİ VE DİĞER KUR. (Y.İ.Y.) – T.P.
- 305 KIYMETLİ MADEN DEPO HESAPLARI - VADESİZ - Y.P.
- 306 ÖZEL CARİ HESAPLAR / TİCARİ VE DİĞER KURULUŞLAR (Y.D.Y.) T.P.
- 308 ÖZEL CARİ HESAPLAR / BANKALAR VE ÖZEL FİNANS KURUMLARI - T.P.
- 309 ÖZEL CARİ HESAPLAR /BANKALAR VE ÖZEL FİNANS KURUMLARI - Y.P.
- 315 KIYMETLİ MADEN DEPO HESAPLARI – VADELİ - Y.P.
- 320 KATILMA HESAPLARI - T.P.
- 321 KATILMA HESAPLARI - Y.P.
- 322 KATILMA HESAPLARI ÖZEL FON HAVUZLARI - T.P.
- 323 KATILMA HESAPLARI - ÖZEL FON HAVUZLARI - Y.P.
- 338 PARA PİYASALARINA BORÇLAR - T.P.
- 339 PARA PİYASALARINA BORÇLAR - Y.P.
- 340 T.C. MERKEZ BANKASI KREDİLERİ - T.P.
- 341 T.C. MERKEZ BANKASI KREDİLERİ - Y.P.
- 342 YURTİÇİ BANKALAR VE ÖZEL FİNANS KURUMLARINDAN KULLANILAN KREDİLER - T.P.
- 343 YURTİÇİ BANKALAR VE ÖZEL FİNANS KURUMLARINDAN KULLANILAN KREDİLER - Y.P.
- 344 YURTİÇİ DİĞER KURULUŞLARDAN KULLANILAN KREDİLER - T.P.
- 345 YURTİÇİ DİĞER KURULUŞLARDAN KULLANILAN KREDİLER - Y.P.
- 346 SERMAYE BENZERİ KREDİLER - T.P.
- 347 SERMAYE BENZERİ KREDİLER - Y.P.
- 348 YURTDIŞINDAN KULLANILAN KREDİLER - T.P.

- 349 YURTDIŞINDAN KULLANILAN KREDİLER - Y.P.
- 350 KARŞILIKLAR - T.P.
- 351 KARŞILIKLAR - Y.P.
- 352 KİRALAMA İŞLEMLERİNDEN BORÇLAR - T.P.
- 353 KİRALAMA İŞLEMLERİNDEN BORÇLAR - Y.P.
- 354 ERTELENMİŞ FİNANSAL KİRALAMA GİDERLERİ (-) - T.P.
- 355 ERTELENMİŞ FİNANSAL KİRALAMA GİDERLERİ (-) - Y.P.
- 359 YURTDIŞINDAN KULLANILAN KIYMETLİ MADEN KREDİLERİ –
Y.P.
- 360 KÂR PAYI VE GİDER REESKONTLARI - T.P.
- 361 KÂR PAYI VE GİDER REESKONTLARI - Y.P.
- 362 KREDİ VE DİŐER ALACAKLAR DEŐERLEME FONU – T.P.
- 363 KREDİ VE DİŐER ALACAKLAR DEŐERLEME FONU – Y.P.
- 366 YURTDIŞI MERKEZ VE ŞUBELER - T.P.
- 367 YURTDIŞI MERKEZ VE ŞUBELER - Y.P.
- 368 ENFLASYONA GÖRE DÜZELTME FARKLARI – T.P.
- 370 İTHALAT TRANSFER EMİRLERİ - T.P.
- 371 İTHALAT TRANSFER EMİRLERİ - Y.P.
- 376 İHRAÇ EDİLEN MENKUL DEŐERLER - T.P.
- 377 İHRAÇ EDİLEN MENKUL DEŐERLER - Y.P.
- 378 İHRAÇ EDİLEN MENKUL DEŐER İHRAÇ FARKLARI (-) - T.P.
- 379 İHRAÇ EDİLEN MENKUL DEŐER İHRAÇ FARKLARI (-) - Y.P.
- 380 ÖDENECEK VERGİ, RESİM, HARÇ VE PRİMLER - T.P.
- 381 ÖDENECEK VERGİ, RESİM, HARÇ VE PRİMLER - Y.P.
- 386 ERTELENMİŞ VERGİ PASİFİ HESABI - T.P.
- 387 ERTELENMİŞ VERGİ PASİFİ HESABI - Y.P.

- 390 MUHTELİF BORÇLAR - T.P.
391 MUHTELİF BORÇLAR - Y.P.
392 ALACAKLI GEÇİCİ HESAPLAR - T.P.
393 ALACAKLI GEÇİCİ HESAPLAR - Y.P.
394 ÖDEME EMİRLERİ - T.P.
395 ÖDEME EMİRLERİ - Y.P.

4	ÖZKAYNAKLAR
---	-------------

- 410 SERMAYE - T.P.
411 SERMAYE - Y.P.
412 SERMAYE TAAHHÜTLERİ – T.P.
413 SERMAYE TAAHHÜTLERİ – Y.P.
414 SERMAYE YEDEKLERİ – T.P.
415 SERMAYE YEDEKLERİ – Y.P.
420 KÂR YEDEKLERİ – T.P.
421 KÂR YEDEKLERİ – Y.P.
440 KÂR VE ZARAR - T.P.
442 GEÇMİŞ YILLAR KÂR VE ZARARI - T.P.
448 ENFLASYONA GÖRE DÜZELTME FARKLARI – T.P.

5	KÂR PAYI GELİRLERİ
---	--------------------

- 502 MAL KARŞILIĞI VESAİKİN FİNANSMANINDAN ALINAN KÂR PAYLARI - T.P.
503 MAL KARŞILIĞI VESAİKİN FİNANSMANINDAN ALINAN KÂR PAYLARI - Y.P.

- 510 KISA VADELİ İHRACAT KREDİLERİNDEN ALINAN KÂR PAYLARI - T.P.
- 511 KISA VADELİ İHRACAT KREDİLERİNDEN ALINAN KÂR PAYLARI - Y.P.
- 514 KISA VADELİ İTHALAT KREDİLERİNDEN ALINAN KÂR PAYLARI - T.P.
- 515 KISA VADELİ İTHALAT KREDİLERİNDEN ALINAN KÂR PAYLARI - Y.P.
- 516 KISA VADELİ İŞLETME KREDİLERİNDEN ALINAN KÂR PAYLARI - T.P.
- 517 KISA VADELİ İŞLETME KREDİLERİNDEN ALINAN KÂR PAYLARI - Y.P.
- 518 KISA VADELİ DİĞER KREDİLERDEN ALINAN KÂR PAYLARI - T.P.
- 519 KISA VADELİ DİĞER KREDİLERDEN ALINAN KÂR PAYLARI - Y.P.
- 520 KISA VADELİ KAR ZARAR ORTAKLIĞI YATIRIMLARINDAN ALINAN KÂR PAYLARI - T.P.
- 521 KISA VADELİ KAR ZARAR ORTAKLIĞI YATIRIMLARINDAN ALINAN KÂR PAYLARI - Y.P.
- 523 KIYMETLİ MADEN KREDİSİNDEN ALINAN KÂR PAYLARI - Y.P.
- 526 MALİ KESİME VERİLEN KISA VADELİ KREDİLERDEN ALINAN KÂR PAYLARI - T.P.
- 527 MALİ KESİME VERİLEN KISA VADELİ KREDİLERDEN ALINAN KÂR PAYLARI - Y.P.
- 528 YURTDIŞI KISA VADELİ KREDİLERDEN ALINAN KÂR PAYLARI - T.P.
- 529 YURTDIŞI KISA VADELİ KREDİLERDEN ALINAN KÂR PAYLARI - Y.P.
- 530 ORTA VE UZUN VAD. İHR. GAR. YAT. KRED. ALINAN KÂR PAYLARI - T.P.
- 531 ORTA VE UZUN VAD. İHR. GAR. YAT. KRED. ALINAN KÂR PAYLARI - Y.P.

- 534 ORTA VE UZUN VAD. DİŐER YATIRIM KRED. ALINAN KÂR PAYLARI - T.P.
- 535 ORTA VE UZUN VAD. DİŐER YATIRIM KRED. ALINAN KÂR PAYLARI - Y.P.
- 536 ORTA VE UZUN VADELİ İŞLETME KREDİLERİNDEN ALINAN KÂR PAYLARI - T.P.
- 537 ORTA VE UZUN VADELİ İŞLETME KREDİLERİNDEN ALINAN KÂR PAYLARI - Y.P.
- 538 ORTA VE UZUN VADELİ DİŐER KREDİLERDEN ALINAN KÂR PAYLARI - T.P.
- 539 ORTA VE UZUN VADELİ DİŐER KREDİLERDEN ALINAN KÂR PAYLARI - Y.P.
- 540 ORTA VE UZUN VAD. KÂR-ZARAR ORTAKLIĞI YATIRIMLARINDAN ALINAN KÂR PAYLARI - T.P.
- 541 ORTA VE UZUN VAD. KÂR-ZARAR ORTAKLIĞI YATIRIMLARINDAN ALINAN KÂR PAYLARI - Y.P.
- 546 MALİ KESİME VERİ. ORTA VE UZUN VAD. KREDİ. ALINAN KÂR PAYLARI - T.P.
- 547 MALİ KESİME VERİ. ORTA VE UZUN VAD. KREDİ. ALINAN KÂR PAYLARI - Y.P.
- 548 YURTDİŐI ORTA VE UZUN VADELİ KREDİLERDEN ALINAN KÂR PAYLARI - T.P.
- 549 YURTDİŐI ORTA VE UZUN VADELİ KREDİLERDEN ALINAN KÂR PAYLARI - Y.P.
- 550 YENİDEN YAPILANDIRILAN VE İTFA PLANINA BAĞLANAN KISA VADELİ KREDİLERDEN ALINAN KAR PAYLARI - T. P.
- 551 YENİDEN YAPILANDIRILAN VE İTFA PLANINA BAĞLANAN KISA VADELİ KREDİLERDEN ALINAN KAR PAYLARI - Y. P.
- 554 YENİDEN YAPILANDIRILAN VE İTFA PLANINA BAĞLANAN ORTA VE UZUN VADELİ KREDİLERDEN ALINAN KAR PAYLARI – T. P.
- 555 YENİDEN YAPILANDIRILAN VE İTFA PLANINA BAĞLANAN ORTA VE UZUN VADELİ KREDİLERDEN ALINAN KAR PAYLARI – Y. P.

- 558 TASFİYE OLUNACAK ALACAKLAR (Tahsili Şüpheli Alacaklardan alınanlar dahil) ile ZARAR NİTELİĞİNDEKİ KREDİLER VE DİĞER ALACAKLARDAN ALINAN KÂR PAYLARI - T.P.
- 559 TASFİYE OLUNACAK ALACAKLAR (Tahsili Şüpheli Alacaklardan alınanlar dahil) ile ZARAR NİTELİĞİNDEKİ KREDİLER VE DİĞER ALACAKLARDAN ALINAN KÂR PAYLARI - Y.P.
- 560 ZORUNLU KARŞILIKLARDAN ALINAN GELİRLER - T.P.
- 561 ZORUNLU KARŞILIKLARDAN ALINAN GELİRLER - Y.P.
- 570 BANKALAR VE ÖZEL FİNANS KURUMLARINDAN ALINAN GELİRLER - T.P.
- 571 BANKALAR VE ÖZEL FİNANS KURUMLARINDAN ALINAN GELİRLER - Y.P.
- 572 PARA PİYASASI İŞLEMLERİNDEN ALINAN GELİRLER - T.P.
- 573 PARA PİYASASI İŞLEMLERİNDEN ALINAN GELİRLER - Y.P.
- 578 ENFLASYONA GÖRE DÜZELTME FARKLARI – T.P.
- 580 MENKUL DEĞERLERDEN ALINAN GELİRLER- T.P.
- 581 MENKUL DEĞERLERDEN ALINAN GELİRLER - Y.P.
- 582 FİNANSAL KİRALAMA GELİRLERİ - T.P.
- 583 FİNANSAL KİRALAMA GELİRLERİ - Y.P.
- 592 ŞUBELERDEN ALINAN GELİRLER - T.P.
- 593 ŞUBELERDEN ALINAN GELİRLER - Y.P.
- 598 DİĞER ALINAN GELİRLER - T.P.
- 599 DİĞER ALINAN GELİRLER - Y.P.

6	KÂR PAYI GİDERLERİ
---	--------------------

- 614 KIYMETLİ MADEN DEPO HESAPLARINA VERİLEN KÂR PAYLARI - T.P.

- 615 KIYMETLİ MADEN DEPO HESAPLARINA VERİLEN KÂR PAYLARI - Y.P.
- 620 KATILMA HESAPLARINA VERİLEN KÂR PAYLARI T.P.
- 621 KATILMA HESAPLARINA VERİLEN KÂR PAYLARI Y.P.
- 622 KATILMA HESAPLARINA VERİLEN KÂR PAYLARI - ÖZEL FON HAVUZLARI - T.P.
- 623 KATILMA HESAPLARINA VERİLEN KÂR PAYLARI - ÖZEL FON HAVUZLARI - Y.P.
- 628 KATILMA HESAPLARINA AİT GİDERLER- T.P.
- 629 KATILMA HESAPLARINA AİT DİĞER KÂR PAYI GİDERLERİ - Y.P.
- 638 PARA PİYASASI İŞLEMLERİNE VERİLEN KÂR PAYLARI - T.P
- 639 PARA PİYASASI İŞLEMLERİNE VERİLEN KÂR PAYLARI - Y.P
- 640 T.C. MERKEZ BANKASI KRED. VER. KÂR PAYLARI - T.P.
- 641 T.C. MERKEZ BANKASI KRED. VER. KÂR PAYLARI - Y.P.
- 642 YURTIÇİ BANKALAR VE ÖZEL FİNANS KURUMLARINDAN KULLANILAN KREDİLERE VERİLEN KARLAR - T.P.
- 643 YURTIÇİ BANKALAR VE ÖZEL FİNANS KURUMLARINDAN KULLANILAN KREDİLERE VERİLEN KARLAR - Y.P.
- 644 YURTIÇİ DİĞER KURULUŞLARDAN KULLANILAN KREDİLERE VERİLEN KARLAR - T.P
- 645 YURTIÇİ DİĞER KURULUŞLARDAN KULLANILAN KREDİLERE VERİLEN KARLAR - Y.P
- 646 SERMAYE BENZERİ KREDİLERE VERİLEN KARLAR - T.P.
- 647 SERMAYE BENZERİ KREDİLERE VERİLEN KARLAR - Y.P.
- 648 YURTDIŞINDAN KULLANILAN KREDİLERE VERİLEN KARLAR - T.P.
- 649 YURTDIŞINDAN KULLANILAN KREDİLERE VERİLEN KARLAR - Y.P.
- 654 FİNANSAL KİRALAMA GİDERLERİ - T.P.

- 655 FİNANSAL KİRALAMA GİDERLERİ - Y.P.
- 659 YURTDIŞINDAN KULLANILAN KIYMETLİ MADEN KREDİLERİNE VERİLEN KARLAR – Y.P.
- 666 YURTDIŞI MERKEZ VE ŞUBELERE VERİLEN KÂRLAR - T.P.
- 667 YURTDIŞI MERKEZ VE ŞUBELERE VERİLEN KÂRLAR - Y.P.
- 676 İHRAÇ EDİLEN MENKUL KIYMETLERE VERİLEN KÂR PAYLARI - T.P.
- 677 İHRAÇ EDİLEN MENKUL KIYMETLERE VERİLEN KÂR PAYLARI - Y.P.
- 678 ENFLASYONA GÖRE DÜZELTME FARKLARI – T.P.
- 692 ŞUBELERE VERİLEN GİDERLER - T.P.
- 693 ŞUBELERE VERİLEN GİDERLER - Y.P.
- 698 VERİLEN DİĞER KÂR PAYLARI - T.P.
- 699 VERİLEN DİĞER KÂR PAYLARI - Y.P.

7	KÂR PAYI DIŞI GELİRLER
---	------------------------

- 702 MAL KARŞILIĞI VESAİKİN ALIM SATIMINDAN ALINAN ÜCRET VE KOMİSYONLAR - T.P.
- 703 MAL KARŞILIĞI VESAİKİN ALIM SATIMINDAN ALINAN ÜCRET VE KOMİSYONLAR - Y.P.
- 704 FİNANSAL KİRALAMA İŞLEMLERİNDEN ALINAN ÜCRET VE KOMİSYONLAR - T.P.
- 705 FİNANSAL KİRALAMA İŞLEMLERİNDEN ALINAN ÜCRET VE KOMİSYONLAR - Y.P.
- 710 KISA VADELİ İHRACAT KREDİLERDEN ALINAN ÜCRET VE KOMİSYONLAR - T.P.
- 711 KISA VADELİ İHRACAT KREDİLERDEN ALINAN ÜCRET VE KOMİSYONLAR - Y.P.

- 714 KISA VADELİ İTHALAT KREDİLERDEN ALINAN ÜCRET VE KOMİSYONLAR - T.P.
- 715 KISA VADELİ İTHALAT KREDİLERDEN ALINAN ÜCRET VE KOMİSYONLAR - Y.P.
- 716 KISA VADELİ İŞLETME KREDİLERİNDEN ALINAN ÜCRET VE KOMİSYONLAR - T.P.
- 717 KISA VADELİ İŞLETME KREDİLERİNDEN ALINAN ÜCRET VE KOMİSYONLAR - Y.P.
- 718 KISA VADELİ DİĞER KREDİLERDEN ALINAN ÜCRET VE KOMİSYONLAR - T.P.
- 719 KISA VADELİ DİĞER KREDİLERDEN ALINAN ÜCRET VE KOMİSYONLAR - Y.P.
- 720 KISA VADELİ KÂR ZARAR ORTAKLIĞI YATIRIMLARINDAN ALINAN ÜCRET VE KOMİSYONLAR - T.P.
- 721 KISA VADELİ KIYMETLİ KÂR ZARAR ORTAKLIĞI YATIRIMLARINDAN ALINAN ÜCRET VE KOMİSYONLAR - Y.P.
- 723 KIYMETLİ MADEN KREDİLERİNDEN ALINAN ÜCRET VE KOMİSYONLAR - Y.P.
- 726 MALİ KESİME VERİLEN KREDİLERDEN ALINAN ÜCRET VE KOMİSYONLAR - T.P.
- 727 MALİ KESİME VERİLEN KREDİLERDEN ALINAN ÜCRET VE KOMİSYONLAR - Y.P.
- 728 YURT DIŞI KREDİLERDEN ALINAN ÜCRET VE KOMİSYONLAR - T.P.
- 729 YURT DIŞI KREDİLERDEN ALINAN ÜCRET VE KOMİSYONLAR - Y.P.
- 730 ORTA VE UZUN VADELİ İHRACAT GARANTİLİ YATIRIM KREDİLERDEN ALINAN ÜCRET VE KOMİSYONLAR - T.P.
- 731 ORTA VE UZUN VADELİ İHRACAT GARANTİLİ YATIRIM KREDİLERDEN ALINAN ÜCRET VE KOMİSYONLAR - Y.P.
- 734 ORTA VE UZUN VADELİ DİĞER YATIRIM KREDİLERDEN ALINAN ÜCRET VE KOMİSYONLAR - T.P.

- 735 ORTA VE UZUN VADELİ DİĞER YATIRIM KREDİLERDEN ALINAN ÜCRET VE KOMİSYONLAR - Y.P.
- 736 ORTA VE UZUN VADELİ İŞLETME KREDİLERDEN ALINAN ÜCRET VE KOMİSYONLAR - T.P.
- 737 ORTA VE UZUN VADELİ İŞLETME KREDİLERDEN ALINAN ÜCRET VE KOMİSYONLAR - Y.P.
- 738 ORTA VE UZUN VADELİ DİĞER KREDİLERDEN ALINAN ÜCRET VE KOMİSYONLAR - T.P.
- 739 ORTA VE UZUN VADELİ DİĞER KREDİLERDEN ALINAN ÜCRET VE KOMİSYONLAR - Y.P.
- 740 ORTA VE UZUN VADELİ KÂR ZARAR ORTAKLIĞI YATIRIMLARINDAN ALINAN ÜCRET VE KOMİSYONLAR - T.P.
- 741 ORTA VE UZUN VADELİ KÂR ZARAR ORTAKLIĞI YATIRIMLARINDAN ALINAN ÜCRET VE KOMİSYONLAR - Y.P.
- 744 YENİLENEN VE İTFA PLANINA BAĞLANAN KREDİLERDEN ALINAN ÜCRET VE KOMİSYONLAR - T.P.
- 745 YENİLENEN VE İTFA PLANINA BAĞLANAN KREDİLERDEN ALINAN ÜCRET VE KOMİSYONLAR - Y.P.
- 746 TASFİYE OLUNACAK ALACAKLAR (Tahsili Şüpheli Alacaklardan alınanlar dahil) ile ZARAR NİTELİĞİNDEKİ KREDİLER VE DİĞER ALACAKLARDAN ALINAN ÜCRET VE KOMİSYONLAR - T.P.
- 747 TASFİYE OLUNACAK ALACAKLAR (Tahsili Şüpheli Alacaklardan alınanlar dahil) ile ZARAR NİTELİĞİNDEKİ KREDİLER VE DİĞER ALACAKLARDAN ALINAN ÜCRET VE KOMİSYONLAR - Y.P.
- 748 NAKDİ OLMAYAN KRED. ALI. ÜCR. KOMİSYON. - T.P.
- 749 NAKDİ OLMAYAN KRED. ALI. ÜCR. KOMİSYON. - Y.P.
- 750 SERMAYE PİYASASI İŞLEMLERİ KÂRLARI - T.P.
- 751 SERMAYE PİYASASI İŞLEMLERİ KÂRLARI - Y.P.
- 752 TÜREV FİNANSAL ARAÇLARDAN KÂRLAR - T.P.
- 753 TÜREV FİNANSAL ARAÇLARDAN KÂRLAR - Y.P.
- 760 BANKACILIK HİZMETLERİ GELİRLERİ - T.P.

- 761 BANKACILIK HİZMETLERİ GELİRLERİ - Y.P.
771 KAMBİYO KÂRLARI - Y.P.
774 BİRLEŞME GELİRLERİ - T.P.
775 BİRLEŞME GELİRLERİ - Y.P.
778 ENFLASYONA GÖRE DÜZELTME FARKLARI – T.P.
780 İŞTİRAKLER VE BAĞLI ORTAKLIKLARDAN ALINAN KÂR PAYLARI
- T.P.
781 İŞTİRAKLER VE BAĞLI ORTAKLIKLARDAN ALINAN KÂR PAYLARI
- Y.P.
790 DİĞER KÂR PAYI DIŞI GELİRLER - T.P.
791 DİĞER KÂR PAYI DIŞI GELİRLER - Y.P.
792 OLAĞANÜSTÜ GELİRLER - T.P.
793 OLAĞANÜSTÜ GELİRLER - Y.P.
794 ERTELENMİŞ VERGİ AKTİFİ GELİRLERİ - T.P.
795 ERTELENMİŞ VERGİ AKTİFİ GELİRLERİ - Y.P.
798 PARASAL POZİSYON KÂRI – T.P.

8	KÂR PAYI DIŞI GİDERLER
---	------------------------

- 810 PERSONEL GİDERLERİ - T.P.
811 PERSONEL GİDERLERİ - YP
820 KARŞILIK VE DEĞER DÜŞME GİDERLERİ - T.P.
821 KARŞILIK VE DEĞER DÜŞME GİDERLERİ - Y.P.
830 VERGİ, RESİM, HARÇLAR VE FONLAR - T.P.
831 VERGİ, RESİM, HARÇLAR VE FONLAR - Y.P.
840 VERİLEN KOMİSYON VE ÜCRETLER – T.P.
841 VERİLEN KOMİSYON VE ÜCRETLER - Y.P.

- 850 AMORTİSMAN GİDERİ - T.P.
- 851 AMORTİSMAN GİDERİ - Y.P.
- 861 KAMBİYO ZARARLARI - Y.P.
- 870 SERMAYE PİYASASI İŞLEMLERİ ZARARLARI - T.P.
- 871 SERMAYE PİYASASI İŞLEMLERİ ZARARLARI - Y.P.
- 872 TÜREV FİNANSAL ARAÇLARDAN ZARARLAR – T.P.
- 873 TÜREV FİNANSAL ARAÇLARDAN ZARARLAR – Y.P.
- 874 BİRLEŞME GİDERLERİ – T.P.
- 875 BİRLEŞME GİDERLERİ – Y.P.
- 876 YENİDEN YAPILANMA GİDERLERİ – T.P.
- 877 YENİDEN YAPILANMA GİDERLERİ – Y.P.
- 878 ENFLASYONA GÖRE DÜZELTME FARKLARI – T.P.
- 880 DİĞER İŞLETME GİDERLERİ - T.P.
- 881 DİĞER İŞLETME GİDERLERİ – Y.P.
- 882 DİĞER GİDERLER VE ZARARLAR - T.P.
- 883 DİĞER GİDERLER VE ZARARLAR – Y.P.
- 890 OLAĞANÜSTÜ GİDERLER - T.P.
- 891 OLAĞANÜSTÜ GİDERLER - Y.P.
- 894 ERTELENMİŞ VERGİ AKTİFİ GİDERLERİ – T.P.
- 895 ERTELENMİŞ VERGİ AKTİFİ GİDERLERİ – Y.P.
- 896 ERTELENMİŞ VERGİ PASİFİ GİDERLERİ – T.P.
- 897 ERTELENMİŞ VERGİ PASİFİ GİDERLERİ – Y.P.
- 898 PARASAL POZİSYON ZARARI – T.P.

9	NAZIM HESAPLAR
---	----------------

- 910 T.P.TEMİNAT MEKTUPLARINDAN ALACAKLAR
- 911 Y.P. TEMİNAT MEKTUPLARINDAN ALACAKLAR
- 912 T.P. TEMİNAT MEKTUPLARINDAN BORÇLAR
- 913 Y.P. TEMİNAT MEKTUPLARINDAN BORÇLAR
- 920 KABUL KREDİLERİNDEN ALACAKLAR - T.P.
- 921 KABUL KREDİLERİNDEN ALACAKLAR - Y.P.
- 922 KABUL KREDİLERİNDEN BORÇLAR - T.P.
- 923 KABUL KREDİLERİNDEN BORÇLAR - Y.P.
- 930 AKREDİTİF TAAHHÜTLERİMİZDEN ALACAKLAR - T.P.
- 931 AKREDİTİF TAAHHÜTLERİMİZDEN ALACAKLAR - Y.P.
- 932 AKREDİTİF TAAHHÜTLERİMİZDEN BORÇLAR - T.P.
- 933 AKREDİTİF TAAHHÜTLERİMİZDEN BORÇLAR - Y.P.
- 940 CİRANTALARIMIZ - T.P.
- 941 CİRANTALARIMIZ - Y.P.
- 942 CİROLARIMIZ - T.P.
- 943 CİROLARIMIZ - Y.P.
- 960 DİĞER GARANTİ VE KEFALETLERİMİZDEN ALACAKLAR - T.P.
- 961 DİĞER GARANTİ VE KEFALETLERİMİZDEN ALACAKLAR - Y.P.
- 962 DİĞER GARANTİ VE KEFALETLERİMİZDEN BORÇLAR - T.P.
- 963 DİĞER GARANTİ VE KEFALETLERİMİZDEN BORÇLAR - Y.P.
- 964 TÜREV FİNANSAL ARAÇLARDAN ALACAKLAR – T.P.
- 965 TÜREV FİNANSAL ARAÇLARDAN ALACAKLAR – Y.P.
- 966 TÜREV FİNANSAL ARAÇLARDAN BORÇLAR – T.P.
- 967 TÜREV FİNANSAL ARAÇLARDAN BORÇLAR – Y.P.
- 970 TEMİNAT MEKTUPSUZ PREFİNANSMAN KRED. ALACAK. - T.P.
- 971 TEMİNAT MEKTUPSUZ PREFİNANSMAN KRED. ALACAK. - Y.P.

- 972 TEMİNAT MEKTUPSUZ PREFİNANSMAN KRED. BORÇLAR - T.P.
- 973 TEMİNAT MEKTUPSUZ PREFİNANSMAN KRED. BORÇLAR - Y.P.
- 975 KULLANDIRILAN KREDİLERDEN ALACAKLAR - Y.P.
- 977 KULLANDIRILAN KREDİLERDEN BORÇLAR - Y.P.
- 978 TAAHHÜTLERDEN ALACAKLAR - T.P.
- 979 TAAHHÜTLERDEN ALACAKLAR - Y.P.
- 980 TAAHHÜTLERDEN BORÇLAR - T.P.
- 981 TAAHHÜTLERDEN BORÇLAR - Y.P.
- 982 EMANET VE REHİNLİ KIYMETLER - T.P.
- 983 EMANET VE REHİNLİ KIYMETLER – Y.P.
- 984 EMANET VE REHİNLİ KIYMET VERENLER / BIRAKANLAR - T.P.
- 985 EMANET VE REHİNLİ KIYMET VERENLER / BIRAKANLAR – Y.P.
- 992 SINIRLAMALARA TABİ OLMAYAN KREDİLER. ALACAKLAR - T.P.
- 993 SINIRLAMALARA TABİ OLMAYAN KREDİLER. ALACAKLAR - Y.P.
- 994 SINIRLAMALARA TABİ OLMAYAN KREDİLER. BORÇLAR - T.P.
- 995 SINIRLAMALARA TABİ OLMAYAN KREDİLER. BORÇLAR - Y.P.
- 996 DİĞER NAZİM HESAPLARDAN ALACAKLAR - T.P.
- 997 DİĞER NAZİM HESAPLARDAN ALACAKLAR - Y.P.
- 998 DİĞER NAZİM HESAPLARDAN BORÇLAR - T.P.
- 999 DİĞER NAZİM HESAPLARDAN BORÇLAR - Y.P.